

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 40 (1339) SPALIO-OCTOBER 2

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. 275-4672

Nijolė teisme

Prancūzijoje ir Europoje garsi buvo Joana Arkietė, nepaprastais savo žygiais nustebinusi pasaulį antgamtinio savo tikėjimo ir drąsa. Kaip tokia ji įėjo istorijon, ir visi, kurie studijuoja Europos gyvenimą, negali jos nepastebėti. Laiko tėkmė apipynė ją legendomis, tačiau istorinis branduolys šviečia visiems laikams. Jis rodytė rodo, kaip kartais ir silpna mergaitė tampa didvyre. Ta prasme Joana Arkietė nėra vienintelė pasaulyje. Tokių yra daug įvairių tautų gyvenime. Netruksta jų ir Lietuvos kovose. Buvo jų senaisiais laikais, yra jų ir dabar. Jos iškyla ypač neramiais laikais, kai tauta būna priversta įtempti jėgas. Lietuviškos Arkietės garsėjo sukilimų metais, nepriklausomybės frontuose (nevienu buvo atžymėta atitinkamais medaliais), partizanų kovose, pogrindžio veikloje. Jų yra ir dabar, tik jų vardai nevisuomet pasiekia viešumą. Šiuo metu išliko Nijolė Sadūnaitė, primenanti Joanos Arkietės drąsą. Jos laikysena Vilniaus teisme atkreipia į save visos tautos dėmesį. Kalinama už "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" platinimą bei dauginimą, ji laikėsi nepaprastai drąsiai, tvirtai, įtikinančiai, nors buvo grasinama psichiatrine ligonine ir moraliskai kankinama. Sovietiniame teisme įprasta matyti kaltinamąjį, apgalvėstaujantį savo nusikaltimus ir prašantį pasigailėjimo. Nieko panašaus nebuvo Nijolės laikysenoje.

***

Užuot prisipažinusi kalta, Nijolė pareiškė: "...ne aš, o jūs esate nusikaltėliai, kurie laužote elementariausias žmogaus teises, garantuotas įstatymais, Konstitucija, Visuotinė žmogaus teisių deklaracija, ir ginate melą, prievartą bei smurtą..." Nijolė gerai žinojo, kad sovietinis teismas yra rimta grėsmė žmogaus likimui. Juk jisai yra pasiuntęs į Sibiro lagerius dešimtis tūkstančių už vadinamąją "antitarybinę" veiklą. Tačiau Nijolė, kaip ir anksčiau Simas Kudirka, atsisakė advokato, nes tai reiškia terorą į parūpiusiems. Be to, anot Nijolės, "tiesos ginti nereikia, nes ji visagalė ir nenugalima! Tik klasta ir melas, būdami bejėgiai prieš tiesą, reikalingi ginklų, kareivių ir kalėjimų, kad pratestų savo niekšingą viešpatavimą..." Nepaprasta jos drąsa matyti ypač šiuose žodžiuose: "Aš esu teisė ir už teisybę sutinku ne tik prarasti laisvę, bet su daugumu atiduočiau ir gyvybę. Nėra didesnės laimės kaip kentėti už tiesą ir už žmones." Pareiškusi, kad visus žmones mylintis asmuo turi teisę pasakyti ir skaudžią tiesą į akis, Nijolė pažėrė teisėjams šiuos Putino žodžius: "Ir tribunolus išdidžiai teisiuosius smerkia žmogžudžiai. Jūs minate altorius, nuo jų įstatymo sugriuvo ir nuodėmės, ir doros..." Tai poetiški žodžiai, bet išreiškia akivaizdžią tiesą, kad okupuotoje Lietuvoje nusikaltėliai teisia nekaltuosius.

***

Kad iš tikrųjų taip yra, Nijolė priminė, jog visi "LKB Kronikos" rėmėjai myli žmones, kovoja už jų laisvę, garbę, asmeninę sąžinės laisvę, kuri Lietuvoje yra paneigta, nežiūrint konstitucijos garantijų. Nusikaltimas yra ne sąžinės laisvės turėjimas bei jos vykdymas, o jos paneigimas. Štai pačios Nijolės žodžiai: "LKB Kronika, tarsi veidrodys, parodo ateistų nusikaltimus prieš tikinčiuosius. Kadangi nedorybė nesigroži savo šlykštumu, ji baisiai savo atvaizdu veidrodyje. Dėl šios priežasties jūs nekenciate visų tu, kurie nuplėšia nuo jūsų melo ir veidmainystės šydą." Ar reikia didesnės drąsos bei įžvalgos pasakyti visą tiesą, ir dar kur — teisme? Negana to, ji išdrįso protestuoti ir tardymo metu — neatsakinėjo į tardytojų klausimus. Kai šie pagrasino psichiatrine ligonine, Nijolė parašė skundus jų viršininkams. Tęsdama savo gynybos kalbą, Nijolė priminė sovietinės valdžios dekretą apie tikinčiųjų Bendrijos atskyrimą nuo valstybės ir jo nevykdytą. Tikinčiųjų persekiojimas esą neveda į pergalę. "Ir jūs džiaugiatės pergale? Virš ko tad kyla jūsų pergalės triumfas? Virš moralinių griuvėsių, virš milijonų nužudytų negimusių kūdikių, virš išniekintos žmogaus vertės, virš menkų, suniekšėjusių žmogiškumą... Jūsų nusikaltimai stumia jus kaskart didesniu greičiu į istorijos sąslavyną." Iš pateiktų įstraukų matyti, kad šiame teisme tikrasis prokuroras buvo ne sovietinės valdžios atstovas, o kaltinamoji Nijolė.

KANADOS
ĮVYKIAI

Nebus aerodromo?

Ontario premjeras W. Davis sustabdė federacinės vyriausybės pradėtą antrojo aerodromo įrengimą Torontui prie Pickeringo, atsisakydamas pravesti kelius, vandentiekį ir kanalizaciją. Šie įsipareigojimai būtų pareikalavę iš provincinio izdo apie \$400 milijonų. Sprendimas buvo padarytas Ontario ministrų kabineto posėdyje po NDP socialistų vado S. Lewis spaudos konferencijos, kurioje jis taip pat reikalavo nutraukti aerodromo įrengimą. Pasak premjero W. Davis, šis aerodromas Torontui esąs nereikalingas. Jo vyriausybė nesutiksianti su aerodromo įrengimu net ir tuo atveju, jeigu visas išlaidas padengtų Otava. Prieš aerodromą Pickeringe jau trejus metus kovą vedė vietiniai gyventojai, susibūrę į organizaciją "People or Planes". Jų didžioji dalis yra ūkininkai, praradę savo ūkies aerodromo sąskaiton. Federacinis susisiekimo ministeris J. Marchand sutiko su Ontario vyriausybės nutarimu ir atidėjo aerodromo įrengimą. Ar jis bus vėliau įrengiamas, tuo tarpu neaišku.

Prie Pickeringo, ir rytus nuo Toronto, numatytas naujasis aerodromas iš pat pradžios susilaukė aštrios kritikos spaudos-

je. Kadangi Torontas jau turi tarptautinį Maltono aerodromą, dviejų aerodromų idėja daug kam atrodo neįprasta, nes keleiviams būtų tekę važinėti iš vieno aerodromo į kitą. Kiti kritikai teigė, kad tokiam naujam aerodromui vietovė reikėdų parinkti ir vakarus nuo Toronto, kur yra Hamiltono ir Londono miestai. Premjero W. Davis Ontario vyriausybė tada neįsijungė į šiuos protestus. Federacinė valdžia yra nupirkusi 18.000 akrų žemės, iškrausčiusi gyventojus, nugrioviusi beveik visus pastatus. Šiai operacijai buvo išleistas \$100 milijonų, kuriuos pajamų mokesčiais sudėjo kanadiečiai. Daugeliui ūkininkų buvo sugriautas įprastinis jų gyvenimo būdas. Nejučiomis prisimena premjerą W. Davis prieš 1971 m. parlamento rinkimus padarytas kitas pavėluotas sprendimas sustabdyti Spadina greitkelio įrengimą Toronte, kai jam jau buvo išleista apie \$30 milijonų.

Ontario parlamento rinkim名称 vajuje Kanados komunistų partija buvo pradėjusi reikauti lygių teisių su kitomis pagrindinėmis partijomis spaudoje bei televizijoje. Jos atstovai puolė spaudą, ypač "Toronto (Nukelta į 8-tą psl.)

Tarptautinėje folkloro šventėje Sao Paulo mieste Brazilijoje, kuria surengė japonų kultūros draugija š.m. rugsėjo 13-14 d.d., "Nemunas" šoka Audejele. Scenoje — dalyvaujančių devyntų tautų vėliavos. Nuotr. A. Saulaitis

PRANEŠIMAS IŠ V. VOKIETIJOS

Pažadai lenkam, krizė viduje

J. KAIRYS

Po Bonnos padarytos sutarties su Maskva, kuria ji pripažino ir patvirtino Kremliaus imperiją, atrodo, jog iš Helsinkio konferencijos V. Vokietijos visuomenė nelaukė ko nors naujo. Bet išėjo kitaip. Kanceleris tos konferencijos proga Helsinkyje dabartinei Varšuvai pažadėjo du milijardų markių kaip pigią paskolą ir pusantro milijardo kompensacijos hitlerinės Vokietijos metu ją užtarnavusiems lenkams. Už tai Varšuva žada per ketverius metus išleisti į V. Vokietiją 120.000 vokiečių. Opozicija laiko tą sutartimą dvidešimto šimtmečio prekyba žmonėmis ir antru mokėjimu už tuos pačius žmones. Girdi, jau 1970 m. sudarant Bonnai sutartį su Varšuva, pagal kurią Bonna pripažino Lenkijai Oderio - Neissės sritį, pastaroji buvo pažadėjusi į V. Vokietiją išleisti norinčius išvykti vokiečius. Ji to pažado neišpildė. Be to, pagal vietos Raud. Kryžiaus pirmininką, norinčių išvykti iš Lenkijos vokiečių yra ne 120.000, bet ketvirtis milijono.

Nieko gero Helsinkis nedavė V. Vokietijai ir jos ryšiams plėsti su R. Vokietija bei kitais komunistiniais kraštais. Geležinėje komunistų uždangoje dar neatsirado jokių plyšių, per kuriuos prasiveržtų 20 a. vergams laisvės spindulėlis. R. Vokietija savo atsivėrimą nuo V. Vokietijos ir toliau stiprina.

Po Helsinkio konferencijos padidėjo šnipinėjimas krašte, komunistinė propaganda žodžiu, per spaudą ir pan. Paskutiniu metu sugautas vienas augstas pareigūnas, kuris, spėjama, yra perdavęs R. Berlynui svarbiausias žinias, liečiančias karinius reikalus. Be to, Maskva atgabeno keliolika vagonų propagandinės medžiagos į Muencheną. Ji mulkina vokiečius, ypač jaunimą. Ji rodo gintaro ir kt. dirbinius (pagal vietos spaudą, pagamintus Lietuvoje).

Parodos metu veikė ir vadinamoji rusiška virtuvė. Joje pagal savo receptą lankytojams barščius ir salotų mišinį gamina iš Maskvos atgabenta vieno restorano vyriausia virėja Galina Zaikina.

Pagal parodą ir jos propagandą, nežinia ar kur nors gali žmonės taip gerai gyventi, kaip šiuo metu bolševikinėje Rusijoje.

Kaip tyčia, ir futbolo rungtynėse Kievo komanda nugalėjo bavarus. Tai irgi pakėlė rusų vertę vokiečių akyse.

Šiuo metu visas V. Vokietijos dėmesys nukrypo į ūkinius ir finansinius reikalus. Net čia visa

laiką gyvenantiems ir nuolat sekusiems čionykštį gyvenimą darosi neįtikėtina, kad iš karo griuvėsių taip greitai ir augštai pakilusi V. Vokietija galėtų per kelerius metus atsidurti sunkioje ūkinėje ir finansinėje krizėje. Sakau, per kelerius metus, nes dar 1971 m. valstybės pajamos dengė jos išlaidas. G šiuo metu jau yra daugybė bankrotavusių įmonių, per milijoną bedarbių. Valstybė yra įbridusi į skolas ir tebebrenda toliau, o ūkio ir finansų žinovai kalba net apie galimą jos bankrotą, nes jau trūksta keliasdešimt milijardų markių išde, didėja in-

fliacija. Dėlto vyriausybė nutarė padidinti kaikiuriuos išskaitymus tarnautojams ir darbininkams, panaikinti kaikiurias priemokas bei subsidijas, padidinti mokesčius rūkalams, alkoholiniams gėrimams ir pan.

Minėtos vyriausybės priemonės kovai su krize nėra populiarios visuomenėje. Dėl krizės opozicija kaltina vyriausybę lengvabūdišku išlaidumu ir nemokėjimu tvarkytis. Sitą padėtį ji išnaudoja ir rinkiminei akcijai ir valstybės parlamentą, kuris bus renkamas sekančių metų rudenį.

Vokiečių kardinolas Lietuvoje

Mūsų bendradarbio pranešimas iš Romos

Lietuvos vyskupų pakviestas, Berlyno arkivyskupas kardinolas Alfredas Bangsch rugpjūčio 22-27 dienomis lankėsi okupuotoje Lietuvoje. Rugpjūčio 24 d. buvo iškilmingai sutiktas Panevėžio katedroje, kur jo laukė vyskupas R. Krikščiūnas su dvasiškijs ir beveik visas miestas. Ypač daug dalyvavo jaunimo ir moksleivių.

Rugpjūčio 25 d. kardinolas Bangsch apsilankė Kaune, kur susitikio su Kauno arkivyskupijos apaštalinio administratoriaus vyskupu Juozu Matulaičiu - Labuku ir su vyskupu palgalbininku Liudu Poviloniu. 13

valandą Lietuvos laiku įvyko iškilmingas kardinolo Bengsch įngresas į Kauno arkivyskupijos baziliką. Čia jo laukė visa Kauno dvasiškijs ir kelių tūkstančių tikinčiųjų minia. Klimai ir gėlės puošė takus. Tautiniais drabužiais pasipuošusios jaunimo gretos sudarė špalierius.

Kardinolas buvo giliai sujaudintas tokio nuosirdaus sutikimo ir tai pabrėžė savo kalboje. Jo kalbą vertė Kauno kunigų seminarijos rektorius kunigas dr. V. Butkus.

Po to kardinolas Bengsch apilankė Kauno kunigų seminariją (Nukelta į 5-tą psl.)

DANUTĖ SILICKAITĖ, "Rūtėlės" šokėja, rodo lietuvišką kopyltėlę Sao Paulo mieste, Brazilijoje, baltiečių parodoje. Nuotr. A. Saulaitis

Pasaulio įvykiai

ANTRAS PASIKESINIMAS I PREZ. G. FORDO GYVYBĘ SEPTYNYLIKOS DIENŲ LAIKOTARPYJE privertė jį atsisakyti daugelio planuotų kelionių, kurios buvo įvadu į sekančių metų rinkimų vajų. Abu pasikėsinimai įvyko Kalifornijoje. Sacramento mieste į jį pistoletą buvo nukreipusi kalėjime už žmogžudystes uždaryto Ch. Mansono gaujos narė Lynette Fromme, San Francisco mieste iš 40 pėdų atstumo vieną šūvį spėjo paleisti Sara Moore, 44 metų moteris. Jos ranką nuo taikinio nukreipė greta stovėjęs Vietnamo karo veteranas Oliver Sipple. Kulka lengvai sužeidė takso vairuotoją John Ludwigą. Pasikėsinimo pagrindiniu motyvu, atrodo, buvo Saros Moore noras įsisteikti radikalų grupėms, apie kurias ji rinko žinias ir perdavinėjo FBI saugumiečiams. Šnipės vaidmenį jį jau buvo atskleidusi radikalams ir dėl šios priežasties praradusi ryšius su FBI. Pasikėsinimo išvakarėse policija iš jos atėmė revolverį, bet, matyt, neįspėjo prez. G. Fordo apsaugos tarnybos. Prezidentui pavojingų asmenų sąrašė yra apie 47.000 pavardžių. Vien tik per dvi pastarąsias savaites FBI agentai užgrasinimus prez. G. Fordui suėmė tris vyrus: vieną — Floridoje, du — Kansas mieste. Po pirmojo pasikėsinimo prez. G. Fordas pradėjo dėti nepersaunamą liemenę, bet susitikimuose su amerikiečiais jokios apsaugos neturi jo galva. Prezidento kelionių sumažinimas gali būti naudingas buvusiam Kalifornijos gubernatoriui R. Reaganui, konservatoriškų pažiūrų respublikininkui, kuris ruošiasi būti šios partijos antruoju kandidatu į prezidentus. Nors savo kandidatūros jis dar nėra paskelbęs, rinkiminio vajuas būstinę, vadovaujamą senatoriaus P. Laxalto, jo rėmėjai jau yra atidarę Vašingtone. R. Reaganas, atrodo, ruošiasi savo laimę išbandyti pirminiuose rinkimuose New Hampshire valstijoje. Pirmenybė ir respublikininkų partijos kandidatų tenka dabartiniam prez. G. Fordui, kuris jau yra paskelbęs savo kandidatūrą.

EUROPOS BICIULIAI

Komunistinė Kinija siekia artimesnių ryšių su Europa kaip atsvaros prieš Sovietų Sąjungą. Senasis kompartijos vadas Mao netikėtai priėmė Kinijon atvykusį buvusį britų konservatorių partijos vadą E. Heathą. Pokalbį lietė Sovietų Sąjungos grėsmę Kinijai, Europai ir JA Valsityboms. Panašų pokalbį su Kinijos vadais turėjo ir kiek anksčiau Pekinge viešėjęs Bavarijos krikščionių demokratų partijos vadas F. J. Straussas. Abiejų šių vyrų teigimu, Kinija nuogaštąja, kad Sovietų Sąjunga savo įtakos orbiton įtrauks V. Europą ir tada pagrindini dėmesį galės skirti Kinijai. Kiniečių vadai nori didesnės V. Europos vienybės, amerikiečių kariuomenės pasilikimo Europoje, geresnio apsiginklavimo, kietesnės linijos prieš sovietus. Šiuo tikslu komunistinė Kinija jau suteikė oficialų pripažinimą Europos Bendrajai Rinkai. Didžiausia rūpestį kiniečiams sudaro Helsinkio deklaracijos pasirašymas, apvainikavęs atoldžio politiką. Jie dabar kiekvieną dieną išpėja vakariečius nepasitikėti Sovietų Sąjunga ir neprarasti budrumo.

LIKVIDUOJA SĄJUNGA

Prieš 30 metų buvo įsteigta Pietryčių Azijos Sąjunga apsaugoti nuo komunistų agresijos avantiūrų. Sąjungos nariais buvo JAV, Britanija, Prancūzija, N. Zelandija, Pakistanas, Tailandija ir Filipinai. Sąjungai daug žalos padarė Vietnamo karas, kuriame amerikiečių pastangas atsisakė remti Britanija ir Prancūzija. Iš sąjungos pasitraukė Prancūzija ir Pakistanas. JAV pralaimėjimas Vietnamo kare, Kambodijoje ir Laose tolimėse sąjungos egzistenciją padarė beprasmiška. Jungtinėse Tautose įvykusiame sąjungos tarybos posėdyje, dalyvaujant JAV valstybės sekr. H. Kissingeriui, buvo nutarta šią karinę sąjungą likviduoti. Jos likvidacija

MIRTIES BAUSMĖ

Ispanijoje mirties bausmės sušilaukė du baskai ir trys maoistai, apkalinti policininkų nužudymu. Mirti buvo nuteisti 11 policininkų žudikų, kurie save vadina miestų partizanais. Gen. F. Franco mirties bausmę pakeitė šešiams nuteistiesiems, jų tarpe ir dviem moterim. Prieš mirties bausmę daugelyje Europos kraštų vyko demonstracijos prieš Ispanijos ambasadą. Net popiežius Paulius VI prašė mirties bausmės pakeitimo kalėjimu. Baskai jau daug metų reikalauja autonomijos savo sritim, o maoistai bando meškejoti drumstame vandenyje, laukdami gen. F. Franco mirties.

KALTINA SOVIETUS

Komunistinės Kinijos žinių agentūra "Hsinhua" apkaltino Sovietų Sąjungą jos satelitų išnaudojimu. Pasak kiniečių, Maskva nutraukė penkeriems metams pasirašytą Lenkijai, Vengrijai, Čekoslovakijai, R. Vokietijai ir Bulgarijai tiekiamas naftos kainų sutartį. Sovietinė nafta šiems kraštams buvo pabranginta net 140%. Toks naftos pabrangimas yra labai žalingas tų kraštų ekonomijai. Sovietų Sąjunga mėgsta pasišaipyti iš Vakarų pasaulio naftos problemų, bet seka arabų pavyzdžiu savo prekyboje.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija “Žiburiai”
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata \$10.00, pusmetinė—\$6.00. Rėmėjo prenumerata \$15.
Skelbimai ruošiamam numeriui primami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland – Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. “Žiburiai”, Inc.
Subscription rates: \$10.00 per year, \$6.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Spalio devintoji

Ši diena kiekvieną susipratu-
sį lietuvių liūdnei nuteikia ir to-
kiu pat liūdesio veda į gilesnę
praeitį, kuri mūsų pietinio kai-
myno ištisai nužymėta klaidin-
gais taškais. Per juos lietuvių
tauta susilaukė baisaus pažemi-
nimo, paniekinimo, kančių ir
užsimojimo ją sunaikinti — iš-
braukti iš žemėlapių ir iš isto-
rijos.

Nekartosime tos istorijos, nes
trumpame atsišaukime neįma-
noma ją suglausti, nors ir ma-
noma, kad ji turėtų būti dažnai
kartojama, primenama ir savo
žmonėms, ir klastingajam kai-
mynui, ir visam pasauliui, kad
pamatytų savus klystkelius, dėl
kurių patys kenčia ir kentės, kad
neatitaisys kitiems padarytų
skriaudų. O šio darbo turėtų
imtis lietuvių istorikai, kurių,
ačiū Sutvėrėjui, dabar turime
pakankamą būrį.

Siuo metu bandoma įsikalbė-
ti, kad reikia užmiršti praeitį ir
jungti jėgas prieš bendrą prie-
šą. Toks dėsnius teorijoj geras.
Jis būtų geras ir praktikoje, jei
lietuvių pietinis kaimynas bent
apgailėstautų padarytas lietu-
viams žaizdas ir savo užmačių
ant visados atsižadėtų bei tokį
pažadą praktiškai vykdytų. De-
ja, to iš jo nematyti: jis tik lie-
tuvius įkalbinėja užmiršti, kad
juos migdytų ir kad jis pats ga-
lėtų netrukdomas tęsti savo
klastą.

Tik pažūrėkim:
1. 1973 m. Vasario 16 proga
kongresmanas Robert J. Hubert
pateikė Amerikos kongresui pa-
reiškimą, kad Lietuvą buvo iš-
laisvinęs Lenkijos maršalas J.
Pilsudskis. Jis (Hubert) tokias
žinias gavęs iš enciklopedijos.

2. Tadeusz Nowakowski 1966
m. Muenchene išleido vokiečių
kalba knyga apie Radvilus, ku-
rioje sakoma, kad Lietuva kaip
nepriklausoma valstybė niekuo-
met neegzistavo. Gediminas bu-
vęs legendinis lenkų princas;
toks pat buvęs ir Vytenis ir kiti.
Ta knyga 1974 m. išleista anglų
kalba ir platinama angliškai
kalbančiame pasaulyje.

3. Filmas “Krzyżacy” (Kry-
žiuočiai) pagamintas po antrojo
pasaulinio karo ir vežiojamas
po visą pasaulį, kuriame lietu-
viai vadinami tik “žmuidziniai”,
atseit, žemaičiai, ir pavaizduoti
kaip urviniai žmonės.

4. Visi istorijoj žinomi žymie-
ji lietuviai lenkų pasisavinti.
5. Išeivijos lenkų leidžiamuo-
se žemėlapiuose tiek mokyk-
loms, tiek ir visuomenei Vil-
niaus kraštas pažymėtas Lenki-
jos ribsoe. Jų jaunoji karta to-
kiame tikslui ruošinama. Panašių
reiškinių galima būtų suminėti
daugybė.

Kai lietuviai tyli, visiems len-
kų melams pasaulis tiki. Dar la-
biau, kai patys lietuviai ne tik
tyli, bet ir jų idėjas priima. Ka-
nadoje viena lietuvių kolonija
tautybių savaitės pavidalonui pa-
sirinko ne Vilniaus, bet Kauno
vardą. Neužmirštama net per
paskaitas paminėti, kad Vilnius
prie Lietuvos prijungtas ir to
klausimo nebėra. Esąs tik Lie-
tuvos klausimas. Tokia pat gies-
melė skelbiama ir rusų leidžia-

mo lietuvių kalba “Gimtojo
Krašto”. Jei tik užsienyje pami-
nimos nuo Lietuvos atskirtos
jos žemės, “GK” tuoj atsiliepia,
kad užsienio imperialistai kėli-
nasi į svetimas žemes. Esą Vil-
niaus ir jo sričių klausimas iš-
spręstas teisingai ir amžinai.
Betgi reiktų atsimint, kad prie
okupuotos Lietuvos prijungtas
Vilnius tik su mažu pakraštėliu,
o didžiausi Lietuvos žemės plo-
tai išdalinti lenkams ir gudams.
Aišku, to klausimo nėra, kol ru-
sai valdo dalį Europos, bet kai
Europa iš rusų jungo vaduosis,
Vilnius su savo sritimis, tuo pa-
čiu ir visa Lietuva atsisiras dar
blogesnėje padėtyje, negu 1920
metais. Dabar sėjamos sėklos
bus lenkų uoliai daiginamos.
Taigi išeis, kad lietuviai siekia
ne laisvės, bet tik okupacinės
pakaitos. Lietuviams nereiktų,
nė kiek nepasidairius į šalis,
perdaug išibėgėti viena krypti-
mi.

Vilniaus Krašto Lietuvių Są-
junga, stovėdama pietinių Lie-
tuvos žemių sargyboje, yra isi-
pareigojusi visiems išeivijos lie-
tuviams šį pavojų priminti. Są-
jungos esmė yra ne vietovinio
klubo, kaip kažkas bando pri-
mesti, bet įrodymas, kad pietni-
o kaimyno pretenduojamos
sritys jiems nepriklauso, nes
mes, lietuviai, esame tu sričių
tikrieji šeimininkai ir jos Lie-
tuvai priklauso. Vilniaus kraš-
tu laikome ne patį Vilniaus
miestą, bet visą po pirmo pa-
saulinio karo lenkų okupuotą
Lietuvos kraštą, t.y. nuo **Tur-
monto iki Vištyčio**. Todėl ir vi-
si tų sričių lietuviai natūraliai
priklauso Vilniaus Krašto Lie-
tuvių Sąjungai kaip rezistencin-
iam sąjūdžiui. Tik visiems
reiktų pasidaryti aktyviais. Di-
desnio vieneto ir balsas būtų di-
desnis! “Sąjunga likviduosis ta-
da, kai visos lietuviškos sritys
susijungs į vieną valstybę ir Ge-
dimino kalne suplevėsuos Lie-
tuvos trispalvė!” (teisnininko A.
Juknevičiaus žodžiai).

VKLS-gos Kanados krašto
valdyba

MEDUS-
reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas.
Induose ar koriuose.
Iš bityno: **30 Dewson St.,**
Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

Amerika grėsmės akivaizdoje

*Pirmą kartą istorijoje JAV-bės atsidūrė politiniame ir kariniame pavojuje.
Blaivi amerikiečio įžvalga*

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Atolydžio deficitas

Balandžio 2 d. James Reston
rašė: “Portugalija, Italija, Kip-
ras ir Turkija neapspręs Atlan-
to Sąjungos likimo ir Vašingto-
no - Maskvos santykių”. Jis pra-
leido Graikiją — greičiausiai
pamiršo. Bet jeigu tai atsitiks,
Viduržemio jūra taps sovietų
ežeru. Seychelle salos valdys In-
dijos vandenyną ir išėjimą iš
Raudonosios jūros, taip pat
Adeno ir Amano įlankas. Arti-
mieji Rytai bus visai apsupti ir
V. Europa bus priversta derėtis
dėl alyvos gavimo pagal sovietų
diktatą. Karinio sovietų laivyno
paskirtis — uždaryti jūros ke-
lius priešams, mūsų gi — laiky-
ti juos atvirus. Kaip galime tai
padaryti be Viduržemio jūros ir
Indijos vandenyno? Ar bereikia
sakyti, kas tuo atveju atsitiks
JAV-bėms?

Skelbiama, kad mūsų vyriau-
sybė veda prie užbaigimo dery-
bas su Panama. Derybų tikslas
— atsižadėti suvereniteto Pan-
amos zonoje ir bendrai adminis-
truoti Panamos kanalą. Panamos
valdžia nėra teisėta. Svarbiau-
sia, tai komunistinė valdžia —
Sov. Sąjungos marionetė. Jos
piliečiai persekiojami, spauda
cenzuruojama. Vykdomos žmog-
žudystės ir teroro veiksmai
dažniausiai naktimis. Sakoma,
jeigu JAV nedarys Panamoje
pakeitimų ir nesutiks perrašyti
sutarties, Panamos zonoje gali
prasidėti partizaninis karas. Tu-
rima tikrų žinių, kad tam tiks-
lui sovietų treniruojami teroris-
tai Kuboje ir S. Vietname. Taip
pat sovietai remia komunistinių
partizanų paruošimą S. Korėjo-
je, kad tinkamu laiku kur nors
Vakarų pasaulyje ir arti mūsų
sienų pradėtų teroro veiksmus.
Ar tai užmaskuota atolydžio po-
litika?

Balandžio 1 d. Sadatas parei-
škė, kad Egiptas pasilaiko teisę
neleisti Sueso kanalu naudotis
tiems, kurie nėra draugiški jų
atžvilgiu nusiteikę. Ar Panama
nesielgtų panašiai mūsų atžvil-
giu savo pačios ar sovietų ini-
ciatyva?

Kalbėdami apie Sueso kanalą
turime nepamiršti, kad jo atida-
rymui didžiausią išlaidų dalį pa-
dengė JAV-ės savo nenaudai.
Pagrindinis laimėtojas bus Sov.
Sąjunga, nes susijungs Juodo-
sios jūros ir Ramiojo vanden-
yno kariniai laivynai. Ir tas įvy-
kis smarkiai pažeidžia JAV sau-
gumą.

Ką dar mums davė atolydžio
politika? Tai Apolono - Sojuzo
erdvės projektą. Sojuz — senas
Fordo T automobilio modelis
(1929 m.), Apolonas gi — nau-
jausias erdvės technologijos kū-
rinys. Sovietai nesugebėjo išvys-
tyti inertiškos vairavimo siste-
mos. Sis bendras skrydžio pro-
jektas sovietams sudarė auksi-
nę progą atolydžio politikos dė-
ka gauti naujausių technologijos
žinių ir patobulinimų. Jų erdvės
technologija yra karinio pobū-
džio, mūsiškė — ne. Inercinė
vairavimo sistema, struktūrinė
technika, erdvės variklių siste-
ma ir pritaikyta aerodinamikos
teorija — tai sritys, kur sovie-
tai daug ko naujo išmoko, o mes
už tai nieko negausime. Gautas
žinias sovietai galės pritaikyti
tarptautinių ir povandeni-
nių laivų raketų patobulinimui.
Tai technologinis atolydžio de-
ficitas! Prarandame daug ir nie-
ko už tai negauname.

Sovietinis “atolydis”

Pagaliau ką patys sovietai sa-
ko apie atolydį? Spaudinyse, iš-
leistas 1974 m. Maskvoje ir skir-
tas Vakarų pasaulio nuomonės
formavimui, rašė: “1974 m. bu-
vo atolydžio metai, metai tarp-
savio supratima, metai, kuriais
Brežnevo nuolaidų doktrina ir
tarptautinis supratimas padarė
nemažą pažangą. Kai 1975 m.
artėja, kiekvienas galime leng-
viau atsidusti, nes rimto konflik-
to pavojus sumažėjo”.

Dabar pacituosiu irgi iš 1974
m. oficialaus sovietų šaltinio,
skirto krašto vidaus ir sovietų
satelitų informacijai. Štai keletas
svarbesnių bruožų.
Pasaulis krypta į kairę ir tas kry-
pimas vis tęsis... 1974 m. neabejo-
tinai blogai paveikė Atlanto Sąjun-
gos kraštus. Nepasisekė sustabdyti
kairiojo sparno jėgų veržimosi. Kai-
riojo sparno šalininkams lieka tikra
galimybė bent dviejuose V. Europos
kraštuose paimti valdžią ir savo ran-
kas... Štai kodėl įvykiai Portugal-
ijoje ir Graikijoje turi nepaprastos
reikšmės. Komunistų, socialistų ir
kitų kairiųjų sąjunga bei kariškių
prisidėjimas Portugalijoje rodo aiš-
kų ir gilų galvojimo pasikeitimą mū-
sų kontinente. To nebuvo anksčiau.

*Pirmą kartą istorijoje JAV-bės atsidūrė politiniame ir kariniame pavojuje.
Blaivi amerikiečio įžvalga*

Sovietinis šaltinis tęsia toliau:
Vyksa kairiojo sparno jėgų stip-
rinimas Prancūzijoje, Italijoje ir Is-
panijoje, o taip pat jėgų konsolida-
cija Britanijos Darbo Partijos kai-
riojo sparno.

Apie Artimuosius Rytus so-
vietų leidinys teigia:

Nėra reikalo pabrėžti, kad reakci-
nės (suprask Vakarų) jėgos nieko
nelaimėjo iš arabų - izraelitų karo.
Vienaip ar kitaip imperialistų reak-
cijonierių šansai nieku būdu nepa-
gerėjo.

Apie Vakarų hemisferą štai
ką toliau sako:

Pietinėje pusrutulio dalyje viri-
mas tebevyksa ir tai kairiųjų akci-
jos dėka... Nejmanoma sustabdyti
revolucinio proceso Pietų Ameriko-
je. Durs tebėra atidarus demokra-
tinių socialistinių jėgų kontraofen-
zyvai. Tai turės svarbios reikšmės ne
tik S. Amerikai, Australijai, Okeani-
jos valstybėms, bet ir visam pasau-
liui.

Apžvalginio straipsnio pabaig-
oje klausama: “Ar pasaulis su-
ka į kairę spontaniškai?” Atsa-
koma:

Žinoma, kad ne! Posūkis vyksta
klasės ir politinių jėgų veiklos dėka.
Sis posūkis yra rezultatas sąmonin-
gų socialistinių kraštų bendruomeni-
nių jėgų, nuolatinės Sov. Sąjungos
komunistų partijos kovos ir komunis-
tų darbininkų partijų bei Lenino
centro komiteto veiklos. Todėl ir su-
prantama, kodėl pažanga nėra atsi-
tiktinė ir laikinė.

Žodis “atolydis” net nepamir-
nėtas.

Apgaudinėjame save

Pasaulis žino, kad nežiūrint
prez. Rooseveltto pasitikėjimo
savo neklaidingumu, jo nuojau-
ta pasirodė pražūtingai klaidin-
ga. Ar sovietų imperijos valdo-
vai Kremliuje ir vėl mus apgau-
dinėja? Į šį klausimą reiktų at-
sakyti neigiamai. Netikiu, kad
jie mus apgaudinėja. Priešin-
gai, mes apgaudinėjame patys
save! Ar aktyvusis Markso - Le-
nino imperializmas susilpnėjo?
Ar ne aiškiai pastebimos eks-
pansionistinės, ambicingos ir
klastingos tendencijos sugriauti
bei pavergti didžiąją pasaulio
dalį? Ar dar kas rimtai mano,
kad prieš atolydžio politiką so-
vietai slapta ruošėsi atominiais
ginklais pulit JAV-bes? Jei dar
kas tokias prielaidas daro, tai
tik pasiskaitęs nebent brolių
Grimų pasakas.

Aišku, sovietai pasisako už
atolydžio politiką. Tai papras-
tesnis ginklas. Tai vienos krypt-
ties gatvė, naudota judėjimui ir
anksčiau. 1919-20 m. prez. Her-
bert Hoover padėjo Leninui Ru-
sijoje atsigtinti nuo bado šmėk-
los ir bent iš dalies atstatyti ūki-
nę tvarką, pasiūsdamas tūkstan-
čius amerikiečių inžinierių ir
specialistų. Kaip padėką už su-
teiktą pagalbą nuo pat diploma-
tinių santykių užmezgimo su
Sov. Sąjunga 1933 m. mes pati-
riame nuolatinę komunistinių
agentų grėsmę, infiltraciją ir pa-
stangas griauti mūsų demokra-
tinę sistemą. (Bus daugiau)

Ar liūdnesnio kas būti galėtų
Už likimą žmogaus šioj naktį?
Jo gimimas toks ilgas ir lėtas,
O mirtis — nelaukta ir staigi.
(V. Mačernis)

Mūsų mylimas vyras, tėvelis, senelis ir brolis

a.a. Petras Augustinavičius,

šių metų liepos 27 d. tragiškai išskeliavo amžinybės keliu.
Šią mums taip skaudžią ir liūdną valandą su mumis buvo
daug giminių, draugų ir bičiulių iš arti ir toli, kurie pa-
dėjo mums, kiek galėdami, paukojo netgi Lietuvos pa-
mės ir gintaro gabalėlių padėti ant karsto. Nuoširdus ačiū
visiems.

Speceliai dėkojame kun. B. Bagdonui, OFM, klebo-
nui kun. Aug. Simanavičiui, OFM, klebonui kun. P. Ažu-
baliui už maldas bei jautrius žodžius laidotuvių koplyčioje
ir Prisikėlimo šventovėje; Mišių metu giedojusiems A. V.
Paulioniams, radijo valandėlės vedėjui J. R. Simanavičiui,
karsto nešėjams, ir tarusiems atsisveikinimo žodį šeimos
bei draugų vardu A. Stepatienei, Tautos Fondo vardu —
A. Firavičiui, dail. T. Valiui ir J. Tamulioniui.

Ačiū visiems, dalyvavusiems šermenyse, laidotuvėse,
pareiškusiems užuojautą raštu, žodžiu, jautriu rankos
paspaudimu, gėlėmis, šv. Mišių aukomis, kurių taip daug
gauta ir iš tolimesnių vietovių. Dėkojame jamžiniusiems
velionies vardą Tautos Fonde ir Kanados Lietuvių Fonde.

Visiems, o visiems, liekame dėkingi.

Giliame liūdesy like:

**žmona, sūnūs, anūkai,
seserys ir broliai**

PADĖKA

Mylimai mano žmonai

a.a. Pranciškai Riaubienei

mirus, nuoširdžiai dėkoju visiems taip gausiai Velionė lan-
kiusiems laidotuvių namuose; aukojusiems šv. Mišias, mal-
das, pareiškusiems užuojautas, atnešusiems gėles, kurias
taip gražiai puošė velionies karstą. Nuoširdžiai dėkoju vi-
siems palydėjusiems ką į amžino poilsio vietą.

Dėkoju abiejų parapijų kunigams, pranešusiems per
pamaldas apie velionės mirtį. Taip pat nuoširdi padėka J.
R. Simanavičiui, pranešusiam apie tai per radijo valan-
dėlę. Dėkoju kun. klebonui P. Ažubaliui už gražų velionės
prisiminimą atsisveikinant. Nuoširdi padėka sol. V. Veri-
kaičiui už giesmes pamaldų metu. Dėkoju karsto nešėjams
— St. Jokūbaičiui, St. Jonaičiui, V. Liuimai, M. Meškaus-
kui, J. Šarūnui ir J. Tumosai. Dėkoju dr. J. Yčui, dr. St.
Pacevičiui, lankiusiems ką namuose ir ligoninėje. Dėkoju
vyr. ses. p. Budrienei už ypatingą globą ligoninėje. Nuo-
širdi padėka p.p. S. J. Tumosoms, padėjusiems tvarkyti
laidotuvių reikalus.

Lai Viešpats Dievas Jums visiems atlygina —

Liūdintis vyras Jonas

PADĖKA

A.A. ONA EIDUKAITIENĖ,

mūsų mylima žmona, mama, močiutė ir uošvė, po sunkios
bei ilgos ligos mirė 1975 m. rugsėjo 6 d. savo namuose.
Palaidota rugsėjo 9 dieną šv. Jono lietuvių kapinėse
Mississaugoje.

Liūdesio valandose patyrėme daug nuoširdžios užuo-
jautos bei paguodos iš savo artimųjų ir pažįstamų.

Nuoširdžiausią padėką reiškiame dr. A. Lingytei už
nepaprastą uolumą bei rūpestingumą, gydant velionę ligo-
ninėje ir namuose. Ypatinga padėka klebonui kun. P.
Ažubaliui ir T. Eugenijui Jurgučii, OFM, už koncelebra-
cines šv. Mišias, klebonui už išsamų pamokslą, kun. J.
Staškevičiui už maldas laidotuvių namuose ir palydėjimą į
amžino poilsio vietą, sol. V. Verikaičiui už giedojimą šv.
Mišių metu, karsto nešėjams ir visiems dalyvavusiems
laidotuvėse.

Dėkojame: KLK Moterų Dr-jos Lietuvos Kankinių pa-
rapijos skyriaus narėms už užprašytas šv. Mišias ir dalyva-
vimą gedulingose pamaldose su žvakėmis; visiems, lankiu-
siems velionę laidotuvių namuose; už maldas, užprašytas
šv. Mišias, atsiųstas gėles, aukas vėžio ligų institutui ir
pareikštas užuojautas žodžiu ir laiškais.

**Nuliūdę: vyras Pranas
duktė Danutė Mičiūnienė su šeima**

A+A

Endriui Buntinui

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame jo seseriai,
broliams bei artimiesiems, o laidotuvių proga aukoju-
siems Tautos Fondui gilią padėką. Aukojo \$20: Pogo-
želskiai; po \$10: Kybrancai, P. Šernas, U. Bleizgienė,
E. Jankutė, Martynas Brakas; po \$5: J. Maziliauskas,
K. Lasienė, K. Steponienė. Iš viso suaukavo \$85.

**Tautos Fondo
Toronto Apylinkės Atstovybė**

A+A

kūrėjo-savanorio ats. mjr.

Stasio Asevičiaus

valių vykdyma, jo žmona DOMININKA ASEVIČIENĖ
įteikė Tautos Fondui \$100 auką. Amžinas prisiminimas
tebūnie Dievo ir tautos valios vykdytojams, o už auką
gili padėka —

**Tautos Fondo
Toronto Apylinkės Atstovybė**

A+A

geologui

STASIUI VENSKUI

P. Afrikoje tragiškai žuvus, jo tėvelius MARIJĄ ir
PETRĄ VENSKUS nuoširdžiai užjaučiame bei
kartu liudime —

**E. J. Dalmontai Juozas Kvietinskas
Montrealis, Que.**

MOHAWK

FURNITURE LTD.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI

SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI

ĮVAIRŪS KILIMAI • ŠALDYTUVAI

VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.

SIUVAMOS MAŠINOS • RAŠOMOS MAŠINĖLĖS

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442

Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. OX 9-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Kai Lietuva neteko širdies

Prieš 55 metus Lenkija buvo okupavusi Vilnių

STEPAS VARANKA

Siemet spalio 9 d. sueina 55 metai, kai Lenkija 1920 m. po derybų ir sutarties pasirašymo Suvalkuose klasingai užgrobė Lietuvos sostinę Vilnių ir jo kraštą. Lietuva, netekusi savo širdies Vilniaus ir jo žemių, sumažėjo teritoriją, gyventojais, kultūrinį ir dvasinį potencialą. Prarastų plotų lietuviai gyventojai atsidūrė nutautėjimo pavojuje. Jiems per ilgus ir sunkius lenkų okupacijos metus teko nešti kraują ir kalėjimu paženklinatą naštą. Nemanau, kad galima būtų rasti nors vieną Vilniaus krašto lietuvį, kuris nebūtų nukentėjęs nuo Lenkijos okupacinės valdžios. Kančios buvo fizinės, dvasinės bei moralinės. Kentėjo vaikai, mokiniai, studentai, ūkininkai, kunigai, mokytojai, drabininkai ir visi lietuviai veikėję. Daug Vilniaus krašto lietuvių perėjo per Vilniaus Lukiškių kalėjimą. Jeigu to kalėjimo kamerų sienos prabiltų, atskleistų skaudžių Vilniaus krašto lietuvių praeitį.

Siūlyčiau visiems lietuviams susipažinti su vilniečių parašytomis knygomis: Jeronimo Cicėno "Vilnius tarp audrų", Rapolo Mackevičiaus - Mackonio "Pilkieji didvyriai" ir Petro Česnulio "Nužmogintieji". Jose yra aprašytos Vilniaus krašto lietuvių kančios lenkų okupacijos metais. Ten taip pat yra sužymėti pasiekti kultūriniai bei moksliniai vilniečių laimėjimai. Toje kančių jūroje augo ir bren-do naujoji Vilniaus lietuvių karta, kuri papildė senstančių, mirstančių ir išvarytų į Lietuvą veikėjų gretas. Iš našlaičių prieglaudų ir ūkininkų vaikų išėjo nemažas skaičius gydytojų, kunigų, mokytojų, dailininkų, aktorų, rašytojų, žurnalistų, advokatų, inžinierių ir amatininkų. Jų tarpe atsirado ir keletas komunistų. Vienas tokių buvo Jonas Karosas. Jis dabar Lietuvoje užima atsakingą vietą.

Paskutiniu laiku pasigirsta balsų, kad Spalio 9-sios nereikia minėti. Vienas iš jų, kuris tokia mintį kelia, yra Bronius Kvilyš. Jis savo straipsnyje "Vilniaus miesto 650 sukaktį minint" (filatelistų "Lietuva" 1973

m. 2-3 nr.) rašo: "Mūsų iki šio laiko kiekvienais metais minima spalio 9 diena, prisimenant skaudų faktą, kai tą dieną 1920 m. Lenkijos kariuomenės užėmė Vilnių. Bet ar verta gėdinga sukaktį kiekvienais metais minėti?"

Tiesa, tai liūdna sukaktis. Bet mes minime ir prisimename baisias birželio dienas, per kurias netekome savo artimiausių ir brangiausių asmenų. Tai liūdna sukaktis, bet ji tebėra minima. Be to, minime ir kitas įvairias liūdnas sukaktis. Kodėl tad turime užmiršti Spalio 9-tąją?

Minėdami ją, turime stengtis, kad anos dienos įvykiai nepasikartotų ateityje. Pavojus nėra sumažėjęs. Yra lenkų politikų, kurie skelbia, kad Vilnius ateityje turi priklausyti būsimai Lenkijai. Aišku, tai priklausys nuo to, kas ateityje Lenkiją valdys. Tremties politikai pilsudkininkai Vilniaus klausimu ir toliau laikosi prieškarinės savo "Vilniaus ir Lvovo" politikos. Pasikeitus politinėms sąlygoms Europoje, Lenkija, nors šandien vadinama Liaudies Lenkija, turi savo tautinę kariuomenę. Lietuvoje tautinės liaudies kariuomenės nėra, yra tik Sovietų Sąjungos armija. Kas stosi ginti pavojuje atsidūrusį Vilnių? Spalio 9-sios minėjimas yra budėjimo ženklas. 1920 m. Lietuvos kariuomenė atakliai priešinosi žymiai didesnės priešo kariuomenės pajėgoms. Prie Salčininkų, Jašiūnų, Galiūnų, Dusinėnų, Katilių ir kitose vietovėse nevienas lietuvis kareivis prarado gyvybę kovodamas su stipresniu priešu. Lenkija ši apgaulinga žvėg buvo kruopščiai suplanavusi. Spalio 1 d. Gardine, dalyvaujant pačiam Pilsudskui, generolams Želigowskiui, Rydz-Smigly ir kitiem generalini štabo karininkam, buvo priimtas gerai strategiskai paruoštas Vilniaus užėmimo planas.

Ar tą sukaktį reikia atskirai minėti, ar ją sujungti su kita kokia nors Vilniaus minėjimo diena, galėtų pasisakyti Pasaulio Lietuvių Bendruomenė. To faktas, kad ir labai nemalonus, negalime išbraukti iš Lietuvos istorijos.

Lietuviai tarptautiniame kongrese

Pirmas tarptautinis eucharistinis kongresas įvyko 1874 m. Avinjone, Prancūzijoje. Iki šiol buvo 40 tokių kongresų. Keturiadesimt pirmas tarptautinis kongresas bus 1976 m. rugpjūčio 1-8 dienomis Filadelfijoje, kur yra JAV nepriklausomybės 200 metų sukakties minėjimo centras. Tai antras toks kongresas šiame krašte. Pirmasis buvo 1926 m. Mundelein (Čikagoje).

Kongresan suvažiavus žmonės iš įvairių pasaulio kraštų. Atskirai kraštai ar tautybės dalyvaus bendrose pamaldose ir atskirose programose. Dešimtyje paskutinių kongresų lietuviai dalyvavo gerai organizuoti. Ypač gerai organizuoti buvo Rio de Janeiro, Muencheno ir Melburno kongresuose. Būsimame kongrese lietuviai jau dabar ruošiasi dar gausiau ir iškilmingiau dalyvauti. Jau dirba lietuvių sekcijos komitetas Filadelfijoje, kuriam vadovauja kun. Kazimieras Pugevičius. Planuojama savaitės renginių programa. Komitetui talkina Lietuvių Kunigų Vienybė, o ji globoja vysk. Vincentas Brizgys.

Kongreso tema: "Eucharistija ir žmonijos alkis". Tema svarbi ir opi. Juk trečdalis žmonijos badauja. Trečdalis pasaulio yra kovoję ateistų valdžioje, kur tikėjimas persekiojamas. Žmogaus siela alksta Dievo, alksta tiesos, alksta laisvės ir teisingumo, alksta meilės ir taikos. Eucharistinio kongreso dalyviai šauksis Dievo pagalbos ir įieškos būdų tam alkui nugalėti. Svarbiuosius žmonijos klausimus gvildens paskaitose, seminaruose, simpoziumuose. Parodos, koncertai ir paradii bus įpinti į kongreso programą.

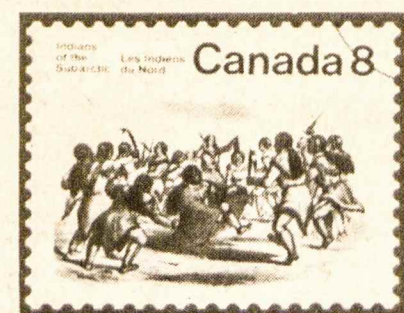
Lietuviams būtina tame kongrese gausiai dalyvauti ir gerai jam pasiruošti. Svarbu ne tik badaujančių žmogų gelbėti, bet ir atnaujinti bei sustiprinti tikėjimą. Svarbu iškelti mūsų tėvynės ir tautos reikalus. Mūsų tauta yra dvasiškai marinama. Mes alkstame teisingumo ir taikos sau ir tėvynei. Viso pasaulio lietuviai kongrese jungsis maldote. Visa tai duos drąsos kelti balsą už tikėjimo laisvę, o taip pat ir už Lietuvos laisvę, už lietuvių išlaikymą ir lietuvių suartėjimą. Kongresas duoda

mums progą supažindinti kitataučius su mūsų praeitimi ir dabartimi. O kad visa tai būtų galima tinkamai atlikti, reikia įvairių spaudinių, gerai organizuotų ir išpūdingos programos. Prof. dr. Vytautas Vardys rašo knygą apie tikėjimo padėtį Lietuvoje. Bus atspausintos "Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikos" vienoje knygoje angliskai. Reikalingi aštuonių dienų Mišių, maldų bei giesmių tekstai. Rengiamas koncertas ir paroda. Visam tam reikia daug lėšų. Lietuvių sekcijos komitetas yra numatęs, kad visiems darbamams suorganizuoti ir įvykdyti reikės apie \$75.000. Todėl visi turime nuosirdžiai ir duosnia auką prisidėti prie tų darbų. Įpareigoja ne tik mūsų tikėjimas, bet ir lietuvių. Visus lietuvius prašome padėti komitetui atlikti paruošiamuosius darbus, atspausdinti numatytus leidinius, suorganizuoti numatytą programą — bendras ir atskiras pamaldas, paskaitas, parodą, koncertą.

Aukos tuojau pat siųskite komitetui raštinėn: St. Andrew's Church, 1913 Wallace St., Philadelphia, Pa. 19130. Čekius rašyti: "Lithuanian Committee for Eucharistic Congress".

Prašome aukų ir svarbiausia, kviečiame visus dalyvauti tarptautiniame eucharistiniame kongrese. Jame dalyvausime Lietuvoje kenciančios Bažnyčios vardu.

Prel. Jonas Balkūnas, PA, Lietuvių Kunigų Vienybės pirmininkas

Kanada išleido naują seriją pašto ženklų, vaizduojančių šiaurės indėnų gyvenimą. Nuotraukoje — vienas tokių vaizdų

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estiška duona. Didelis mėtos gaminių pasirinkimas. SUPERIOR SAUSAGE CO. 1004 Dundas St. West, Toronto. Tel. 531-8422

Pasirašo Suvalkų sutartį 1920 m. spalio 7 d. Lietuvos ir Lenkijos atstovai kitų tautų atstovų akivaizdoje. Tai sutartis spalio 9 d. buvo sulaužyta, ir Vilnių užėmė gen. Želigovskio vadovaujama lenkų kariuomenė

Kas tarp mūsų yra išimtis?

Atsiliepiant į V. Karoso straipsnelį "Svetyje"

STASYS YLA

Ačiū, mielas Redaktorium, atsiuntęs "Svečių" — lietuvių liuteronų laikraštį (1975, nr. 1) ir atkreipęs dėmesį į V. Karoso straipsnelį "Reformacijos klausimu". Jį perskaitęs supratau, kodėl klausiu: "O gal norėtum atsiliepti... labiau pagrįstais savo aiškinimais?"

Pagrįsti mano aiškinimai reformacijos klausimu yra knygoje "Šiluva Žemaičių istorijoje — reformacija ir restauracija". V. Karosas, jos neskaitęs, užsako ant kitos mano knygos "Vardai ir veidai mūsų kultūros istorijoje", kur kalbama apie Mažvydą ir Daukšą, ryšium su reformacijos — restauracijos sąjūdžiais bei pirmosiomis lietuviškomis knygomis. Gaila, V. Karosas save diskvalifikuoja, kaip polemistas reformacijos klausimu, nesiteikdamas pasidomėti, ką esu rašęs savo pirmajame ir pagrindiniame darbe, naudodamas plačius šaltinius.

Polemistas klaidina savo skaitytojus, teigdamas, kad "Lietuvos reformacijos kultūrinis palikimas plačiai išliko lietuvių tarybinėje literatūroje". Cituoja tik vieną pastraipą iš leidinio "Vilniaus universitetas". Šis leidinys, deja, nėra mokslinė studija, daugiau apžvalginis — pusiau publicistinis leidinys. Sovietinėje lietuvių literatūroje dar nepasirodė nė viena studija apie pačią reformaciją Lietuvoje ir jos vaidmenį.

Autorius daro kitą klaidinančią prielaidą, kad šių klausimų suaktualėjimas Lietuvoje bus paskatinęs ir kun. St. Ylą rašyti "stamboką veikalą 'Vardai ir veidai mūsų kultūros istorijoje'". Bet "jis (Yla) matomai vengia teisioginio susidūrimo tiek su tarybiniais, tiek su lietuvių protestantų mokslininkais ar rašytojais, nes niekur nestoja į tiesioginę polemiką". Kai ruošiau šiluvinę knygą (pirmą redakciją baigiau 1958), dar nebu-

vo nė "Vilniaus universiteto" leidinio. Nebuvo su kuo iš "tarybinių" lietuvių polemizuoti nei tada, kai Daukšos ir Mažvydo sukaktį proga rašiau kultūriniam "Draugo" priede apie vieną ir antrą. (Tie straipsniai pateko po keliolikos metų į mano "Vardus ir veidus" jau papildyti ir Lietuvos raštijos istorikų paskutiniams tyrinėjimais.) Nebūtų ir dabar prieš ką reaguoti, nes tenyščiai mūsų raštijos tyrinėtojai lietuviško rašto pradžią randa rankraštiniame pavidale jau XV amžiuje. Taigi, sena tezė, kurią skelbė prieš 50 metų M. Biržiška, kad "lietuvių raštų lopšys yra Mažoji Lietuva (Prūsai), o jų motina reformacija", tikrai nebeteri atrimas naujaisiuose tyrinėjimuose, paskelbtuose ir sovietinėje lietuvių literatūroje. Dėmesys savajai tautinei raštijai pakirto Lietuvos renesanso ir humanizmo įtakomis per Krokuvos akademiją ir per sąlytį su Italija, dar neprasidėjus reformacijai.

V. Karosas turėtų polemizuoti ne su manim, o su J. Lebedžiu, K. Jablonskiu, Vac. Biržiška ir kitais.

Nežinau, koks būtų laimėjimas Lietuvos reformacijai dengtis mitais? Faktai, kurie naujai iškeliami, reformacijos kilmės nežemina, tik patikslina. Liuteroniškoji prūsų reformacija sudarė antrą poli lietuvių raštijos bei kultūros vystyme, ir ji pradėjo iš Lietuvos išaugę buvę katalikų dvasininkai. Tuo tarpu kalviniškoji reformacija stovėjo nuosaliai nuo tos raidos, užimdama lenkų kalbos ir kultūros puoselėjimo poziciją. Šia kryptimi jiėjo pačiame savo klestėjimo tarpsnyje. Man pirmajam teko iškelti šiluvinę knygą ligi tol niekieno "neapčiuoptą" labai reikšmingą mūsų kalviniškoje reformacijoje posūkį, kuriant savąją dvasiškų ruošos instituciją — seminariją Šiluvoje, kuri buvo pirmoji ir

ilgą laiką vienintelė visoje Lietuvoje. Ir tai buvo ne Radvilų nuopelnas. Žemaičių reformatai pirmieji pradėjo atsiriboti nuo Lenkijos, o iš to paskui išaugo ir rūpestis savo lietuviškąją religinę raštiją.

Nenoriu aiškinti atskirų dalykų, kurie "nepriimtini" V. Karosui. Tegu jis paskaito, kas jau mano parašyta pirmoje knygoje. Ten jis ras pozityvių elementų, kuriuos iškeliu reformacijos sąjūdyje, ir mano galutinę išvadą, kad be reformacijos, kuri sukūrė konfrontaciją, Lietuvos dvasinis gyvenimas nebūtų pakilęs ir pagilėjęs, ir švietimas nebūtų taip išaugęs. Reikėjo tokios konfrontacijos, kad XVII šimtmetis taptų šivesiausias mūsų istorijoje ir kad atsirėmę į tuos sukratus vaisius išliktume nesuzlugdyti per sekusias mūsų kraštą nelaimės.

Kaikas pusiau juokais man primena, kad su šiluvine knyga parašiau ir mūsų protestantams jų istoriją. Iš tikro, po jų kunigo Šepečio vadovėlinės istorijos, A. Jakšto nedidelio leidinėlio ir J. Purickio disertacinės knygos vokiečių kalba, iš lietuvių man teko paskutiniajam susidomėti ir ilgokai pasidėti prie šios temos. Nedaugelis iš evangelikų yra padėkojęs, bet gal taip reikia, kad kaikas teiktųsi ir "pavanut". Tokie pavanojimai nepadarys manęs evangelikų nedraugu, nes tarp jų turiu draugų, kurie mane pažįsta ir toli gražu nelaiko, kaip Karosas, "dar iki šiol neperžengusiu viduramžių galvosenos slenkščio". Tik graudu ir linksma, kai įsismaginais autorius tvirtina, jog "čia Yla nėra jokia išimtis, bet taisyklė lietuvių katalikų mintytojų ir rašytojų tarpe. Su tokia galvosena lietuvių tauta negali laimėti laisvės kovos...". Kokia nuostabi išimtis yra pats V. Karosas, aplenkęs istorinius šimtmečius ir tiesiai įšokęs į XX amžiaus galą! Ar tai ne publicistikos perlas, vertas "Spyglių ir dyglių"?

Tėviškės Žiburiai • 1975. X. 2. — Nr. 40 (1339) • 3 psl.

Po Helsinkio konferencijos

K. RADVILA

Kai pernai Australijos vyriausybė paskelbė pasauliui Lietuvos, Latvijos ir Estijos teisinį pripažinimą raudonajai rusų imperijai, Amerikoje išeinanti lietuviškoji spauda sutartinai ragino Amerikos lietuvių visuomenę siųsti protestus Australijos vyriausybei dėl gėdingo jos veiksmo. Didensės apimties organizacijos bei jungtiniai organizacijų veiksniai net tam tikras rungtynes išvystė, skelbdami savo įtakų pranašumą visuomenėje. Vieni ir kiti skelbė, kad jų dėka visuomenė išsiuntė tiek ir tiek laiškų bei telegramų.

Kai Amerikos vyriausybė su kitomis Europos valstybėmis, pasirašydamos Helsinkio deklaraciją, pripažino tos pačios raudonosios rusų imperijos hegemoniją Rytų ir Vidurio Europoje, Amerikoje išeinančių lietuviškų laikraščių nuomonės išsiskyrė. Vieni įrodinėja, jog Helsinkyje pasirašyta deklaracija Vakarų pasauliui yra naudinga, netgi tam tikra prasme padės pavergtiesiems kraštams. Argi? Man atrodo, toks teigimas išplaukia iš suamerikėjusių lietuvių galvosenos. Kiti laikraščiai linkę būti tos nuomonės, kokios buvo ir apie Australijos vyriausybę. Yra spaudos, kuri neturi jokios nuomonės — vienas puslapis gina vieną nuomonę, kitas kitą.

Dabar, po šio jau seniai nujauto smūgio, mes turėtume pradėti veikti sistemingai ir be kompromisų. Visų pirma šiuo klausimu savo nuomones turėtų išlyginti mūsų veiksniai: nepriklausomos Lietuvos diplomatinė tarnyba, VLIKas, PLB, ALTA.

Ateinančiais metais Amerikoje bus prezidento rinkimai. Dabartinis prez. G. Fordas bandys mums aiškinti Helsinkio susitarimų naudingumą ne tik Amerikai, bet ir pavergtiesiems. Mes neturėtume prarasti budrumo, kad ateityje vėl netaptume pigiai suvedžiojamais lengvatikais. Turėtume į reikalus visapusiškai giliau pažvelgti ir juos išnagrinėti, nes gerai neapsvarstyta veikla kartais gali turėti neigiamų pasekmių pavergtiems tautiečiams.

Amerikos piliečiai, kurių kilmės valstybės ir tautos yra rusų valdomos, turėtų rašyti savo

valstybių senatoriams ir kongresmanams laiškus, reikalaujančius H. Kissingerio atleidimo iš pareigų ir nurodančius jo vedamos politikos žalingumą ne tik Amerikai, bet ir visam laisvajam pasauliui. Suinteresuotos tautybės jau dabar turėtų deklaruoti, kad sekančiais metais nemems prez. G. Fordo kandidatūros. Tos tautybės turėtų painformuoti valstybės departamentą bei panašias institucijas kitose valstybėse, kad po Helsinkio konferencijos jos (JAV-ės ir kitos valstybės) prarado pasitėkinimą rusų malonei paliktose tautose.

Po Helsinkio deklaracijos pasirašymo mes galėtume patikėti vakariečių politikų aiškinimais, jeigu jie ne mums, bet rusams pasakytų, kad nelaiko jų vidaus reikalų jėga užgrobtų valstybių: Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos, Ukrainos, Vengrijos ir R. Vokietijos. Kitaip Amerika ir kitos valstybės, kurios padėjo parašą po Helsinkio deklaraciją, tampa minėtų valstybių okupanto suokalbininkėmis.

Paskutinis ir pats svarbiausias reikalas — nedaryti eksperimentų pavergtų tautiečių sąskaiton. Ten ir taip žmonės įtarinėjami, už menkniekius baudžiami ištrėmimais, kalėjimais bei kišami į beprotnamius. Jų būklė pasunkintume, jeigu pradėtume jiems slunčinti prieš okupantą nukreiptą spaudą bei knygas. Jie ten bus laikomi suokalbininkais su Vakaruose gyvenančiais (kaip rusai vadina) "nacionalistinėmis reakcionieriais", kurie priešinasi komunistiniam imperializmui. Pavergtų jų duoklė ir kančia už laisvę ir taip yra perdidelė. Būtų labai neapdairi politika, jei tūkstančiai mūsų artimųjų atsidurtų ištrėmime ar beprotnamiuose, kad mes galėtume painformuoti prezidentą Fordą ar Kissingerį, jog rusai nesilaiko Helsinkio susitarimų.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos

DUNDAS AUTO BODY

MAX KANE AUTO BODY

Darbas sąžiningas ir garantuotas

Lietuvių aptarnauja Jonas Jurėnas

430 BATHURST ST.

Tel. WA 1-3225 arba WA 4-1001

CANADIAN ART MEMORIALS LTD.

176 LAKESHORE ROAD WEST
(kampus Mississauga Road N.)
Port Credit, Ont. Tel. 278-2757

LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius —
Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.

Atlieka įvairius kopų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume nesukubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Okupuotos Lietuvos tautietės, dalyvavusios dainų ir tautinių šokių šventėje Vilniuje praėjusią vasarą. Šventės nuotaiką gadino priverstinis pavergtų vado Lenino ir kitų liaupsinimas. Nuotr. — iš "Kult. Barų" 1975 m. 8 nr.

Lavinia's Flowers

(lietuviška gėlių parduotuvė)

1288A Weston Road • Telefonas 762-7817

Telefonai vakarais 535-0213 • 536-4281

* GELĖS ĮVAIRIOMS PROGOMS

* Gėlės Kalėdoms, vazonėliai, vainikai

* NEMOKAMAS PRISTATYMAS VISAME MIESTE

MARYTE (GUTAUSKAITE) HURST

EKSKURSIJA EUROPON

Lapkričio 6-14

5 dienos Vilniuje ir Kaune
2 dienos Maskvoje

KAINA - \$723.00

Registruotis iki spalio 6 d.

Smulkesnių žinių teirautis:

V. Bačėnas

533-3531

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

MEDALIAI IS LENKIJOS

Komunistinės Lenkijos konsulas Minske J. Mruzas rugsėjo 10 d. Vilniui atvežė krūvą lenkiškų medalių visuomenės veikėjams ir II D. karo veteranams. Medalių „Už nuopelnus lenkų kultūrai“ susilaukė: vilniškės kompartijos centro komiteto sekr. A. Barkauskas, to komiteto užsienio ryšių skyriaus vedėjas F. Strumilas, Kultūros „ministeris“ L. Šepetytis, draugystės ir kultūrinių ryšių su užsieniu pirm. R. Petrauskas, Vilniaus pedagoginio instituto rektorius V. Uogintas, Vilniaus filharmonijos simfoninio orkestro vyr. dirigentas J. Domarkas, grupė lenkų dainių ir šokių laudies ansamblio „Vilija“ dalyvių. Lenkijos kariuomenės aukso medalius „Taikos sargyboje“ konsulas J. Mruzas įteikė okupuotos Lietuvos kariuomenės komisarui gen. mjr. P. Petroniui ir atsargon pasitraukusiam Lenkijos kariuomenės brigados gen. S. Grochočinskiui. Žemesnio laipsnio „Ginklo brolybės“, „Už Varšuvą“ ir „Už Berlyną“ medaliais apdovanota 20 veteranų. „Aukso ženklus“ gavo grupė Sovietų Sąjungos ir Lenkijos bičiulių draugijos Lietuvos skyriaus aktyvistų.

ZAGREBO MUGĖJE

Tarptautinėje Zagrebo mugėje, Jugoslavijoje, dalyvavo ir Lietuva su savo atskiru skyriumi Sovietų Sąjungos paviljone. Apie 2.000 rodiniių iš šimto Lietuvos pramonės, žemės ūkio imonių, mokslo, kultūros bei kitų organizacijų užpildė 1.300 kv. metrų plotą, daugiau kaip ketvirtadalį viso paviljono. Sigita Krivickas specialiaime telefoniniame pranešime „Tiesiai“ džiaugiasi tuo rekordiniu 1.300 kv. metrų plotu, neužmiršdamas priminti skaitytojams, kad 1968 m. Londone Lietuvai teko tik 400 kv. metrų, o 1972 m. Santjago ir 1974 m. Kopenhagoje — po 700 kv. metrų. Tačiau ir tada, ir dabar Lietuva buvo įtraukta į Sovietų Sąjungos paviljonus kaip kampininkė, kurios laimėjimus daugiau ar mažiau savinios paviljonų šeimininkė. Siemetinėje Zagrebo mugėje rugsėjo 14 buvo paskelbta sovietinės Lietuvos Diena. Oficialiame priėmime svečius buvo leista pasveikinti lietuvių delegacijos vadovui Marijonui Bukliui, mėsos ir pieno pramonės „ministeriui“, o skyriaus apžiūrėjime juos jau lydėjo ir Sovietų Sąjungos ambasadorius Jugoslavijai Vladimiras Stepakovas. Programa atliko Vilniaus pedagoginio instituto dainų ir šokių ansamblio „Sviesa“ koncertinė grupė. Lietuvos skyriui Zagrebo vadovavo Meris Kanauškas, užsienio žurnalistams prabėręs, kad tokių „didelių laimėjimų“ Lietuva tegalėtų pasiekti tik broliškoje penkiolikio respublikų šeimoje ir kad ji neseniai yra atšvenčiusi komunistinės santvarkos „atkūrimo“ trisdešimtpenketi. Toks jo pareiškimas ir atskleidė tikrąsias priežastis, dėl kurių Sovietų Sąjungą okupuotai Lietuvai užleido daugiau kaip ketvirtadalį savo paviljono. Maskvai vis dar rūpi įtikinti pasaulį, kad Lietuva nebuvo okupuota, bet savo noru įsijungė Sovietų Sąjungon, pati atkūrusi komunistinę santvarką. Iš tikrųjų Lietuva, kaip valstybė, niekada tos santvarkos neturėjo iki 1940 m. ir, savaime suprantama, jos negalėjo atkurti. Komunistinę santvarką Lietuvai prievarta užkrovė sovietinė okupacija.

TRŪKSTA VADOVELIŲ
„Sviesos“ leidyklos direktorius F. Saulis „Tiesos“ rugpjūčio 31 d. laidoje pasigarsino, kad paskutiniai naujieji vadovėliai 1975-76 mokslo metams į knygynus buvo išsiųsti jau liepos pabaigoje. Bendras 125 vadovėlių tiražas prašoko 4 milijonus egzempliorių. Visiškai naujų vadovėlių, pritaikytų naujosios mokymo

programoms, buvo išleista 17. Tai pati „Tiesa“ rugsėjo 11 d. paskelbė antrąją šio pasigarsinimo pusę atskleidusį Anykščių rajono Kurklių vidurinės mokyklos mokytojos A. Stimbirienės skundą: „Neseniai spaudoje perskaitėme žinutę apie gerą pasirošimą 1975 — 1976 mokslo metams. Buvo pažymėta, jog liepos mėnesį visi vadovėliai išleisti ir knygynus, ir juos galės nusipirkti mokiniai. Tačiau apmaudu, kad šie gražūs žodžiai ir pasilikę tik žodžiais. Anykščių rajono Kavarsko knygynė ne tik liepos, bet ir visą rugpiūtį bei rugsėjo pradžioje mokiniai negali gauti visų vadovėlių, nes jie neatvežti iš Vilniaus. Dar dabar mokiniai tebesėdi mokyklose be dalies vadovėlių.“ Toks vadovėlių trūkumas, galima sakyti, yra tradicinis, nes jis kartojasi kiekvieniu mokslo metų pradžioje. Leidyklos ir prekybos biurokratai jo niekaip negali išspręsti, nors už planų viršijimą gauna specialiais premijais.

GAMTINĖS DUJOS

Naftos ir dujų pramonės darbuotojų dienos proga „Tiesa“ 210 nr. paskelbė pasikalbėjimą su Lietuvos vyr. gazifikacijos valdybos viršininku pavaduotoju J. Sarkausku. Dujotiekis Lietuva pasiekė prieš 14 metų pagrindinė Dašavos — Vilniaus — Rygos linija. Gamtinės dujos dabar gauna 14 Lietuvos miestų, 3 miesto tipo gyvenvietės, prie pagrindinio dujotiekio ar jo atšakų esančios kaimo vietovės. Pastarajame penkmetėje, kuris baigiasi šiais metais, dujos pasiekė Alytų, Palangą, Kretiną ir Kuršius. Ateityje dujotiekis bus nutiestas į Trakus, Telšius, Birštoną, Plungę ir Radviliškį. Kaimo vietovėse gamtinėmis dujomis jau naudojami 187.000 šeimų, t. y. apie 37% visų kaimo gyventojų. Siemet Lietuva gaus apie 2 milijonus kubinių metrų gamtinių dujų, kurių beveik trečdalis sunaudoja Jonavos azotinių trąšų gamykla, kas paversdama amoniakiu vandeniu, karbamiu. J. Sarkausko teigimu, dujomis pakeičti Lietuva siemet turėtų kasdien išvežti po 140 vagonų augščiausios rūšies akmens angles, kurios pristatymas iš tolimų sričių gerokai padidintų išlaidas. Latvija jau yra susilaukusi naujos dujotiekio linijos Valdaus — Pskovos — Ryga. Ji dabar mažiau ima dujų iš Dašavos — Vilniaus — Rygos linijos.

LENKISKAS RESTORANAS

Kauno ir Balso g. visuomeninio maitinimo darbuotojų ilgametį sąjūdį bendravimą apvainikuojančių dviejų restoranų atidarymu. Balso g. restorano atidarymo Balso g. restorano atidarymas „Kauno“ restoranai, o kauniečiai Lenino prospekte, kuris seniau buvo vadinamas Vytauto prospektu, susilaukė „Bialystoko“ restoranai. Tiesiai išplanavimu pasirūpino architektas Z. Rinkevičius, puošnia sienelę lenkų architektūros motyvais sukurė keramikė A. Kubilienė. „Bialystoko“ restorane lankytoji vaishami lenkiškais patiekalais bei gėrimais.

TREJOS VESTUVĖS

Ignalinos rajono Liudo Giros kolchozo nariai atšventė trigubas vestuves: Pranės ir Petro Liubinskų — auksines, jų dukros Genės ir žento Petro Laurutėnų — sidabrinės ir pastarųjų sūnaus Aldono santuoką su Vandute. Tai iš tikrųjų reta viešos šeimos šventė. Kultūros namuose auksinė ir sidabrinė santuokos užregistravo Ignalinos rajono civilinės metrikacijos skyriaus vedėja B. Pivoriūnienė. Trigubų vestuvių „kaltininkus“ sveikino L. Giros kolchozo kompartijos sekr. M. Ražauskienė, rajono vykdymo komiteto atstovai A. Pavilionis, kolchozinių vardu — B. Pivoriūnas, jaunųjų kolchozinių — M. Spėčienė. V. Kst.

Okupuotoje Lietuvoje, nežiūrint religijos persekiojimo, kaikiuriose vietovėse rengiamos pirmosios Komunijos iškilės. Nuotrauka daryta 1975 metais

HAMILTON

RYSIUM SU KLB KRASTO TARYBOS suvažiavimu Hamiltone šaukiamas KLB Hamiltono apylinkės visuotinis susirinkimas. Bus aptariami svarbūs bendruomeniniai reikalai, išklausti revizijos komisijos, organizacijų veiklos pranešimai, dainų ir tautinių šokių šventės informacija. Atsikirų kvietimų organizacijos bei krašto tarybos nariams nebus. Kviečiame visus gausiai dalyvauti spalio 6, pirmadienį, 7 v. vakaro parapijos salėje.

APYLINKĖS VALDYBA

MALONUS TAUTIEČIAI
KLB Salpos Fondo Hamiltono skyriaus komitetas spalio mėnesį skelbia šalpos mėnesius. Komitetas yra pasiryžęs su talkininkų pagalba apkalinti visus tautiečius, gyvenančius Hamiltone ir jo apylinkėse. Todėl būkite duosni, neatsisakykite papaukoti vieną kitą dolerį šalpos reikalams. Juk esame gana pajėgūs, tad galime vieną kitą dolerį skirti siuntinių persiuntimui į Suvalkų trikampį. Paramos laukia iš mūsų Vasario 16 gimnazija Vokietijoje ir P. Amerikos jaunimas.

Komitetas gauna daugybę padėkos ir prašymo laišku. Vargas ir sunkus gyvenimas verčia juos prašyti dėvėti drabužių bei finansinės paramos. Mes, gyvendami Kanadoje, esame gerai įsikūrę, ir geros gyvenimo sąlygos įgalina padėti savo tautiečiams. Parodykite tad artimo meilę, krikščionišką širdį. Gal mes, gerai gyvendami, pamirštame tuos, kuriems yra reikalinga parama. Kai į jūsų duris ir širdį pasibels Salpos Fondo aukų rinkėjai neatsakykite aukos.

KLB Salpos Fondo Hamiltono skyrius ruošia šio vajuas užbaigimo progą lapkričio 8 d. balių — šokių Jaunimo Centre. Meninę programą atliks mūsų Aušros Vartų parapijos choras, vad. mūs. A. Paulionio. Baliaus metu taip pat įvyks lietuvių abiturientų pristatymas lietuviškai visuomenei. Visi abiturientai prašomi registruotis pas pirm. J. Pleinį tel. 549-5372.

KLB Salpos Fondo Hamiltono skyrius

KLB SALPOS FONDO Hamiltono skyriaus pirmasis posėdis po vasaros atostogų įvyko rugsėjo 17 d. Posėdyje buvo aptarti vajuas, parengiami, įvykstančio š.m. lapkričio 8 d. Jaunimo Centre, reikalai ir naujai pasiskirstyta pareigos: pirm. J. Pleinys, I vicepirm. ir parengimų vadovas — Br. Grajauskas, II vicepirm. bei vajuas vadovas — L. Klevas (jo padėjėjai — J. Astas ir V. Kėžinaitis), sekr. T. Apanavičienė, ižd. Stela Samus, nariai — L. Kybartienė ir P. Grybas. Naujai į šalpos darbą įsijungė P. Grybas. Sveikiname ir linkime sėkmingo darbo. Baliaus metu bus loterija, kurią organizuoja vicepirm. Br. Grajauskas. Turį loterijai laimikių arba norį prisidėti pinigais prašomi skambinti organizatoriui tel. 544-4829. Veiks laimės staliukai, turtingas bufetas. Salpos Fondo Hamiltono skyriaus komitetas nuoširdžiai kviečia visus hamiltoniečius ir apylinkių lietuvius tą lapkričio 8 d. vakarą skirti šalpos reikalams. Savo gausiu dalyvavimu paremsite kilnų šalpos darbą.

„AIDAS“ yra pakviesats atlikti meninę programą Hamiltono lietuvių koncerte spalio 26 d. Spalio 18 d. „Aidas“ koncertuos Klevelande. J. P.

VIOLETA MESKAUSKAITE ištekojo už Daniel Dove. Rugsėjo 20 d. AV šventovėje klebonas prel. J. Ta-

daraukas per šv. Mišias atliko jungtinių apeigas. Vakare Jaunimo Centre salėje įvyko vestuvinis pokylis, kuriame dalyvavo apie 250 asmenų. Į jungtines buvo atvykę Violetos tetos ir dėdės net iš tolimos Filadelfijos, Čikagos, Winnipegio ir Montrealio. Jau kurį laiką Kanadoje beviešintis iš Australijos J. Meskauskas sulaukė dukterėčios vestuvių. Banketė sveikinimo kalbas pasakė: lietuviškai — D. Venslauskaitė, K. Meskauskienės sesuo iš Waterbury, lit. mokyklos ved. J. Mikšys; angliškai — KLB Hamiltono apyl. pirm. L. Skripkutė, dr. V. Kvedaras su žmona, inž. ir dail. V. Zubai ir kiti.

Daugiakultūrės savaitės proga buvo suorganizuota meno paroda, kurioje dalyvavo įvairių tautybių menininkai su virš 100 paveikslų, kurių vertė siekė iki \$500.000. Buvo sudaryta komisija paveikslų įvertinimui iš Hamiltono meno galerijos direktoriaus Glen Cuming, architekto Trevor Garwood Jones ir Damkjar - Burton galerijos direktorės Gloria Chwila. Ši komisija antrą premiją pasyrė mūsų dailininkei A. Zubienei.

Taip pat kiekviena tautybė turėjo savo rankdarbių parodėles. Lietuvių parodėlę tvarkė A. Petraitienė ir demonstravo juostų audimą M.P.

PADĖKA

Reiškiu nuoširdžią padėką visiems, mane aplankiusiems ligoninėje ir namuose. Dėkoju už atneštą gėles ir dovanėles: kun. Dan. Hingsperger, M. Choromanskienė, K. Stonkienė, M. Gugiene, H. Antanaitienė, S. Panavienė, H. Bušinskienė, S. V. Biki-nams, J.S. Vėgiams, Hamiltono Lietuvių Pensininkų Klubui (už atvirutę) ir visiems klubiems. Dėkoju ir maldauju Augščiausių palaimos.

Aleksa Bugailiškienė

Calgary, Alberta

ST. IR G. NOREIKU DUKTĖ VIRGINIA ištekojo už R. Moore.

„Trade Winds“ viešbučio salėje giminės, jaunųjų draugai ir kalgariečiai gausiai dalyvavo vestuvėse. Jaunieji R. V. Moore gyvens ir dirbs Kalgario mieste.

MIRUSIEJI LIETUVIAI Neseniai palaidotas a.a. Edv. Butkus Drumheller miesto kapinėse. Brooks miesto palaidotas a.a. J. Venskus. Kalgarieje palaidota a.a. M. Bruzgienė. Į tautiečių laidotuves atsisveikinti su velioniu paprastai atvyksta vietos lietuviai, pažįstami ir giminės. A.a. M. Bruzgienė laidojant, kun. J. Petračiū, Corpus Christi parapijos klebonas, atliko laidojimo apeigas.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ BŪRELIS buvo išvykęs į Edmontoną, kur Lietuvių Namuose atliko vakaro programą: pašok tautinių šokių ir padainavo.

SVEČIAS IŠ AUSTRALIJOS Agr. M. Gailiūnas, grįždamas į namus, 3 dienas sustojo Kalgarieje. Aplankė V. Grigienę, V. Dubauskiene, M. Vanagaitienę. Taip pat susitiko su buvusiais australiečiais J. Stankevičiais ir J. Krausais. Svečias rado Kalgario zoologijos sode Australijos žaliąja varlę, šunį „Dingo“, paukštį Emu. Kelionėje į Banff matė Rocky Mountain kalnus (dar be sniego).

PASITARIMAS. KLB Kalgario apylinkės valdyba ir KL Draugija bandė aiškintis pramonę rengimo, atstovavimo ir bendro sutarimo būdus, Pasikeista nuomonėmis. Tikimasi, kad pasikalbėjimas įneš daugiau aiškumo, siekiant jų pačių tikslų. Nuomonių skirtumai atsiranda ypač dėlto, kad vadovaujantieji asmenys yra nevienodai amžiaus, skirtingos gyvenimo patirties ir yra augę skirtingose ekonominėse bei kultūrinėse sąlygose. K.

VANCOUVER, B.C.

MŪSŲ TAUTIEČIAI bėgo nuo karo, palikę savo Tėvynę, ir išsiklaidę po viso pasaulio kampelius. Būrys jų apsigyveno ir Vankuveryje. Gal jiems patiko švelnus Pacifico oras, gal kad daug miškų aplink, o kalnų viršūnės lyg skiečia dangaus mėlynes. Vankuverio lietuviai stengiasi apsigyventi gražiose vietose. Pvz. Bails ir Adelė Vileitos, Juozas ir Adelė Smitai pasistatė didelių naujų namus, kaip pas mus sakoma, gražiame saulėtame Tswasson — tik kelio keliai mylių už miesto centro. Jų draugai suruošė netikėtą įkurtuves jų pačių namuose — B. A. Vileitos rugsėjo 1, o J. A. Smitams — rugsėjo 14 d. Malonu buvo matyti nustebugimą jų akyse. Buvo įteiktos dovanėlės ir sugiedota „Ilgiausius gyvenimą“. Šeimininkai dėkojo už maloniją ir netikėtą „okupaciją“ jų namų, mate, kad kiekvienas džiaugėsi kartu su jais. Šeimininkai vaišino šampanu. Skambėjo mūsų dainos iki vėlyvo vakaro. Prisimindami jūsus vaišingumą, visų dalyvavusių bei prisidėjusių prie įkurtuvių vardu tariu lietuvišką acū. Jums, naujakuirai, linkime daug sveikatos ir laimės gyvenant saulėtame Tswassone. Dalyvė

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

PASAULIO IR AMERIKOS LIETUVIŲ SĄJUNGA savo IV Hėmos suvažiavimą rengia 1976 m. kovo 13-20 d.d. „Aspen Square“ viešbutyje, Aspens, Kolorado valstijoje. Be sildinėjimo, numatoma ir mokslinė programa. Kelionei į Grand Junction bus užsakyta lėktuvas. Norintieji gauti platesnį informaciją apie šį suvažiavimą prašomi kreiptis į dr. M. Vygantą, 1720 Central Ave., Wilmette, Ill. 60091, USA. Tel. 312-251-6503.

DETROITISKE REGINA PUTRIUTĖ, pernai baigusi Mičigano universitetą Ann Arbore ir gavusi anglų bei ispanų kalbų mokytojos teises, išvyko į prof. K. Pakšto išsivojotąjį Hondurą, kuriame jis buvo siūles steigti antrąją Lietuvą. Vašingtono įstaigos jai sudarė progą Honduro mokykloje dėstyti anglų kalbą ir kartu praktiškai pagilinti ispanų kalbos mokėjimą.

LEONARDO VALIUKO vadovaujamas kongresinės akcijos komitetas „Americans for Congressional Action to Free the Baltic States“ aktyviai tęsia savo veiklą, nepaisydamos Helsinkyje prez. G. Fordo pasirašytoje deklaracijos. Dėmesio centre dabar yra kongresmano Alphonso Bell, respublikninko, liepos 30 d. pasiūlyta rezolucija nr. 368, reikalaujanti, kad prez. G. Fordas ir valstybės sekr. H. Kissingeris Baltijo klausimą iškeltų Jungtinėse Tautose ir paragintų jas siekti rusų kariuomenės, agentų, kolonizatorių, Maskvos kontrolės atšaukimo iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Į jas turi būti grąžinti tremtiniai iš Sibiro ir linalniai iš koncentracinių stovyklų Sovietų Sąjungoje. Rezolucija taipgi pabrėžia, kad valstybės sekretorius stengtųsi specialiomis radio programomis bei spaudiniais atkreipti kitų tautų dėmesį į Baltijos valstybių klausimą, kol jos netaps nepriklausomomis. JA Valstybės tarptautinėse konferencijose neturi pripažinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos neteisėtą įjungimo Sovietų Sąjungon. Rezolucija toliau reikalauja, kad JAV prezidentas įsakytų visoms valdinėms ir privačioms žemėlapio leidykloms Baltijos kraštus žymėti nepriklausomomis valstybėmis, pabrėžiant, kad JAV niekada nėra pripažinusios prievartinio Lietuvos, Latvijos ir Estijos įjungimo į Sovietų Sąjungą. Lietuviams, latviams ir estams turi būti grąžinta apsisprendimo teisė laisvais rinkimais, kontroliuojamais Jungtinių Tautų, pasitraukus sovietams. Tas laisvas apsisprendimas turi būti padarytas pagrindiniu politiniu Jungtinių Tautų siekiu ir taipgi taikomas kitoms Sovietų Sąjungos pavergtoms tautoms. Rezolucija iš tikrųjų labai graži, bet ji neišvengiamai susidurs su Helsinkio deklaracija, kurią jau yra pasirašęs prezidentas G. Fordas. Sunku tikėti, kad jis, pripažinęs sienų neličiamumą ir netgi nesiskisimą į kitų valstybių (taigi, ir Sovietų Sąjungos) vidaus reikalus, dabar imtųsi tokios akcijos Jungtinėse Tautose. Kaip praktika rodo, ne visos kongresų ir parlamentų rezolucijos yra privalomos vyriausybės. Dažnai vyriausybės veikla savo nuožūria. Pvz. prez. G. Fordas kongresui netgi nepateikė svarstyti su Helsinkio deklaracija susijusių klausimų. Panašiai pasitęgė ir Kanados premjeras P. E. Trudeau. Deklaracija buvo pasirašyta be oficialaus Kanados parlamento ar JAV kongreso pritarimo ir sutikimo. Rezolucijos gali pasmerkti tokių tų dviejų politikų veiklą, bet jos nepakels įvykusio fakto.

Brazilija

BRAZILIJOS LIETUVIŲ SAVITRASCIO „Mūsų Lietuva“ redakcijai lankėsi žymusis stalo teniso žaidėjas ir treneris Vladas Gudlauskas. Jis yra buvęs visos Brazilijos stalo teniso čempionas. Jo vadovaujamos Sao Paulo tenisininkų ir tenisininkų rinktinės yra laimėjusios šios valstijos ir visos Brazilijos pirmenybes. V. Gudlauskas vadovauja Brazilijos rinktinė šį rudenį išvyka į Kolumbiją pradėjo žaidynių ciklą P. Amerikoje. Nors Brazilijon iš Lietuvos jis atvyko tik šešerių metų amžiaus, dar gražiai kalba lietuviškai. Yra vedęs lietuvaitę ir su šeima gyvena Piqueri, V. Bonilha.

Argentina

DVISAVAITRASTIS „LAIKAS“ Buenos Aires priemiestyje Avellanedoje savo metinę šventę jungia su mokslus baigusių jaunuolių pagerbimu. Siemetinė „Laiko“ šventė rugpjūčio 17 d. buvo pradėta kun. A. Steigvilio atnašautomis Mišiomis, giedant P. Gudelevičiaus vadovaujamam Sv. Cecilijos chorui, ir gėlių puokštės padėjimu prie lietuviško kryžiaus parapijos sode. Programai salėje vadovavo Zeferinas Juknevičius, įvadiniu žodžiu dalyvius supažindinęs su „Laiko“ nueitu keliu, jo siekiais kovoje už Lietuvos laisvę, indėlių į šios lietuvių kolonijos gyvenimą. „Laiką“ sveikino: ALOS Tarybos pirm. A. Mičiūdas, SLA pirm. R. Stalioraitis, Lietuvių Centro pirm. J. Mičiūdas, Birutės Draugijos pirm. U. Silakienė, Lietuvių Senelių Židinio pirm. V. Grigaitis, Sv. Cecilijos choro pirm. B. Blumbergas, Temperley „Aušros“ choro vardu — S. Derencius. Specialaus pagerbimo susilaukė šiemet mokslus baigusieji akademikai: kalbininkė Alda Cikštaitė, gydytojai Henrikas Bagdonavičius ir Rasa Kairėlytė-Ai-

varež, gimnastikos mokytoja Estela Kilaugaitė, menininkė Irena Pikutytė-Paršellėnė, architektas Artūras Kaminskis, chemijos inž. Osvaldas Zvirblis, gantos mokslo mokytoja Marija Žekytė, buhalterijos specialistė Elba Ivanauskaitė. Jiems po gėlę prisegė jaunimo atstovės, o „Laiko“ red. O. Kairėlienė ir administratorius P. Gudelevičius įteikė sveikinimo raštus. Su augštąjį mokslą baigusiais jaunuoliais bei jų atelies planais šventės dalyvius supažindino kun. A. Steigvilas. Pagerbtųjų vardu padėkos žodį tarė inž. O. Zvirblis, pabrėždamas, kad jie visi yra kilę iš lietuvių kolonijos ir kad ateityje taip pat liks aktyviais jos nariais.

KUN. JUOZAS PETRAITIS, MIC, Aveilanedos Aušros Vartų parapijos klebonas, išvyko į Čikagą ir dalyvavo lietuvių mairijonų vienuolijos suvažiavime. Amerikoje jis planuoja viešėti visą mėnesį.

ARGENTINOS LIETUVIŲ Organizacijai Spaudos Tarybos pirm. A. Mičiūdas pradėjo ilgesnį kelionę po pasaulį. Jo maršrute — Peru, Tahiti, Japonija, komunistinė Kinija, Hong Kongas, Roma, Madridas, Parizius.

Australija

A.a. ANTANAS BAUŽE, savaitrašio „Mūsų Pastogė“ steigėjas ir ALB garbės narys, mirė rugsėjo 1 d. Sydnejuje, sulaukęs 77 metų amžiaus. Jis buvo kilęs iš Tauragės apskrities, įsikūnijęs Lietuvos kariuomenės 1919 m. ir joje praleidęs 11 metų. Australijon su žmona Ona, Skotijoje augusia lietuvaite, atvyko 1930 m. Čia jis įsijungė Lietuvių Draugijon ir jai vadovavo keletą metų. Draugiją jis įjungė Australijos Lietuvių Bendruomenėn, kuriai perleido ir „Mūsų Pastogę“. Palaidotas rugsėjo 5 d. Sydnejaus kapinėse, į kurias jį palydėjo žmona, dvi dukros su šeimomis ir apie 300 lietuvių. Dėl lietaus atsisveikinimas su velioniu įvyko šv. J. J. akimė šventovėje, kur gedulingas Mišias koncelebravo kun. P. Butkus ir kun. P. Martūzas, giedant „Dainos“ chorui.

Šveicarija

TARPTAUTINIAME ONOMASTIKU KONGRESE Berne, rugpjūčio pabaigoje nagrinėjusiamie vietovardžių problemas, turėjo dalyvauti ir vilnietis kalbininkas Aleksandras Vanagas, bet jis tik atsiuntė savo pranešimą ir neatvyko su sovietų delegacija. Panašiai atsitiko ir su latviu kalbininku. Atrodė, jiems nebuvo duotas Maskvos leidimas išvykti į užsienį. Pagal mažąją tarybinių enciklopediją, A. Vanagas yra gimęs 1934 m., dirba moksline bendradarbiu Lietuvos Mokslų Akademijos lietuvių kalbos ir literatūros institute, kompartijon yra įstojęs 1963 m. Maskva jo, nors ir komunisto, nesutiko išleisti užsienį. Šis žingsnis buvo padarytas jau po Helsinkio deklaracijos pasirašymo.

Britanija

VEIKLOS DVIDESIMTMETI jauikiu bobiviu pamėtinio LKV Sąjungos „Ramovė“ manesterio skyrius, kuriam jau 16 metų iš eilės vadovauja pirm. K. Murauskas. Mirusieji ramovėnai buvo prisiminti tylos minutė ir kun. V. Kamaličo atnašautomis Mišiomis. Buvo daug sveikinimų. Raštu sveikino Lietuvos atstovai V. Balckas, DB Lietuvių Bendruomenės pirm. S. Kasparas, Britanijos ir Vokietijos skautų vadovai J. Maslauskas, M. K. Barėnail, žodžiu — DB Lietuvių Sąjungos pirm. J. Alkis ir kitų organizacijų bei grupių atstovai. E. Murauskienė skaitė angliškai parašytą poemėlę apie lietuvių kario dalį. „Ramovėnų maršą“ padainavo šis sukakti švenčiančio skyriaus kvintetas. Dainoms prie vaišių stalo vadovavo akordeonistas P. Viržintas.

Vokietija

LIETUVIŲ EVANGELIKŲ LIUTERONŲ Bendrijos kunigų ir darbuotojų Vokietijoje suvažiavimas įvyko rugpjūčio 22-24 d. Bad Godesberge, Annabergo rūmuose, priklausančiuose Baltiečių Krikščionių Studentų Sąjungai. Šių rūmų bei juos jų veiklos vadovas yra kun. Juozas Urdzė. Suvažiavime dalyvavo 5 kunigai, 10 darbuotojų. Prie jų prisijungė ir apie 40 tuo metu Annaberge atostogavusių šeimų narių. Platų pranešimą padarė kun. A. Keleris, primindamas, kad lietuviai evangelikai liuteronai siemet švenčia savo Bendrijos įsteigimo išvijoje trisdesimtmetį. Per tą laiką buvo išleisti 4 giesmynai, o išleisti knygų skaičius yra didesnis, negu nepriklausomos Lietuvos laikais. Kun. J. Urdzė papasakojo savo išpužius iš kelionės sovietų okupuoton Lietuvon ir nušvietė ten likusių evangelikų būklę. Visų dabar Vokietijoje dirbančių evangelikų kunigų ir buvusių kunigų suvažiavimą nutarta surengti 1976 m. per Tris Karalius Annaberge.

MAZOSIOS LIETUVOS veikėjo Viliaus Endrikaitė žmona a.a. Madlė Endrikaitienė po ilgos ligos rugpjūčio 26 d. mirė Luebecke, sulaukusi 79 metų amžiaus. Palaidota rugsėjo 1 d. Luebecke miesto Vorwerk kapinėse. Jos vyrui V. Endrikaitiui neseniai buvo amputuota koja. Vellonę jis palydėjo sėdėdamas invalido kėdėje, kurią stūmė sūnus. Vyrenyysis sūnus gyvena Čikagoje, jaunesnysis ir dukra — V. Vokietijoje.

Prie ažuolo, kuris 1936 m. buvo atvežtas iš Lietuvos ir pasodintas Annapolyje, Maryland valstijoje, JAV-se, prie kapitoliaus. Prie jo Baltimore Lietuvių Taryba rengia Tautos šventės minėjimus. Toks minėjimas įvyko š.m. rugsėjo 7 d. Dalyvavo apie 200 lietuvių ir kitataučių. Nuotraukoje — V. Laukaitienė (kairėje) ir E. Majauskaitė. Nuotr. ALK Tarybos

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street East, telefonas 544-7125

“TALKA”

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta. Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Kapitalas — virš \$6.000.000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santupas 7½%
term. depozitus 1 m. 8½%

IMAME UŽ:
asmenines paskolas .. 12%
nekiln. turto pask. 10½%

Mesos ir puikūs dešros gaminiai

Skanėstai

kiekvieno skoniui

R. Denninger Ltd.

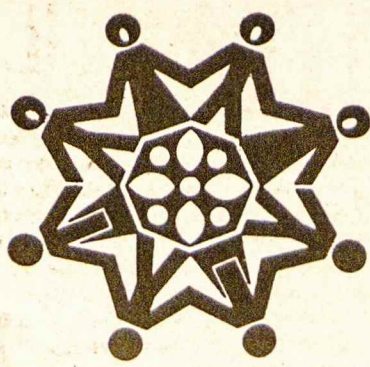
284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468

740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113

• GUELPH LINE prie PROSPECT, BURLINGTON — 639-0510

• LLOYD D. JACKSON SQUARE, HAMILTON — 525-9641

PIRMOSIOS KANADOS LIETUVIŲ DAINŲ IR TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS, XXI KANADOS LIETUVIŲ DIENOS BEI 25-RIU METU KLB HAMILTONO APYLINKĖS sukakties minėjimo PROGRAMA

Pirmadienį, spalio 6 dieną:

Hamiltono miesto burmistras skelbia
LIETUVIŲ SAVAITĘ

Antradienį, spalio 7 dieną,

3 v.p.p.: dailininkų A. A. Tamošaičių
PARODOS atidarymas Daugiakultūriame
Centre (Main St. E. ir Catherines St.)

Trečiadienį, spalio 8 dieną,

7 v.v.: buv. Kanados ir Lietuvos šachmatų
meisteris P. Vaitonis duoda šachmatų
simultaną Daugiakultūriame Centre

Ketvirtadienį, spalio 9 dieną:

tolimesnių Kanados apylinkių lietuvių
sutikimas prie Jaunimo Centro ir miesto
apžūrėjimas

Penktadienį, spalio 10 dieną:

jaunimo susipažinimo VAKARAS

Jaunimo Centre (48 Dundurn St. N.).
Pradžią 9 valandą vakaro

Šeštadienį, spalio 11 dieną:

10 v. r. KLB krašto tarybos sesijos
ATIDARYMAS Hamiltono AV parapijos
salėje; 2 v.p.p. — Delta Collegiate salėje
(Main St. E. ir Graham) vyrų KREPŠNIO
RUNGTYNĖS tarp Toronto Aušros ir
Hamiltono Kovo; 7 valandą vakaro

XXI KANADOS LIETUVIŲ DIENOS

susipažinimo VAKARAS

Hamiltono Armijos salėje; groja J.
Vaičiaus orkestras (salės miesto centre —
James ir Cannon g-vė)

Sekmadienį, spalio 12 dieną:

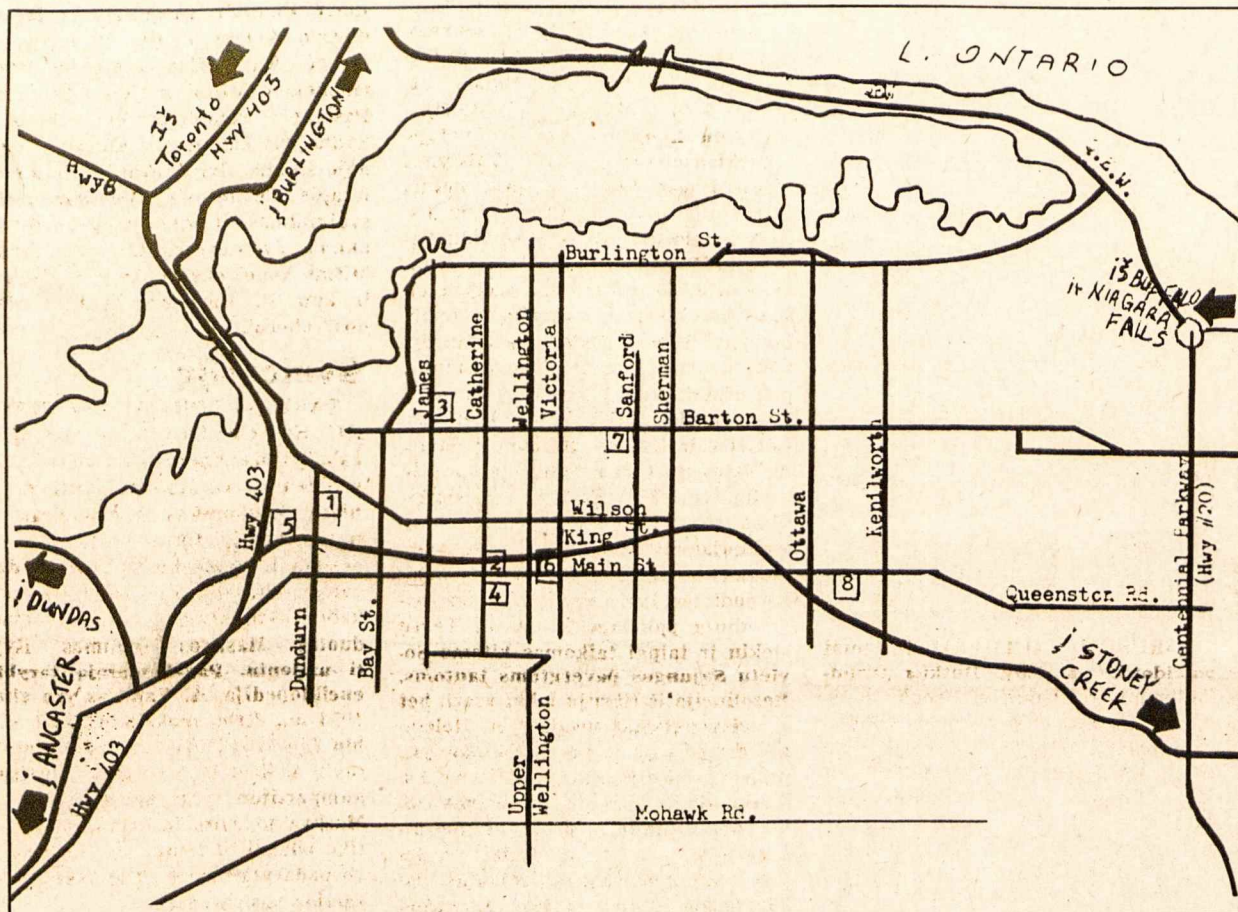
1 v.p.p.: pamaldos lietuviams evangelikams
latvių liuteronų šventovėje (pamaldas
laiko kun. A. Žilinskas); 1.30 val. po pietų
pamaldos lietuviams katalikams Hamiltono
katedroje (King St. W. netoli AV šventovės)

4 v. p. p. Hamiltono Forumo arenoje
(Barton St. E. ir Sanford)

Pirmoji Kanados Lietuvių Dainų ir Tautinių Šokių ŠVENTĖ

Informacijos centrai veikia nuo
ketvirtadienio, spalio 9, Jaunimo Centre
tel. 528-8257 ir "Holiday Inn" viešbutyje
tel. 528-3451.

Organizacinis komitetas

#1. Aušros Vartų parapija	#4. Multicultural Centre	#5. Katalikų šventovė	#7. Ham. Forum koncertas
#2. "Holiday Inn" viešbutis	Dailės paroda	#6. Protestantų šventovė	#8. Delta gimnazija
#3. James Street kareivinės			sporto rungtynės

Jungtinė dainų ir šokių šventė

Pasikalbėjimas su tautinių šokių programos vadove G. Breichmaniene

— Kaip vyksta Kanados lietuvių dainų ir tautinių šokių šventės ruošą, ypač jos choreografinė dalis?

— Jau daugelio asmenų būsimos šventės reikalais yra pasisakyta ir daugelis klausimų išnagrinėta, bet, Jūsų prašoma, negaliu neatsiliepti į Jūsų pateiktus klausimus, juo labiau, kad kaikiurie jų man įdomūs.

Šventės ruošą vyksta normalia vaga, kaip ir buvo planuota. Rugsėjo pradžioje visos tautinių šokių grupės gavo arenos išplanavimą, šokių bei parodo planus, išsidėstymą grindų plote ir kitas detales, kurios reikalingos organizuotam masiniam pasirodymui, kad jau prieš repetitiją kiekvienas žinotų savo vietą, paskirtį ir jam statomus reikalavimus. Dabar pasirodymams vyksta grupėse. Su vadovais palaikomas nuolatinis kontaktas ir išsiaiškinami visi atsiradę klausimai.

— Kiek dalyvių atliks tautinių šokių programą?

— Praėjusį pavasarį grupėms, užsiregistravusioms šventėje dalyvauti, buvo išsiuntintos anketos. Iš jų paaiškėjo, kad šventėje dalyvaus 221 šokėjas jaunesniųjų bei vyresniųjų grupėse ir 134 vaikai. Taigi, iš viso arenoje turėtų pasirodyti apie 355 šokėjai. Tas skaičius, žinoma, gali šiek tiek keistis, nes kiekvieną rudenį keičiasi grupių sudėtis. Šventę dalyvaus Montrealio "Gintaras", St. Catharines "Nemunas", Londono "Baltija", Toronto "Gintaras", Toronto "Atžalynas" ir Hamiltono "Gyvatara". Šventės parodo maršams ir tautiniams šokiams gros Montrealio "Ginta-

ro" liaudies instrumentų orkestras, vadovaujamas Z. Lapino.

— Kurie šokiai numatyti programoje?

— Vyresnieji ir jaunieji atliks Subatėlę, Rugučius, Sustą, Malūną, Blezdingėlę, Aušrelę, Audėję, Aštuonytį ir Jaunystės šokį, o vaikai — Vėdarą, Zvejų Polką ir Kalvelį.

— Hamiltono Forumo arena talpina beveik 4.000 žiūrovų, tačiau ar pakankamo dydžio yra šokių aikštė?

— Sudarydama šokių šventės planus, arenas grindų plotą padalinai į 8 kvadratus. Kadangi Kanadoje veikia tik 6 šokių grupės, tad nevisada ir nevisi kvadratai bus užpildyti. Taigi, šokių aikštė nėra permaža, bet net perdidelė. Dėlto šventės organizavimo pradžioje ir siūliau pakviesti kaikiurias JAV grupes, kurios be jokių išpareigojimų iš mūsų pusės savo lėšomis suktų atvykti ir mūsų šventę papildyti bei praturtinti, juo labiau, kad joks didesnis panašaus pobūdžio kultūrinis rengimas JAV-se nepaėjo be Kanados grupių. Būtų buvę gražu ir mums šį sykį jiems atsilyginti ir į šventę pakviesti. Tačiau ir be svečių iš kitur kaikiurais atvejas visas šokamas grindų plotas bus užpildytas.

— Ar tikslus buvo hamiltoniečių sprendimas rengti kartu tautinių šokių ir dainų šventę?

— Rengti kartu tautinių šokių ir dainų šventę nėra nauja idėja. 1964 m. rugpjūčio 23 d. Niujorke pasaulinės parodos metu Singer Bowl buvo surošyta dainų ir šokių šventė, kurioje dalyvavo ir Kanados lietu-

viai. 1967 m. Expo parodos metu Montrealyje vėl daina ir šokis buvo sujungti bendrame pasirodyme. Ten mūsų svečiai buvo Čikagos "Grandis" ir Waterburio tautinių šokių grupė. Jos dalyvavo kartu su visomis Kanadoje veikiančiomis grupėmis ir Montrealio Aušros Vartų parapijos chorą. Be to, jau tada pasirodė ir kita svarbi liaudies meno šaka — liaudies instrumentų orkestras, vadovaujamas Z. Lapino.

Kadangi tiek daina, tiek šokis yra svarbios mūsų tautos meno apraiškos, tad ir jų sujungimas bendram pasirodymui yra labai sveikintinas dalykas. Lietuvos priešpados laikais, kai Lietuvai ateitis buvo labai tamsi, Valančius, Basanavičius, Kudirka, Maironis ir kiti skatino branginti savo kalbą, prisiminti garbingą praeitį, gaivinti ir puoselėti lietuviškus papročius, rinkti pasakas, dainas ir kitą liaudies meną. Tai turėjo žadinti lietuvių sąmonę, kelti pasitikėjimo ir stiprybės jausmą. Negalima buvo priešą nugalėti ginklu, tad dvasinė stiprybė turėjo būti tautos išlikimo laidas. Dabar Lietuva pergyvena panašius laikus. Tautinės sąmonės nereikia žadinti, nes ji labai stipri tiek Lietuvoje, tiek išsivijoje. Tačiau esame nuolatiniai nutautėję nuo pavojuje. Mišrios šeimos, išsiblaškęs po visą pasaulį, svetima aplinka ir laikas veikia mūsų nenaudai. Tad ir vėl kalba, daina ir šokis bei kitas liaudies menas turi mus jungti, stiprinti bei palaikyti nelygioje ir ilgoje tautos išlikimo kovoje.

Ateinančiosios šventės dainų

ir šokių repertuarai buvo sustatyti atskirai, taip jie bus pateikti ir publikai. Tik dvi dainos bus atliekamos kartu su šokiu, o kitiems šokiams gros Montrealio "Gintaro" liaudies instrumentų orkestras, kuriuo mes, kanadiečiai, galime didžiuotis, nes tai vienintelis tokio dydžio ir apimties lietuvių liaudies instrumentų orkestras laisvajame pasaulyje.

Sios šventės surengimas ne tik suburs mus visus trim dienomis, leis visiems susitikti, pabendrauti, bet ir supažindins kanadiečių visuomenę su lietuvių menu. Tad labai svarbu ne tik džiaugtis, kad šventę surengsime, bet ir stengtis, kad ji būtų tinkamo lygio ir meninio, ir organizacinio atžvilgiu, nes kiekvienas, palikdamas Forumo areną, išsineš vienokią ar kitokią nuomonę apie lietuvių.

— Vadovavote ketvirtajai laisvojo pasaulio tautinių šokių šventei Čikagoje. Štai dabar tenka Jums vadovauti Kanados lietuvių pirmosios tautinių šokių šventės programai. Kur teko įdėti daugiau darbo?

— Jeigu lyginti šiuos du rengimus, tai mūsų šventė bus žymiai mažesnio masto — panaši į šventes, įvykusias Čikagoje ir Niujorke. Bet tai bus mūsų — Kanados lietuvių šventė ir jai be abejonės skiriu daug dėmesio, nors darbo yra žymiai mažiau. Tik palyginimui su IV taut. šokių švente Čikagoje: mes turėsime maždaug ketvirtadalį šokamo grindų ploto ir truputį daugiau negu septintadalį šokėjų. IV tautinių šokių šventės programai vadovauti buvau pakviesta beveik dvejus metus prieš šventės datą, tad turėjau laiko apgalvoti kiekvieną detalę, daugelį kartų pereiti šventės planus, figūras, išsidėsty-

mus, juos keisti ir tobulinti. Pirmą kartą tautinių šokių šventėje buvo įvestas mišrus choras, kuris dainavo kaikiuriems šokiams ir dvi dainas atliko pats vienas. Tų dainų metu šokėjai galėjo persigrupuoti, nekludydami ir dainos grožiu. Tai davė šventei daugiau įvairumo ir lyriškumo.

Ateinančioje Kanados lietuvių šventėje panaudosiu kaikiurias tas pačias idėjas bei planus, tik mažesniu mastu. Dėlto nebus galima išgauti tokio vientisumo ir vaizdo pilnumo. Tačiau kanadiečiams žiūrovams, kurie negalėjo nuvykti į Čikagą, turėtų susidaryti masinių šokių švenčių vaizdas. Į areną reikės išvesti visus Kanados lietuvių šokėjus, kurie tik šoka, tuo tarpu Čikagoje, turint 2.000 šokėjų, galima buvo daryti atranką, sunkėsius šokius patikėti tik stipresnėm grupėm ir tuo būdu išgauti daugiau meninio atžvilgiu.

Kiekvienas didesnis renginys reikalauja daug darbo ypač iš vadovaujančių asmenų. Bet laikas nugarazina užmarštin patirtą nuovargį, palikdamas tik malonius prisiminimus, pasisekusios šventės vaizdą, buvusį bendradarbių nuoširdžią paramą ir dėmesį. Visa tai ir vėl davė jėgų ryžtis nors ir daug mažesniai darbiui.

— Ar pajėgtų kanadiečiai surengti laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventę? Turitu galvoje Hamiltono lietuvių koloniją, kuri turės jau patyrimą ir 1976 m. uždarą 20.000 žiūrovų areną?

— Ateinančiosios šventės rezultatai iš dalies atsakys į šį klausimą. Aš neabejoju, kad anksčiau ar vėliau Kanadai gali būti pasiūlyta didelio masto tautinių šokių šventę surengti, ypač kad Čikagos Amfiteatras, kuriame

Iškilieji Australijos lietuviai

JURGIS VASILIAUSKAS

Su pasididžiavimu noriu parašyti keletą žodžių apie mūsų tarpe gyvenančią lietuvę ELENĄ DAINIENĘ. Turbūt nedaug yra tokių lietuvių moterų, kurios, būdamos geros žmonos, vaikų auklėtojos, šeimininkės, virš visa to dar iškyla kaip tautos reikalų gynėjos, lietuviybės puoselėtojos, ambasadorės kitataučių tarpe. Bene iškiliausia jų čia Australijoje yra E. Dainienė.

ELENA DAINIENĖ, buvusi Australijos Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos narė švietimo reikalams ir Pabaltiečių Moterų Sąjungos steigėja bei pirmoji jos pirmininkė

Turbūt nėra Australijoje lietuvių, kurie jos pavardės nežinotų arba nebūtų skaitę apie jos veiklą lietuviškoje spaudoje. E. Dainienė yra viena tų, kurios ne tik dirba lietuvišką visuomeninį darbą lietuvių tarpe, bet yra ypatingai aktyvi ambasadorė kitataučių tarpe. Prieš keletą metų (1969 m. kovo 24 d.) jos pastangomis buvo įkurta Adelaidėje Pabaltiečių Moterų Sąjunga. Per palyginti trumpą laiką ši S-ga sėkmingai užsirekomendavo kaip stiprus vienetas Australijos politinių organizacijų tarpe. Būdamas pirmoji Pabaltiečių Moterų S-gos pirmininkė, E. Dainienė, suėjusi į pažintį su vadovaujančiomis asmenybėmis Pietų Australijoje, pasirūpino, kad Pabaltiečių Moterų S-ga būtų priimta į visos Australijos Moterų Organizacijų šeimą, kurią sudaro apie 300 įvairių moterų organizacijų. Šito pasiekusi, ji turėjo progos kalbėti apie Pabaltijos tragediją daugelyje progų per tų moterų organizacijų atstovų suvaizdavimus. Daugeliu atveju jos pasiūlytos rezoliucijos, liečiančios Pabaltijos reikalą, buvo priimtos ir pasiųstos ministeriui pirmininkui. Savo paskaitomis Australijos moterų organizacijoms E. Dainienė išsklėdė mūsų tautos tragediją ir įrodė, koks žiaurus ir ne-

teisingas buvo min. pirm. Whitlam elgesys, pripažįstant Pabaltijos valstybes Sovietų Sąjungai. Kai paskutinią kartą E. Dainienė skaitė išsamią paskaitą moterų organizacijų atstovų konferencijoje Pabaltijos klausimu, susilaukė daug simpatijų iš Australijos Moterų Organizacijų vadovų, net buvo pakviesta skaityti daugiau tokių paskaitų visose Australijos valstijose!

Lietuvių tarpe E. Dainienė yra gerai žinoma veikėja visuomeninėje. Dvi kadencijas — 4 metus — išbuvo aktyvia ALB krašto valdybos narė švietimo reikalams, pagyvinio savaitgalio mokyklų veiklą, daug rūpinosi mokslo priemonėmis, knygomis, premijomis ir pan. Gaila, kad sušlubavo jos sveikata — nuo daugelio pareigų dabar turi atsisakyti. Linkime, kad jos sveikata sustiprėtų ir vėl galėtų lietuvių ambasadorės pareigas tęsti australiečių tarpe.

ALDONA STALBAITĖ, kandidatė į labdaros karaliaus Adelaidės mieste Australijoje. Parinko jos mecenatas "Woodley" vyno gamykla

Vokiečių...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ir keletą Lietuvos katalikų parapijų. Taip pat kardinolas buvo sustojęs prie paminklo, pastatyto netoli Vilniaus žuvusių II-jame pasauliniame kare pagerbti, ir susitelkę maldoje.

Grįždamas į Vokietiją kardinolas Bengsch pakvietė vyskupą Matulaitį-Labuką apsilankyti "Demokratinėje Vokietijos Respublikoje". Kardinolas Bengsch apsilankymas Lietuvoje padarė didelį įspūdį Lietuvos tikintiesiems.

Apie tai buvo paskelbta Vatikano "Radiogiornale" ir kitoje spaudoje. KL.

GENOVAITĖ BREICHMANIENĖ-DUMČIŪTĖ, "Gyvatara" ir pirmosios Kanados lietuvių dainų bei tautinių šokių šventės choreografinės dalies vadovė

rengiamos šventės, jau paskirtas nugarazina užmarštin patirtą nuovargį, palikdamas tik malonius prisiminimus, pasisekusios šventės vaizdą, buvusį bendradarbių nuoširdžią paramą ir dėmesį. Visa tai ir vėl davė jėgų ryžtis nors ir daug mažesniai darbiui.

— Ar pajėgtų kanadiečiai surengti laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventę? Turitu galvoje Hamiltono lietuvių koloniją, kuri turės jau patyrimą ir 1976 m. uždarą 20.000 žiūrovų areną?

— Ateinančiosios šventės rezultatai iš dalies atsakys į šį klausimą. Aš neabejoju, kad anksčiau ar vėliau Kanadai gali būti pasiūlyta didelio masto tautinių šokių šventę surengti, ypač kad Čikagos Amfiteatras, kuriame

rengiamos šventės, jau paskirtas nugarazina užmarštin patirtą nuovargį, palikdamas tik malonius prisiminimus, pasisekusios šventės vaizdą, buvusį bendradarbių nuoširdžią paramą ir dėmesį. Visa tai ir vėl davė jėgų ryžtis nors ir daug mažesniai darbiui.

— Ar pajėgtų kanadiečiai surengti laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventę? Turitu galvoje Hamiltono lietuvių koloniją, kuri turės jau patyrimą ir 1976 m. uždarą 20.000 žiūrovų areną?

Jaunimo kongreso žinios

CIKAGA PRANESĖ, kad neadaug kas yra atsiuntęs savo pirmąjį įmokėjimą ekskursinei kelionei į P. Ameriką šių Kalėdų metu. Dėlto ji skelbia, kad daugiau nebėra pirmenybės: kas pirmiau atsiunčia \$116 įmokėjimą, tas gauna vietą lėktuve (iki lėktuvus bus užpildytas). Prasoma siųsti ne Kanados, bet Amerikos dolerius. Be 252 vietų lėktuve iš Čikagos, užsakyta vietų lėktuvuose iš Niujorko ir Los Angeles. Taigi, yra daug vietų lėktuvuose. Kadangi paštas yra lėtas, raginame kanadiečius nedelsiti ir kuo greičiausiai siųsti įmokėjimus, jeigu esate galutinai apsisprendę vykti kongresan. Kanadai nėra jokios pirmenybės. Kas užsima kaip pirmas, tas gauna vietą, nesvarbu jaunas ar senas, iš Amerikos ar iš Kanados.

KONGRESO REGISTRACIJA prasidės vėliau. Šioje registracijoje visi, vykstantys su ekskursija iš Čikagos ar atskirai, turės užsiregistruoti nakvynei, ekskursijom, kongreso programai. Šiuo metu laukiami blankų iš Argentinos.

ISVYKAI REGISTRUOTIS šiuo adresu: III PLJK Išvyka, 4428 So. Rockwell, Chicago, Ill. 60629, USA. Galima skambinti: (312) 776-4028. Kadangi daug kas iš Kanados dar nėra gavę blankų, Kanados Jaunimo Sąjunga išsiuntinėjo atskirai kiekvienam, pareiškusiam norą važiuoti. Visi raginami blankus nedelsiant išsiųsti kartu su \$116 arba blanką per-

duoti pažįstamam, norinčiam vykti, bet negavusiam blanko.

ATSTOVŲ IR KONGRESO DALYVIŲ SUVAŽIAVIMAS. Pagal jaunimo suvažiavimo nutarimą praėjusį pavasarį Londono, Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjunga šaukia III PLJK Kanados atstovų, KLJS tarybos ir jaunimo, vykstančio į kongresą, suvažiavimą Toronte spalio 25 d., 9 v.r., Priskelimo par. patalpose. Prasome pranešti, jeigu reikia nakvynių, šiuo adresu: KLJS Suvažiavimas, Apt. 2314, 655 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2P3.

Suvažiavimas nėra pramoginis, bet paruošiamasis dalyvauti kongreso programoje, ypač studijų dienoje. Darbo posėdžiuose bus paruoštas bendromis jėgomis Kanados krašto pranešimas. JT atstovai jau nuo liepos mėnesio kolonijose renka pagal gautas anketas įvairius duomenis. Suvažiavimo metu atstovai ir dalyviai turės progą įsirašyti į darbo komisijas, kurios veiks kongreso metu ir kurioms reikės atlikti paruošiamuosius darbus prieš kelionę P. Ameriką.

LESŲ VAJUS. Kanadai tenka surinkti \$7,000. Šiuo metu Kanados kongreso lėšų komisija, vadovaujama dr. J. Sungailos, sudaro jaunimo taktininkų komitetą aukų rinkimo vajui ir netrukus kreipsis į apylinkių bendruomenes, ragindama apylinkėse vykdyti finansinį vajų.

GABIJA

veikloje Rasa yra išėjusi dviejų ideologinių organizacijų auklėjimo mokyklą — ateitininkų ir skautų. Šiuo metu daugiau dirba skautų organizacijoje: važinėja po stovyklas kaip lauzėdė ir vakarinę programą vedėja. Dalyvauja skautų akademikų samburyje, yra skaučių draugovės draugininkė ir jau penkeri metai yra „Gintaro“ ansamblio narė. Šiuo metu Rasa yra Montrealio liuanistinės mokyklos tautinių šokių ir dainų mokytoja, Lietuvių Bendruomenės valdybos narė jaunimo reikalams, KLJS tarybos narė, jaunimo kongreso informacijos tarnybos narė. Ji rašo: „Jeigu kartais atlieka laisvo laiko nuo mokslo ir veiklos, mėgstu skaityti ir klausyti betkokios muzikos, einu į teatrą, lankau koncertus. Tačiau turu dar vieną užsiėmimą, kurį labai retai praktikuojau, bet kuris labai malonus, būtent, ramiai atsisėsti ir nieko nedaryti!“ Apie kongresus ji rašo: „Zvelgant į jaunimo kongresų istoriją, pastebimas pagrindinis faktas — įsiskojimas kito kaip ir aš pats, susibūrimas, veikimas kartu, siekimas to paties tikslo, pasilinksminimas kartu. Aš manau, kad jaunimo kongresų nauda yra pirmoje eilėje stiprinimas lietuviško identiteto. Po to viskas savaime pasiekama, jeigu tik laikomasi nutarimų ir vienybės.“

RASA LUKOSEVIČIŪTĖ, 19 m. amžiaus, gimė Montrealyje, kur baigė ir gimnaziją. Šiuo metu ji yra pasuktinė prie universitetinėje kurse prancūzų žurnalistikos kolegijoje. Zada studijuoti socialinę teisę. Baigė Montrealio lietuvių mokyklą ir lanko liuanistinę seminara, kurį vienerius metus pati ir organizavo. Lituanistinį auklėjimą gillno taip pat mokytojų savaitėje Dainavoje 1972 m. ir pirmoje liuanistinėje savaitėje Beaumont 1974 m. Organizacinėje

KRISTINA BENDŽIŪTĖ, 22 m. amžiaus, kongreso atstovė iš Montrealio. Rašo: „Gimiau iš lietuvių tėvų, eju į lietuvių mokyklą ir turiu lietuvių draugus. Kas iš pradžių atrodo, kad bus našta, pasidarė pasidžiavimu ir džiaugsmu — būti lietuviu!“ Kristina jau daug metų veikia ateitininkų ir skautų organizacijoje.

KALĖDINĖS dovanos

Tik per Angliją — greičiau, pigiau, geriau. Siūlome augstos kokybės dovanų siuntinį, kuris bus naudingas kiekvienai šeimai Lietuvoje.

KALEDINIS 1975

3 metrai puikios vilnonės angliškos medžiagos eilutei; 2,75 m. storos „crimplene“ medžiagos moteriškai eilutei arba moteriškam apsiaustui; vyriškos nailoniniai marškiniai arba bluizė; vyriškos arba moteriškos labai geros rūšies megztinis; 1 vilnonė geleto skarelė; 2 geleto nailoninės skareles; 2 p. vyriškų arba moteriškų vilnonių (arba nailoninių) kojinių; 1,80 m. „crimplene“ medžiagos suknelė (arba 1 sv. vilnonių megztinui siūlų); 1 sv. šokoladinių saldainių; 20 angliskų cigarečių. Kaina su muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis \$160.00

Paruošiamie specialius maisto gaminių siuntinius 1975 m. Kaina su muitu ir persiuntimo išlaidomis \$50.00

Tam, kas nori pats sudaryti siuntinį, siūlome šiuos dalykus: 3 m. labai geros angliškos medžiagos eilutei \$45.00
Stora su ornamentais „crimplene“ medžiaga — 1 m. \$7.00
„Crimplene“ medžiaga suklems — 1 m. \$6.50
Nailoninis kailis moteriškam apsiaustui \$33.00
Dirbtinis minkas moteriškam apsiaustui \$54.00
Vilnone medžiaga žieminiam apsiaustui \$36.00
Vilnone geleto skarelė \$8.00
Komplektas moteriškų nailoninių apatinių \$10.00
Įvairių spalvų perukai \$30.00
Nailoniniai marškiniai \$9.00
Vilnoniai arba „acrylono“ nertiniai \$19.00
Lieturginiai „Telescop“ \$10.00
Šitos kainos yra su sovietiniu muitu. Reikia pridėti tiktai persiuntimo išlaidas \$17.00

Priimame užsakymus: autovežimiu, motociklu, dviračiu, televizijos aparatu, saldytuvu ir kt. Persiuntimo kaina pigesnis tokiam prekm, kurių negalima iš čia pasiųsti.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekiš arba pinigais į Lietuvą ar kitas šalis.

BALTIC STORES LTD. (Z. Juras)
421 Hackney Rd., London, E. 2. England
Tel. 01-739-8734 arba 01-460-2592

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas

Ketvirtoje tarptautinėje folkloro šventėje Sao Paulo mieste lietuviams atstovavo „Nemuno“ tautinių šokių vietnės. Iš kairės: Silvija Aradzenkaitė, Kristina Valavičiūtė, vadovas Jonas Lukosevičius, Silvija Bendoraitytė, Janetė Nikitaitė, Reinoldas Putvininkis

Ruduo lietuviškoje Vokietijoje

BR. LIUBINAS

Vasara jau pasibaigė. Medžių lapai pradeda gelsti, dangus dažnai apsiniaukęs, šalta. Lietuviškasis gyvenimas tačiau pradeda iš naujo atgyti. Gal dėlto, kad žmonės grįžta pailsėję iš atostogų, gal dėlto, kad pasiilgs ta vieni kitų.

Rugsėjo aštuntoji

Rudens pradžia yra prasminga Rugsėjo 8-toji. Suprantama, retas tautietis gali švęsti tą pačią dieną, tačiau Rugsėjo 8 minutis dar pajėgia paskatinti lietuvių pagyvatoti apie Lietuvą. Mano žiniomis, Tautos šventę pačia rugsėjo 8-tąją Vokietijoje galėjo iškilmingai švęsti tik tiktai Schwetzingeno lietuviai. Mat, ten vis dar tebeveikia lietuviškas LS dalinys, jam vadovauja LS mjr. Jonas K. Valiūnas. Jis pasirūpina pas darbavimus, kad lietuvių tautinės šventės būtų švenčiamos tada, kai jos išpuola. Rugsėjo 8-tąją tad 8591 LS kuopoje buvo šventas. 11.30 v. susirinkta į kuopos salę pamaldoms, kurias kartu laikė katalikų ir evangelikų dvasiškiai. Katalikų kapelionas kun. Br. Liubinas atlaikė Mišias Švč. Mergelės Marijos gimimo dienos proga ir trumpai pakalbėjo apie istorinę Rugsėjo 8, kaip lietuvių tautos šventės, prasmę. Evangelikų kun. dijakonas Fr. Skėrys pasakė turiningą pamokslą apie Dievo ir artimo meilę. Bendrosios pamaldos buvo baigtos Tautos himnu. Toliau sekė LS kuopos pobūvis lauke. Kadangi pasitaikė labai gražus oras, tai bendrasis pobūvis išsivystė į malonią gegužinę. Kuopos virėjai susirinkusius skaniai pavaišino valgiu ir gėrimu. Atsilankė visa eilė lietuvių iš artimesnių ir tolimesnių apylinkių.

Kaiserslauteris, nors irgi veikia lietuviška LS kuopa, tačiau minėjimas buvo nukeltas į šeštadienį, rugsėjo 13. Ir neapsiriktą, nes atsilankė apie 100 tautiečių, kai tuo tarpu LS kuopoje tėra tik apie 30 lietuvių. Minėjimas pradėtas pamaldomis vokiečių katalikų „Maria Schutz“ šventovėje. Tie patys dvasiškiai, t.y. kun. Br. Liubinas ir kun. dijakonas Fr. Skėrys, bendrai atlaikė pamaldas, pasakė abudu po pamokslėlinį. Pamaldas maloniai pajavairino Loretos Subačiūtės vyras Werner Hackmann, grodamas vargonais. Maldininkų giesmės tad galėjo skambėti visai sklandžiai. Visi dalyviai nuvyko į 8593 LS kuopos šventinę salę. Čia pirmąsį tarė žodį kuopos vadovas mjr. Juozas Venckus. Jis pakvietė dienos paskaitininku dr. Stasį Sereiką. Šis savo puikiai paruoštoje paskaitoje kalbėjo apie lietuvių tremtyje ir Lietuvoje. Treminiai iš lėto išnyksia, bet Lietuvos lietuviai atgauna savo tautinę vertybę. Be abejonės, pavergimas yra sunkus, Sov. Sąjunga, galima sakyti, jau laimėjo ir trečiąjį pasaulinį karą, tačiau žveigiant į ateitį, atrodo, kad ir jos pralaimėjimas vis artėja. Ypatingą dėmesį žadina nuolatinis maisto trūkumas Sov. Sąjungoje. Už tai ateitis Lietuvai nėra be vilties. Viskas yra Dievo rankoje ir užtikrintai kada nors ateis galas sovietiniams persekiojimams Lietuvoje.

Po dr. Sereikos paskaitos mjr. J. Venckus priminė Lietuvos persekiojamą Bažnyčią ir paprašė aukų religinei Lietuvos katalikų šalpai. Surinko apie DM 750. Tai, Vokietijos sąlygomis, nemaža suma. Minėjimas baigtas Tautos himnu. Bet tai ne-reiškė lietuviško pobūvio galo. Toliau buvo šokių muzika, ir tautiečiai linksminosi iki vėly-

vos nakties. Pasivažiinti galėjo Grovų vedamame bufete, kuriame, tarp kitų dalykų, buvo skanios dešros iš Kauno.

Vasario 16 gimnazija

Lietuviškasis gyvenimas Vokietijoje nesitenkina vien smagiais pobūviais tautinių švenčių proga. Visą laiką čia tebeveikia lietuviškoji Vasario 16 gimnazija. Ji pradėjo darbą po vasaros atostogų kaip tik rugsėjo 8-tąją. Ten Tautos šventė buvo paminėta pradedant naujuosius mokslo metus. Tik girdėti, kad kol kas nekokios nuotaikos — labai sumažėjęs mokinių skaičius. Šiuo metu jų esą tik apie 55. Tai didžiausias smūgis mokyklai per jos gyvavimo laikotarpį. Norima tikėti, kad tai tik trumpalaikis dalykas, t.y., kad netrukus vėl mokinių skaičius žymiai paauš.

V. Bartusevičiaus laimėjimas

Kalbant apie Vasario 16 gimnaziją, savaime su ja vis dar yra surišta Bartusevičiaus pavardė. Pirmiausia, tai vienas iš jos abi-

DIDYBĖS IR LIŪDESIO ŠVENTĖ

S.m. rugsėjo 13 d. Hamiltone vietinė Tautos Fondo Atstovybė surengė Tautos šventės ir Vilniaus Dienos minėjimą gražiai išpuostoje Jaunimo Centro salėje. Minėjime dalyvavo tautiečiai iš Londono, St. Catharines, Hamiltono, Toronto ir kitų vietovių. Matėsi ir nemažas būrelis vilniečių. Pagal Hamiltono koloniją, kur turi apie 2.000 lietuvių, šventę galėjo būti didesnis jų skaičius (dalyvavo nedaugiau kaip 130-150).

Minėjimą atidarė ir jam pirmininkavo TF Atstovybės pirm. Alfonsas Patamasis. Kun. L. Januška sukalbėjo pritaikytą invokaciją.

Tautos Fondo Atstovybės Kanadoje pirm. Aug. Kuolas padarė apžvalgą apie Tautos Fondo veiklą. Ilgesnį pranešimą padarė TF Toronto apylinkės atstovybės pirm. A. Firavičius. Jis ragino, kad lietuvių duosniau aukotų Tautos Fondui, kuris finansuoja VLIKo vadovaujamą Lietuvos laisvinimo darbą. VLIKo darbo sąlygos yra nedėkingos ir galbūt nevisada sėkmingos dėl finansinių trūkumų. VLIKas remia finansiniais lietuviškas radijo programas Madridre, Romoje, Vatikane ir Maniloje, kurios savo bangomis kasdien neša Lietuvai žinias apie laisvąjį pasaulį ir lietuvišką veiklą užsienyje. VLIKas leidžia įvairiomis kalbomis biuletenius, siunčiamus laisvojo pasaulio politiniams veikėjams, kad jie susipažintų su dabartine Lietuvos padėtimi.

KLB Hamiltono apylinkės vicepirm. dr. V. Kvedaras pasveikino susirinkusius, primindamas šios šventės esmę ir Vilniaus reikšmę Lietuvai. Po pasveikinimo į sceną buvo pakviestas A. Rinkūnas, kuris savo paskaitoje nušvietė Tautos šventės reikšmę tautai, ypač išeivijoje. Jis pabrėžė, kad Tautos šventės minėjimas, sujungtas su Vilniaus Diena, yra logiškas ir tikslus, išreiškias didybę ir liūdesį. Tautos šventės minėjimas turėtų pabrėžti Lietuvos valstybės įkūrimą, o ne jo atgaivinimą. Praeitėje Lietuvos valstybėje nekarta gaudė juodi debesys. Jos vada! nadojo įvairias priemones, kad išgelbėtų Lietuvą iš pavojo. Vytautas griebėsi net bendradarbiavimo su kryžiuočiais.

Paskaitininkas apgailestavo, kad nemažas skaičius mūsų tautiečių, būdami gyvi ir sveiki, nesudaro testamentų. Vėliau, kai jie miršta ar žu-

turientų, gimnaziją baigęs 1959 m. Tačiau dar stipresnis ryšys atsirado vėliau, kai V. Bartusevičius, baigęs sociologijos ir istorijos studijas Tuebingeno universitete, grįžo atgal į gimnaziją kaip mokytojas ir jos administracijos darbuotojas. Su jo darbu gimnazijoje yra labai artimai surišta mergaičių bendrabučio statyba. Praktiškai jis visam darbui vadovavo, žinoma, vokiečių inžinieriaus priežiūroje. Vasario 16 gimnazijoje V. Bartusevičius dirba pusšesimt metų. Prieš pusantų metų jis išėjo į vokiečių profesinę mokyklą Wittliche, netoli Triero miesto. Nepaisant patirties lietuvių gimnazijoje, vokiškos įstaigos reikalavo iš naujo pilno pasiruošimo darbui mokykloje — jis turėjo pereiti kandidato — mokytojus etapą. V. Bartusevičius tyliai ėmėsi darbo ir 1975 m. rugsėjo pradžioje išlaikė mokytojų egzaminus, gaudamas „Studienrat“ titulą. Dabar jis dirba profesinėje Wittliche mokykloje kaip pilnateisis mokytojas.

na nelaimėse, jų turtą perima valdžia, o juos pačius palaidoja popieriniuose karstuose. Būtų prasminga, jei lietuviai savo testamentuose dalykų palikimo skirtų Tautos Fondui bei kitiems lietuviškiems kiliems tikslams. Labai daug tūkstančių lietuvių kapitalo nueina veltui. Tai skriauda Lietuvai.

Vilniaus klausimu prelegentas sakė, kad lenkai dabar į šį reikalą žiūri realiau. Atsiranda lenkų, kurie Vilniaus klausimą sprendžia blaiviau. Vieni iš jų pripažįsta Vilnių Lietuvai, kiti ji grąžina Lietuvai su tam tikromis sąlygomis. A. Rinkūnas pagyrė lenkų „Kultūros“ grupę Paryžiuje, kuri drįso viešai prabilti Vilniaus klausimu. Paskaitininko nuomone, dėl Vilniaus ateityje neturėsime problemų.

Nida Zubrickaitė labai gražiai padeklamavo eilėraštį „Lietuva, mano šiaurės pašvaistė“. Iškilioji lietuvaite Ramona Braunel iš St. Catharines, Ont., padainavo solo dvi lietuviškas dainas. Po to salėje pasirodė Niagaros pusialais ansamblis „Nemunas“, vadovaujamas St. Zubrickienės, kuris pašoko keturis tautinius šokius. Ansamblio šokėjams akordeonu grojo p. Zubrickas. Kaip matome, visa Zubrickų šeima tame minėjime aktyviai reiškėsi.

Šventė ir vakaras nebūtų pilnas, jeigu nebūtų linksmos programos. Apie 9 v.v. prasidėjo šokiai. Grojo puikus 5 asmenų J. Vaičiaus orkestras. Buvo platiniai loterijos bilietėliai. Loterijai buvo paaukoti 3 stalai su valgiais, tortais, gėrimais ir kitais skanumynais. Visas vakaro pelnas paskirtas Tautos Fondui. Tai buvo labai prasmingas Hamiltono lietuvių bendruomenės užsimojimas.

Tautos šventės ir Vilniaus Dienos minėjimas buvo užbaigtas sekmadienį 11 v.r. AV šventovėje iškilmingomis pamaldomis, kuriose dalyvavo organizacijos su vėliavomis.

Stepas Varanka

Optical Studio

OKULISTAS R. SCHMID

1596 Bloor Street West

Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvų Namus) • Tel. 535-6252

Greitas patarnavimas, neauštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Viešėdami Čikagoje,

neužmirškite aplankyti

N. ir J. VAZNELIŲ

GIFTS INTERNATIONAL INC.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629

Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių.

Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

“Žemę pamilę, dangaus ilgėkimės”

IGN. ANDRASIJONAS

Sios antraštės žodžiai įrašyti Sv. Kazimiero Čikagos kapinių ramybėje stoviniame baltu granito paminkle. Tai žodžiai paties autoriaus, kurio atminimui šis paminklas jo žmonos Faustinos ir sūnaus Juozo rūpesčiu sukurtas. Paminklo fone įrašyta: Prof. Dr. Vitas Manelis. 1910-1965.

S. m. rugsėjo 7 d. Čikagos Jaunimo Centre prof. dr. Vito Manelio mirties dešimtmečio proga minėjimą surengė jo žmona, sūnus, Lietuvių Agronomų Sąjunga ir sendraugij at-eitininkų Čikagos skyrius. Minėjimas pradėtas Mišiomis Tėvų jėzuitų koplyčioje. Turiningą pamokslą pasakė kun. dr. K. Trimakas.

Po pamaldų beveik visi dalyviai atvyko į didžiąją Jaunimo Centro salę akademinei ir meninei programai. Minėjimui rengti komiteto pirmininkas agr. Alf. Indreika priminė 1927 m. pirmą pažintį su Velioniu. Tai buvo gražūs ir našūs jaunystės metai. Studijų metu V. Manelis pasižymėjo rimtumu, giliu mokslo dalykų pažinimu ir paslaugumu mokslo kolegoms. Po to kvietė klausytojus keletui minučių susikaupti Bacho choralo muzikai palydint (pianinu skambino M. Motekaitis).

Programą pranešinėjo aktorė ir solistė E. Blandytė, padeklamavusi psalmę „Dievo galybė ir žmogaus vertingumas“.

Apie velionies moksline veiklą Balty universitete Pinneberge kalbėjo prof. dr. J. Puzinas. Jis pažymėjo, kad prof. dr. V. Manelis buvo to universiteto organizatorius, žemės ūkio fakulteto dekanas ir praeitųjų lietuvių studentų reikalams.

Apie mokslinei Velionies darbą Žemės ūkio Akademijoje ir jo visuomeninę veiklą kalbėjo jo mokslo kolega prof. dr. Bronius Povilaitis. Jis pažymėjo, kad prof. dr. V. Manelis ne tik rūpestingai puoselėjo savo lietuvių katalikų ideologinius įsitikinimus, bet ir siejojo Lietuvos žemę.

„Viešpaties Angelas“.

Jei Velionis galėtų iš Viešpaties amžnybės gėlių pažvelgti į lietuvių čia ir tėvynėje, matytų, kiek daug čia ir ten liko taurių vyrų ir moterų, gyvenančių tais pačiais idealais, einančių jo takais, vykdančių nesibaigiančios kovos testamentą.

mės ūkio likimu. Žemės ūkio politikos problemos buvo pagrindinės jo mokslinei darbo galrės. Jis stengėsi konsoliduoti Lietuvos ūkininkus, skleidė kooperaciją, nes manė, kad tai geriausias būdas ūkininkų gyvenimą pakreipti šviesesne linkme.

Meninėje dalyje pasirodė styginis trio — W. Cernata (violončelė), P. Matukas (smuikas) ir M. Motekaitis (fortepijonas). Jie atliko Brahmsio ir Šuberto kūrinių. Aktorė ir solistė E. Blandytė padeklamavo pluoštą A. Vaičiulio, B. Brazdžionio, V. Mačernio ir K. Bradūno eilėraščių. Jų turinys lietė žemę, juodų arimų vagas, iš storų rąstų statytus namus ir našiais derliais pasipušusius Lietuvos laukus. Šių eilėraščių mintys priminė, koks gyvastingas ir originalus gyvenimas buvo Lietuvos ūkininkų nepriklausomoje Lietuvoje. Baigiant meninę dalį, sugiedotas Lietuvos himnas.

Gausus minėjimo dalyvių būrys nuvyko į Sv. Kazimiero kapines. Čia prie velionies paminklo minėjimo komiteto vardu (jį sudarė A. Prapuolenytė, dr. J. Gliudelis, dr. agr. A. Šestokas, A. Elvienė ir Alf. Indreika) A. Gaizauskas ir A. Elvienė padėjo gėlių puokštę. Žodį tarė Ateitininkų Federacijos vadovas dr. P. Kišielius. Jis priminė, kad prof. dr. V. Manelis neišgail šioje žemėje gyveno, bet jo gyvenimas buvo turiningas. Jo palikto mokslo darbai liudija jo gyvenimą, kurio turėtų sekėti visi mirtieji. Prof. dr. V. Manelis priminė, kad prof. dr. V. Manelis šioje žemėje gyveno, bet jo gyvenimas buvo turiningas. Jo palikto mokslo darbai liudija jo gyvenimą, kurio turėtų sekėti visi mirtieji.

Apie velionies mokslinei veiklą Balty universitete Pinneberge kalbėjo prof. dr. J. Puzinas. Jis pažymėjo, kad prof. dr. V. Manelis buvo to universiteto organizatorius, žemės ūkio fakulteto dekanas ir praeitųjų lietuvių studentų reikalams.

Apie mokslinei Velionies darbą Žemės ūkio Akademijoje ir jo visuomeninę veiklą kalbėjo jo mokslo kolega prof. dr. Bronius Povilaitis. Jis pažymėjo, kad prof. dr. V. Manelis ne tik rūpestingai puoselėjo savo lietuvių katalikų ideologinius įsitikinimus, bet ir siejojo Lietuvos žemę.

„Viešpaties Angelas“.

Jei Velionis galėtų iš Viešpaties amžnybės gėlių pažvelgti į lietuvių čia ir tėvynėje, matytų, kiek daug čia ir ten liko taurių vyrų ir moterų, gyvenančių tais pačiais idealais, einančių jo takais, vykdančių nesibaigiančios kovos testamentą.

PADĖKA

Nuoširdžiausia padėka visiems, kurie mūsų mylimai žmonai, mamytei ir dukrai

EDITAI STANKUVIENEI

mirus, suteikė mums visokeriopą pagalbą. Dalyvaudami jos laidotuvėse bei reikšdami mums užuojautą, jie palengvino sunkias mūsų atskyrimo valandas.

Juozas ir Vygandas Stankai
ir mama O. Glanertienė

A+A

VYTAUTUI KABLIUI

žuvus, reiškiam užuojautą tėvams ir sūnui RAIMONDI (mano krikšto sūnui) jūsų šeimos tragedijoje. Abudu susikaupėme paskaitę tą nelaimę spaudoje ir per ją pasidaliname jūsų sielvartu —

Hemet, Calif.
USA

Aldona ir Adomas
Paulauskai

A+A

Jonui Jarmalavičiui

Australijoje mirus, dukrą VALĘ KAROSIENĘ, jos šeimą bei kitus gimines liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučia —

M. ir J. Zubrickai

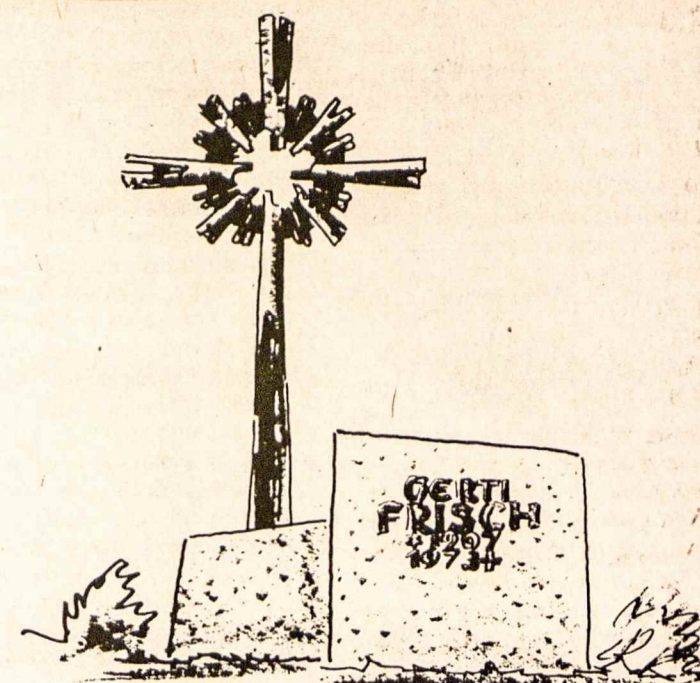
I. ir V. Turūtos

Nuoširdžiai užjaučiame PETRĄ RUDGALVĮ

ir jo šeimą, mirus Anglijoje

jo broliui EDVARDUI —

Buffalo lietuviai

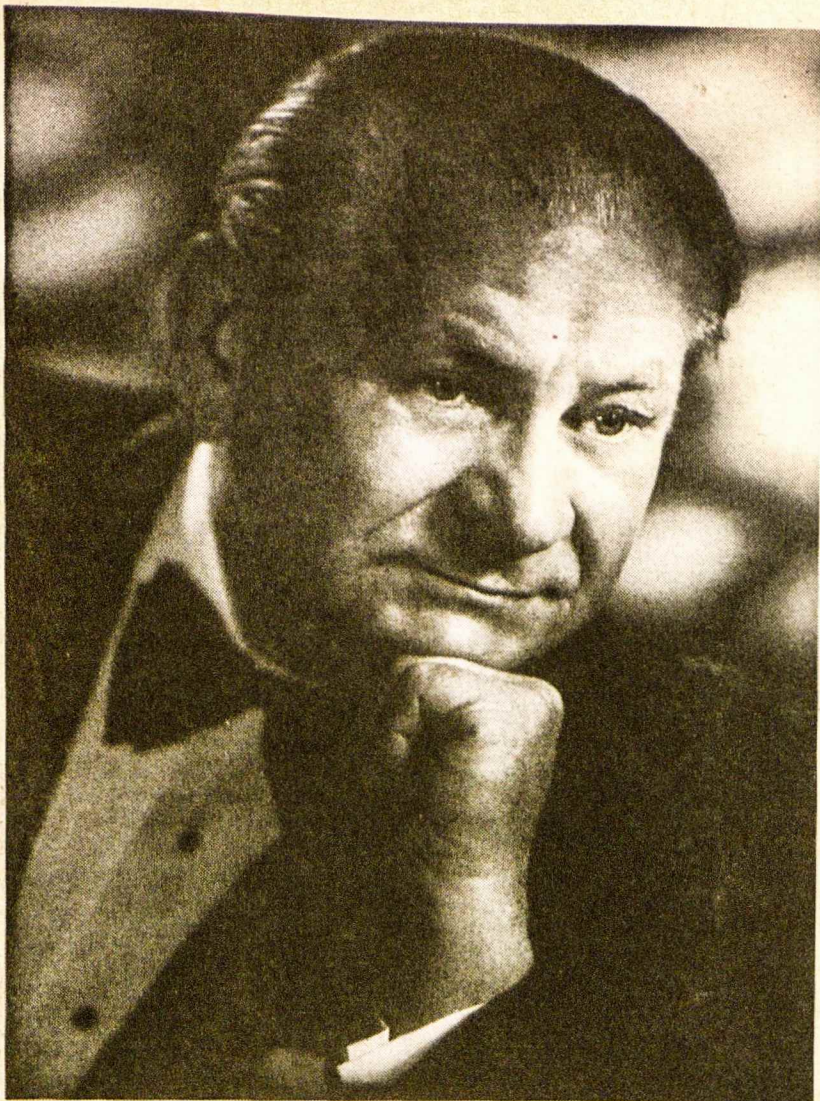
YONGE MEMORIALS LTD.

2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)

Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriškos darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVE

ALFONSAS MIKULSKIS, Lietuvos Tautinio Meno Čiurlionio Ansamblio įsteigėjas ir vadovas

Gaivina sopančias širdis

Lietuvių Tautinio Meno Čiurlionio Ansamblio jubilėjiniai — 35-tieji meninės veiklos metai

Ansambliš, 1940 m. sausio 15 d. įsisteigęs Vilniuje, kaip šaulių rinktinės vyrų choras, kanklių orkestras ir šokėjų ratelis, netrukus bolševikams okupavus Lietuvą, turėjo pasirinkti kitą vardą. Jis pasirinko mūsų tautos dvigubo genijaus — M. K. Čiurlionio. Pirmuoju ir dabartiniu vardu ansamblis plačiai koncertavo laisvoje ir okupuotoje Lietuvoje salėse, gamtoje ir per radiją, keldamas lietuvių tautos dvasią.

Beveik kas sekmadienį kurioje nors Vilniaus šventovėje ar provincijoje koncertų progą giedojo šv. Mišias, nors iš okupantų bolševikų turėdavo priekaitų, net grasinimų. Per tuos ketverius metus Čiurlionio ansamblis Lietuvoje davė virš 150 koncertų.

Artėjant šūviams prie Vilniaus, ansamblio vadovo paskatinti čiurlioniečiai susitarė teltis Vienoje, Austrijoje, ir tautiniu menu pasauliui priminti Lietuvos nedalią, kelti lietuvių dvasią bei talkinti kovoje už Tėvynės laisvę.

1944 m. rudenį pirmasis koncertas išeivijoje įvyko garsojoje Mocarto koncertų salėje Vienoje, vėliau (iki išvykimo į Ameriką) ir žymiausiose Vokietijos

koncertų salėse įvairių tautų žmonėms, kariams bei universitetų akademikams klausytojams. Taip pat čiurlioniečiai giedojo įvairiose šventovėse. Mūsų tautos sukurtos dainos bei graudžios giesmės skambėjo per 150 vietovių. Buvo surengta arti 500 koncertų.

JAV-se, Kanadoje ir P. Amerikoje (Kolumbijoje, Venecueloje) taip pat puikiose salėse, operų rūmuose bei garsiose lauko estradose, šventovėse surengti 1009 koncertai.

Šiandien Čiurlionio ansamblis Klevelande didžiuojasi tautos bei Tėvynės garbę ryžtingai kėlęs daugiau kaip pusės milijono svetimų tautų klausytojų akivaizdoje, sulaukęs augščiau sių įvertinimų žymiųjų Vakarų pasaulio muzikos kritikų. Su gera nuotaika stiprios sudėties ansamblis, kurį sudaro mišrus choras, moterų ir vyrų chorai, kanklių orkestras, tautinių šokių grupė ir solistai vokalistai bei instrumentalistai (iš viso 96), veržiasi ir dar didesnes meno augšumas, ir tautinius ir meninius laimėjimus. Čiurlioniečiai skleidžia grožį saviesiems ir svetimiesiems, ramina sopančias širdis, gaivina apsnūdusius ir talkina didžioje kovoje už pavergtos Tėvynės laisvę. a. m.

Kursantai tautinių šokių kursuose Dainavos stovyklavietėje š.m. vasarą su mokytoju L. Sagiu ir dail. A. Tamošiūnu (viduryje). Į dešinę nuo pastarojo A. Zalnierionaitė - Ross ir jos dukra Janina iš Venecuelos. VI. Bacevičius

VIKTORAS VILJIA

Kils laisvės rytas

Dundu, rodos, ryt į Vilnių,
Dar nuo tanko imu šaukti —
Duokit žvej iš Dubingių,
Leiskit pabučiuoti saulę!
O nulipęs imu verti ...
Daug kryželių, daug aplinkui,
Palikti mažį berželį
I mumis galvom palinkę.

Vaikštom, žvalgomės Tėvynėj,
Stai jos ateitis ir laisvė,
Padai siurbiasi į žvyrą —
Žemę ašarom kur laistėm.

Daug kelių, daug miestų matėm,
Daug išgėrėme priežos,
Bet visur visiem pasakėm,
Kad kovosim, mušim priešu!

O už tai, kad krito broliai,
Kurie gynė savo kraštą,
Atėjūnai ir grobuonys —
Na, greičiau į Maskvą, Maskvą!

Mūsų pusėje teisybė,
Mūsų pusėje ir Dievas,
Kris tamsa, kils Laisvės rytas,
Tad pirmyn visi kaip vienas!

Nesvarbu kas mus parduotų,
Ne vergai mes, nepaklusim ...
Duodam priešaiakį ir žodį,
Mes laimėsim arba žusim!

Be motulės delnu

Nukinkavo gandrai vagomis
ir negrižo.

Nežūrėkim atgal —
Neatsėks iš balsų,
iš numindytų brydžių.
Be motulės delnų
sušalau, sušalau — — —
Nors ir bartų mane,
bet visviena pareičiau.
Kad tik būtų,
kad lauktų kieme, kaip kadais.
Motinėle, dabar jau žinau,
Kad gera čia —
Ir darbai, ir austiniai
margais apvaisais ...
Ir pabūrų keliai,
ir sukrupusios trobos.
Ir užkimes šva
prie senutės būdos ...
Betgi aš jau kita,
tik jaunystė man rodos
vėl sugrįš su gandrais,
obelim nuputos — — —
Bet anieji gandrai nukinkavo —
negrižo — — —
Kam žiūrėti atgal —
į namus nieks nešauks,
Neatsėks iš balsų,
iš numindytų brydžių — — —
Be motulės delnų sušalau,
sušalau — — —

SUVALKIETĖ

(Iš okupuotos Lietuvos)

Trečioji Bronio Railos "Paguoda"

A. RINKŪNAS

Būdamas literatūros ir visuomeninio gyvenimo kritikas, B. Raila savo "Paguodos" trijose knygosse tomis temomis daugiausia ir domisi. Vis dėlto jau ir šiuo atveju kiekviena knyga nėra vienoda. Pirmoje dalyje vyrauja visuomeniniai motyvai, įskaitant paties autoriaus autobiografinius svarstymus. Antroje knygoje dominuoja literatūra su pora ilgesnių ir eile trumpesnių studijų apie mažiau žinomus žmones ir jų kūrinius. Trečioji knyga teikia literatūrai pirmąją vietą, užimančią 150 iš 387 tomo puslapių. Visuomeninių-politinių motyvų čia mažiau, užtat likusioji knygos dalis nukreipiama į iki šiol nenagrinėtą sritį: dailę (jai skirta 92 psl.), teatrą (40), lietuviškąsias patefono plokšteles (28). Atskirą vietą užima pirmojo mūsų emigracinio dešimtmečio lietuvių-kujų problemų apžvalga (50) ir minėtų vardų sąrašas (20).

Literatūrai skirtoje dalyje pagrindinę vietą užima rašinys, pavadintas simbolišku "Gone with the Wind". "Nuėjęs su vėju" yra Kauno universiteto 1922-27 m. laikotarpio pūtės "Keturių vėjų" literatūrinis sąjūdis, kurio vienu jauniausių dalyviu buvo pats autorius.

Jaunas studentas (atvykęs į mūsų Alma Mater tik 1932 m.) ir aš tada buvau. Man, kaip mokytojų, atlikusiam dvejų metų "stažą" kaimo mokykloje, šis judėjimas atrodė ne tik revoliucinis, bet netgi raudonas. Su dideliu malonumu tad grįžti į Railos atkurtą su vėju nuėjusį laikotarpį, tikrindamas, ką mačiau ir ko nemačiau. Ką teisingai mačiau, patvirtina ir Raila kalbamuoju tomo 33-35 psl.: keturėjininkai buvo nusiteikę prieš "senelius" ir iš viso romantikus, idealizuojančius dingdą Lietuvos praeitį (33), prieš "gerą skonį" ("vietoj vėjų ir lakščių mielai klausysimės kad ir karvės maurojimo"), prieš daktarišką pagarbą Dievui ir jo šventiesiems (34). Jie buvo už maištą, nuolatinį judėjimą, greitį, tempą ir jėgą, už "kosminį stilių", grubių instinkčių žmogų, už nervingumą, už betoninę Lietuvą, už darbo žmogų, už atsiremimą į lietuvių liaudies poetinės kūrybos duomenis, ypač keiksmažodžiais ir "riebesniais posakiais" (35).

Pagrindinės "Keturių vėjų" strėlės buvo nukreiptos daugiausia į estetus, simbolistus, "pseudopatriotus", klierikalus, "šventabeždžius" (44).

Taigi, mano nuomonė, atremta į auklo maironinio laikotarpio anklymą, buvo gana teisinga. Raila, anuo metu buvęs vienu iš keturėjininkų, atskleidžia ir gerąsias to judėjimo savybes, kurių svarbiausia buvo išjudinimas mūsų literatūros iš jai gresiančio pomaironinio stingsimo. O kad keturėjininkai nebuvo komunistai, Raila pateikia konkrečius duomenis: visi jų, anksčiau ar vėliau, nuo savo pirminių "revoliucijų" atsisakė, ypač politinė prasme. "Vienintelis iš aktyvių savanorių bolševikinei okupacijai išgražinti buvo Teofilis Tilvytis. Jau pirmuoju bolševikmečiu jis pradėjo staigiais šuoliais: — Valio Stalinas! Pirmyn su Cvirka prieš Vailokaitį! Ir tuoj abu persikraustė į pagrobtus bankininko Vailokačio rūmus" (51).

Kita literatūrinė studijėlė, kuriai autorius skiria daugiau vietos, yra apie rašytoją ir daugelio premijų laimėtoją J. Gliudą, kurį Raila, tiesiai sakant, "sudirba". Jis esąs labai ambicingas ir, būdamas pergusius rašytojas, būtinai tikisi už kiekvieną kūrinių gauti premiją. Ilgiau sustojama prie Gliudos "Agonijos", kuri "tokia, kaip parašyta, nėra joks romanas, ir tai aplamai ne grožinės literatūros veikalas, ne meno kūrinys. Būtų gaila laiko ir vietos tokį tvirtinimą plačiau įrodinėti" (98). O vis dėlto Gliuda ir po to, t.y. po 1966 m., vis dar literatūros premijas gauna. Tikrai kažkas kažkur yra kitaip.

Dėl vietos stokos nebesustosi-me ties mažesnėmis šio tomo recenzijomis, kaip P. Tarulio "Vilniaus rūbai", kpt. J. Sliogerio prisiminimai iš tarnybos prezidentūroje, Pūkelevičiūtės pirmasis lietuviškas spalvotas ir garsinis filmas "Aukso žąsis".

Dailė puslapių skaičiumi užima antrą šio tomo vietą, nes autorius įjungė rašinį apie moderniojo meno pradininką prancūzą Paul Cezanne, gyvenusį praejusio šimtmečio viduryje ir laikomą "dabartinio moderni-

nio meno tėvu, naujos "meno ideologijos" kūrėju, nuo kalno pariedėjusia sniego gniužte, kuri risdamasi vis didėjo ir vis naujom meno srovėm pagaliau šiandien užtvindė laisvąjį pasaulį" (249).

Po Cezanne autoriaus dėmesys tenka Adomui Galdikui. Kaip asmuo jis buvęs šiurkštus: "Žinojom, kad su nepažįstamais, menkliau pažįstamais ar ir artimais draugais dažniausiai jis būdavo pusiau "laukinis", nesukalbamas, keikūnas, sarkazmų svaidytojas, kraštutinis — toks pat, kaip daugelis jo spalvom ir aistrom degančių paveikslų" (210). Autorius netgi papasakoja piktoką ginčą su Galdiku jo paties (Br. Railos) namuose. Vis dėlto Raila laiko Galdiką pirmiausių mūsų kūrėjų ir labai lietuvišku: "A. Galdiko lietuviški gamtovaizdžiai ar bet kokie kiti gamtovaizdžiai, jo lietuviškai išjausti, man yra išraiška aukščiausios inteligencijos ir subtiliausios pagarbos, kurią bet kada lietuviškas genijus yra įpiešęs ir gyvą mūsų lietuviškos žemės ir jos gamtos veidą" (202).

Už dail. J. Bagdono Raila užkliūva dėl pastarojo filosofavimo moderniojo meno temomis "Dirvoje". Gaila, kad tai senokai rašyti įspūdžiai (1963 m.). Skaitome tokį Railos teigimą: "Didieji dailininkai retai tėra buvę įžymiais meno teoretikais, istorikais ar filosofais ... Tokia tebėra gyvenimo išdaiga, kad geriausius veikalus apie menų istoriją ir filosofiją kol kas žmonijai parūpinę tik menkos vertės dailininkai, dažniausiai tik meno mėgėjai ar net visai ne dailininkai" (229).

Kliūva čia ir dail. A. Rūkštelė už jo gubas: "Menininkas gali jausti didelę tėvynės meilę, bet jo drobėse nutapytos jėgų gubos gali neturėti meninės reikšmės, nors jos kam kam gali sukelti sentimentalinių jausmų" (279). Man, nors ir nesant menininku, peršasi mintis: o kokių gi paveikslų daugiausia parduota, jeigu ne tų su gubomis? Vadinasi, gubų piešinys kalba į žiūrovą kažkuo labai įtauriu, lietuvišku aspektu. Kaip tik toks lietuviškumas reitai tepadvelkia iš kad ir labai imantrių modernistinių kūrinių. Tad ir vėl grįžtama prie senos temos: ar visi lietuvių kūriniai yra lietuviški, remtini mūsų fondų aukomis?

Dar šiame meno skyriuje kalbama apie puikią dail. P. Augiaus "Zalčio pasaką", apie dail. V. K. Jonyno darbų elegantišką albumą, apie žydą iš Druskininkų senelį Jokūbą Lipščą ("stambų moderniosios skulptūros talentą ir autoritetą").

Toliau eina drama. Čia pagrindinis lietuviškų temų rašinys yra polemizavimas su St. Pilka apie Lietuvos teatrą Kau- ne (pastarasis teigė, kad nepriklausomybės laikais mūsų teatras buvo varžomas). Railos pozicija čia teisinga: teatras buvo valstybinis, išlaikomas mokesčių pinigais, tad valdžia turėjo turėti tam tikros kontrolės teises. Tokias teises turėjo mecenatai per amžius. Savo oponentui dar daugiau "sutrūšikinti" Raila primena dabartinį teatrą Lietuvoje, "kai pagrindiniu dramaturgu, dirigentu ir režisierium ateina į užkulisį NKVD ar bet kokia kita policija" (190).

Minties atžvilgiu įdomiausias šis skyriaus rašinys vadinamas "Svaigždė be šviesos". Tai lyg vedamasis, kuriuo pažvelgiama į teatrų kryptis pokario pasulyje (1966 m.). Niūru! Suminėjęs eilę naujųjų dramaturgų Amerikoje ir Europoje, autorius prieina tokią išvadą:

Jų naujasis pasaulis gana saviškas, pusėtinai klaidus. Jų dramų

toną sudaro metafizinis nerimas, griežtas neigimas, atitolimas nuo bendruomenės, odą šiaušiantis kaltės ir baimės jausmas, absurdiškas humoras. Jų svarbiausiu rūpesčiu virto, kaip sakoma, žmogaus egzistencijos problema. Ji kyla iš prie-laidos, kad "nebėra Dievo". Kaip tad rasti prasmę gyvenimui, kuris nebeturi antgamtinės santvarkos? Tada žmogus savo trumpu gyvenimu patenka tarp dviejų tuštumų: tos, kuri buvo prieš gimimą, ir tos, kuri bus po mirties (152).

Taigi, modernistų teatras, amžiais žmonijai švietusi svaigždė, paliko be šviesos. Iš to seka ir išvada, pasidaryta nevieno moderniojo dramaturgo, taip pat ir beletristo:

Mūsų, 'homo sapiens' yra galutinai prinokęs nugrimzti į dugną ir būti pakeistas energingesnės veislės gyvūnais. Šiajai Romos imperijai pribagiti, jos senatoriams ir elitui iškarti, tvarkai padaryti ir iš naujo drausmei įvesti turi ateiti, kaip ir kadaise, hunai iš rytų. Ir, kaip žinom, hunų pasilgimas Vakaruose pastebimas (155).

Eiliniam skaitytojui vienas įdomesnių knygos skyrelių yra "Iš reporterio nuotykių", kur autorius skersiniu pjūviu perbėga per mūsų naujosios išeivijos problemas 1951-1966 m. laikotarpyje. Senas tai laikas, bet jau ir tada autorius pastebėjo dabar jau visų matomų blogybių šaknis: lietuvių šeimos vaikas nekalba lietuviškai, Lietuvoje mokslus baigęs ir čia gerai įsikūręs profesionalas nesisipjauna į visa, kas yra lietuviška. Kiti akademikai didžiausią malonumą turi diskutuoti, kaip pagražins save namus ir vasarnamius (Tūbaforų klubas, 343). Jų ponios itin susidomėjusios modelinių sunkelių siuvi-mu, kai tuo tarpu jų vaikai praleidžia ištisas valandas prie angliškos televizijos. Taip, ne vienas šiuose vaizduose pamatysime ir save!

Knyga baigiama labai vertingu visuose trijuose tomuose minėtų vardų indeksu. Jų čia daug — apie 700. Tai didelė pagalba būsiniams istorikams, rašytojams bei žurnalistams, kurie kada nors domėsis nesenos praeities asmenybėmis.

Baigiant kalbą apie visas tris "Paguodas", peršasi galutinis vaizdas ir apie jų autorių. Studentavimo dienose buvęs keturėjininkas, anksti nuo mūsų tautai svetimų vėjų atsisakęs, B. Raila iki senatvės yra pasi-laikęs vienintelį gerą to judėji-mo aspektą: pūsti vėjus į blės-tančias mūsų kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo žarijas, kad jos vėl užsiliepsnotų naujomis, šildančiomis ir gaivinančiomis liepsnomis. Pūsti, kol žarijos galutinai neužgeso.

Bronys Raila, PAGUODA. Trečia dalis. "Nidos" Knygų Klubo leidinys. Londonas 1975 m.

Atsiūsta paminėti

Bronius Budriūnas, TU VILNIUJ PASILIK, VALDOVE. Libretas Kazio Bradūno. Kantata Gedimino sostinės 650 metų jubilėui, skirta mišriam chorui, basbaritonui ir deklamatoriui. Tirazas — 1.000 egz. Kaina — \$2. Kantatos parašymą bei išleidimą finansavo prel. Juozas A. Karalius. Spaudė Tėvų pranciškonų spaustuvė Brooklyne 1975 m. Leidinių platiną Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa, 64-09 Road, Maspeth, N.Y. 11378, USA.

ANGLŲ NOVELĖ. Anglų rašytojų novelių antologija. Sudarė Povilas Gaučys. 460 psl. minkštai viršeliais. Leidėjas ir kaina nepažymėti. Buenos Aires, 1974 m. Spaudė "Lai-ko" spaustuvė, 2280, Avellaneda, Buenos Aires, Argentina.

Krivulė nr. 1 ir nr. 2, 1975 m. kovas ir liepa. Leidėjas — V. Europos lietuvių sielovada, 8939 Bad Woerishofen, Kirchenstr. 5, W. Germany.

Ateitis nr. 6, 1975 m. birželis. At-eitinių Federacijos leidžiamas mėnesinis žurnalas, gaunamas pas administratorių J. Polikaitį, 7235 So. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

"Paguodos" autorius su žmona Los Angeles mieste, Kalifornijoje

Nuotr. A. Dudaravičius

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

DAIL. TELESFORAS VALIUS, Toronto gyvenantis grafikas, rugsėjo 4 — spalio 1 d.d. dalyvavo amerikiečių grafikų organizacijos "American Color Print Society" 34-tojoje metinėje parodoje Filadelfijoje, Alliance meno galerijoje. Šiai parodai jis buvo pasiuntęs 1974 m. Paryžiuje sukurta keturių spalvų litografiją akmenyje "Paskutinis rytas L. III". APCS organizacijos prez. R. Hoodo pranešimu, už šią litografiją dail. T. Valiui paskirta memorialinė Ethel Ashton premija. Jo "Paskutiniu rytu" bus papildytas APCS rinkinys Filadelfijos meno muziejuje.

MUENCHENO OLIMPIADOS halėje rugpjūčio 30 — rugsėjo 28 d. įvyko Sovietų Sąjungos kosmonautikos ir aplinkos apsaugos paroda, papildyta įvairiais priedais. Vienas jų buvo lietuvių taikomosios dailės kūrinių, išstatyti trijuose Muencheno miesto muzėjaus kambariuose. Šia lietuvių dailininkų paroda rūpinosi Vilniaus dailės muzėjaus direktoriaus pavaduotojas R. Budrys ir dailės fondo direktorius A. Laučius. Iš Vilniaus jiedu buvo atsivežę 18 sienos kilimų, 34 keramikos kūrinius, apie 150 gintaro dirbinių ir 20 grafikos darbų. Ši lietuvių paroda, atidaryta rugsėjo 6 d., pavadinta praeties ir dabarties rinkiniu. Praečiai atstovavo gintaras bei jo dirbiniai, sukurti 27 dailininkų. K. Simanonio buvo atvežtas 51 dirbiny, F. Daukanto — 35, V. Kurklietienės — 14, R. Rimkevičiaus — 12, kitų — po 5-1. Dabar-čiai skirtoje kilimų audėjų grupėje įdomiausi buvo D. Buivydatės, A. Kalakauskaitės, B. Valantinaitės. Joki-bonienės kūriniai. Su keramikos dar-bais parodoje dalyvavo 16 dailininkų, jų tarpe J. Adamonis, M. Bana-kauskaitė, A. Jonuškaitė, A. Lau-cius, A. Ličkutė, B. Manomaitis, L. Sulgaitė. Lietuva turi daug gerų gra-fikų, kurių tik 16 tegalėjo pasirodyti šioje parodoje su 20 darbų. Savo te-ma bei technika įdomiausias buvo Gražinos Didelytės ofortas "Giesmė apie medį". Gaila, kad vokiečiams nebuvo parodyta daugiau lietuvių grafikų laimėjimų. Lietuviai žiūro-vių kankurie kūrinių jau buvo pa-žįstami iš reprodukcijų leidiniuose, pasiekusiuose išeiviją. Parodai labai traukė jos prospektu, kuris nebuvo iš-leistas, matyt, dėl nepakankamų Vil-niaus dailės muzėjaus ryšių su pa-rodos rengėjais — vokiečių draugija ryšiams su Sovietų Sąjunga puoselė-ti. Ši klaida galbūt bus pataisyta, kai paroda bene trim savaitėmis bus per-vežta į Koelną. (J. GR-ELI)

FOTOGRAFIJOS MENININKAS KUN. A. KEZYS, SJ, Chicagoje baigia kurti garsinį filmą apie a. a. prof. Juozą Brazaitį. Filmas pirmą kartą bus parodytas vėloniui skirtoje akademijoje Chicagoje, Jaunimo Centre, lapkričio 30 d.

POEZIJOS KONKURSA yra pas-keičęs mėnesinis poetų biuletenis "World of Poetry", 801 Portola Dr., Dept. 211, San Francisco, Call. 94127, USA. Pirmoji pagrindinė premija — \$1.500, antroji — \$500, kitos 48 pre-mijos — mažesnės dolerių sumos ar įvairūs gaminiai. Konkursui laukia-ma įvairaus stiliaus bei įvairių temų eilėraščių iki š.m. lapkričio 30 d. Konkursu taisyklės ir registracijos blankai gaunami pas žurnalo leidė-jus.

KUN. ST. YLAJ paskirta kūrybinė ateitininkų premija \$1.500 ir įteikta jubilėjinės stovyklos metu Dainavoje rugpjūčio 31 d. Ji buvo paskirta specialios komisijos sprendimu už laureato kūrybingą naujų metodų pritaikymą ateitininkiško jaunimo ugdyme; specialių kursų paruošime ir leidinius. Laureatas savo kalboje pareiškė, kad galutinis betkurio reikšmingesnio darbo vertinimas priklauso ne komisijoms ir ne šiai die-nai, o ateičiai. Prisiminęs savo dien-us vokiečių kacetė, kun. St. Yla sakė, kad tais laikais premija buvo lazda ar bizūnas. Atlyginimas už kūrybinį darbą esąs jo prasmingumas. Ateitininkija jam yra davusi žymiai daugiau nei jis ateitininkams. Padė-kojęs už premiją, laureatas gautąjį čekį atidavė ateitininkų šalpos fon-dui.

DR. JONAS GRINIUS Muenchene, V. Vokietijoje, jau baigia ruošti spaudai "Veidų ir problemų lietuvių literatūroje" II tomą. Jame nagrinė-jami šie autoriai: Marija Pečkaus-kaitė — romantikė; J. Tumas-Vaiž-gantas — integralinis realistas; Balio Srugos ir Juozo Grušo dramaturgi-ja; Juozas Paukštėlis ir Antanas Vai-čiulaitis, kaip jaunųjų meilės dai-niai; Jono Aisčio • Aleksandriško nuskriaustas žmogus; Vincas Rama-nas — impresionistinis romanistas. Šią savo studiją dr. J. Grinius norė-tų užbaigti išeivijos lyrikais — K. Bradūnu, A. Niliūnu, L. Andriekum, A. Jasmantu ir viena poete, bet nėra galutinai apsisprendęs. "Už veidų ir problemų" I tomą dr. J. Grinius laimėjo Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos 1974 m. \$1.000 premiją, parūpiną mecenatą kun. dr. J. Pranskio.

INŽ. ZENONAS BACELIS Sao Paule, Brazilijoje, yra parašęs atsi-minimų knygą "Nerimo siela", turė-siančią 124 psl. Jos išleidimu rūpi-nasi Brazilijos Lietuvių Bendruome-nės Akademinis Sambūris ir Litera-tūros Būrelis. Ši knyga, redaguota H. D. Mošinskienės, netrukus pasieks skaitytojus.

NAUJAJI SEZONA Vilniaus ope-ros ir baleto teatras pradėjo rugsė-jo 13 d. G. Verdi "Traviatos" spek-takliu. Teatro direktoriaus-meno va-dovo Virgilijaus Noreikos praneši-mu spaudai, numatomi visiškai nau-ji pastatymai dvylikos klasikinų operų bei baletų — P. Čaikovskio "Miegančiosios gražuolės", "Pikų da-mos", G. Verdi "Rigoletto" ir kt. G. Puccini operą "Tosca" ruošia vyr. teatro dirigentas J. Aleksa, o P. Čai-kovskio baletą "Spragtukas" diri-guos Leningrado konservatoriją baigęs D. Samėnas. Repertuarą papil-dys R. Ščedrino lyrinė opera "Ne vien tik meilė", Da šimtus vietų tu-rinti teatro salė, skirta kameriniams spektakliams ir solistų recitaliams, teatrinį savo sezoną pradės italų kla-siko G. B. Pergolesi opera "Ponia-tarnaitė". Lietuvos baleto penkias-dešimtmetis bus paminėtas gruodžio mėnesį specialia baleto spektaklių savaitė.

VILNIAUS UNIVERSITETE rug-sėjo 3-5 d.d. įvyko sąjungininkų ge-neitikų pasitarimas tema "Aplinkos už-teršimo genetinės pasekmės Pabal-tyje respublikose". Vilnius šiam pa-sitarimui buvo pasirinktas dėl lie-tuvių kelių mokslinių grupių, kurios genetiniai aspektais tyrinėja aplin-kos įtaką gyvjam pasauliui, kuria naujus metodus, leidžiančius tiksliai nustatyti cheminių medžiagų įtaką paveldimumui. Ypač reikšmingi yra docentų V. Rancelio, R. Lekevičiaus darbai. Pagrindinis dėmesys pasita-rime buvo skirtas įvairių naujų che-minių junginių naudojimui, nekont-roliuojamam triukšmui, vibracijai, oro užteršimui, žmogaus bei organi-zmo pasaulio paveldimumo apsaugai nuo mutagenais vadinamų kenksmin-gų išorinių faktorių. Nutarta įsteig-ti Vilniuje specialius genetikos cent-rus, kurie rūpintis augalų ir gyvu-lių genofondų tyrimais, pastovia gy-ventojų genetinių ir biologinių pro-cesų analizę.

TARPTAUTINIAMS MOTERŲ METAMS skirtą parodą Druskinū-ku "Draugystės" sanatorijoje suren-gė 21-na Lietuvos dailininkė. Lanky-tojus labiausia domino M. Cvirkie-nės paveiksai "Mergaitė", "Nemu-nas". S. Veiverytės nutapytas prof. Gečo portretas, M. Bankauskaitės, O. Kreivyčės, A. Ličkutės kerami-ka, A. Pranaitytės, V. Pipekaitės, F. Augaitės skulptūros.

KULTŪRINIUS BEI MOKSLI-NIUS RYŠIUS plečia Jogailos uni-versiteto filosofijos institutas Kro-kuvoje ir Vilniaus universitetas. Dr. Br. Genzelis Krokovoje skaitė ciklą paskaitų "Iš Lietuvos filosofinės minties istorijos". Vilniun su pa-skaitomis apie vokiečių filosofiją šiais mokslo metais ruošiasi atvyk-ti prof. Z. Kuderovičius, kuris taip-gi domisi ir istoriosofinėmis proble-momis. Šį rudenį Vilniuje lankysis ir lenkų filosofinės minties istorijos specialistas dr. Br. Logovskis. Vil-niaus universiteto prof. R. Plečkaitis Krokovoje skaitys paskaitas apie Lietuvos mokyklos XVI-VII š. vira-vusias filosofines sistemas. Jogailos universiteto filosofijos instituto di-rektoriui prof. Z. Kuderovičiui pasi-lūsius, nutarta Vilniaus universite-to 400 metų sukakčiai bendromis jė-gomis paruošti monografiją "Senasis Vilniaus universitetas — filosofinės minties centras". Ji Vilniuje bus iš-leista lietuvių kalba, Krokovoje — lenku.

KAUNO DRAMOS TEATRAS, se-nausias Lietuvoje, 55-tojo sezono pra-džiui rugsėjo 12 d. pasirinko Juozo Grušo istorinės dramos "Svitrigaila" spektaklį. Direktoriaus R. Trumpos spaudai skirtame pranešime minima lapkričio mėnesį premjeros susi-laukianti pjesė "Šviesa virš bedug-nės". Remdamiesi M. K. Čiurlionio kūrinių bei dokumentine medži-ga, ją parašė kauniečiai E. Ignatavi-čius ir J. Vaitkus. Pjesę apie talen-tingąjį M. K. Čiurlionį ruošia A. Ma-tulionio vadovaujama aktorių grupė, pasivadinsiuojo poezijos teatru. Tar-p-tautinius moterų metus Kauno dra-mos teatras paminės D. Urnevičiūtės pjesė "Pagonė". Į planus yra įtrauk-ta ir V. Bubnio naujojo romano "Ne-sėtų rugių žydėjimas" inscenizacija. Jaunieji žiūrovai susilauks V. Kup-revičiaus operos "Žiogas ir skruzdė" naujos redakcijos, kurią atlieka pats autorius.

VILNIAUS UNIVERSITETO AN-SAMBLYS, respublikinės dainų šven-tės konkurso laureatas, dalyvavo Maskvoje įvykiuose koncertuose, kurie buvo surengti Tarptautinės Universitetų Draugijos VI konferen-cijos proga. Vilniečiai buvo įtrauk-ti į pirmojo koncerto programą su geriausias universitetų ansambliais. Apie 10 minčių programą jie atli-ko ir kituose dviejuose koncertuose.

LIAUDIES MENO RŪMAI Perlo-joj surengė kūrybinę liaudies meist-rų stovyklą, kurioje dalyvavo ketu-riolika skulptorių, vienas dailidė, jiems talkinę kalviai V. Jartušis, P. Raudys, J. Praninskas. Stovyklau-tojų būtinėmis bei kūrybinėmis są-lygomis rūpinosi LM Rūmų dailės skyriaus meno vadovė A. Kireilienė. Stovyklautojai visus savo kūrinius paskyrė M. K. Čiurlionio gimimo su-lakčiai ir jais papuošė gražiausias kelio Varėna — Druskininkai vietas. Keliovių čia dabar laukia iš ažuolų išskaptuoti, išpaustyti stogastulpiai, figūrines kompozicijas. I. Užkurnys sukūrė "Čiurlionį", S. Karanauskas — "Saulės sonatą", A. Viluckis — "Rex", B. Gedvilas — "Zodiako ženklus".

V. Kst.

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.

1072 Bloor St. W. Tel. 534-9286

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę
visada Jums sąžiningai patarnaus

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Star" dienraštį, už komunistų vykdomo vėjau ignoravimą. Jiems buvo atsikirsta, kad kompartija nėra verta didesnio dėmesio dėl jos visiškų nepopuliarumo šioje provincijoje. Tai liudija rinkimų rezultatai. Į rinkimų sąrašus buvo įtraukti 4.853.998 Ontario gyventojai, o rinkimuose dalyvavo apie 65%. Tai sudaro maždaug 3 milijonus. Iš šio skaičiaus 30 kompartijos kandidatų surinko 7.574 balsus. Tiek, matyt, yra Ontario provincijoje komunistų bei jų šalininkų. Kompartijos čempionu tenka laikyti Toronto Lakeshore apylinkėje kandidatavusį Neil McLellan, gavusį rekordinį 628 balsų skaičių. NDP socialistas P. Lawlor toje apylinkėje surinko 15.265 balsų, liberalas J. McPhee — 7.069, konservatorė H. Wursta — 6.663.

Protestą prieš Kvebeko įstatymą nr. 22 Montrealyje suorganizavo angliška radijo stotis CFCF. Šis įstatymas, oficialia kalba Kvebeke pripažįstantis tik prancūzų kalbą, daugiausia kritikos susilaukė dėl priverstinio neprancūzų kilmės vaikų siuntimo į prancūziškas mokyklas, nors jie buvo išlaikę stojamuosius egzaminus į angliškąsias mokyklas. Montrealeio švietimo vadyba visų tų vaikų nesutiko išleisti į mokyklas su dėstomąja anglų kalba. CFCF radijo stotis telefonu surinko net 599.000 montrealiečių parą protesto telegramai, kuri buvo pasiūta federaciniam premjerui P. E. Trudeau ir Kvebeko premjerui R. Bourasai. Kanados istorijoje tai esanti rekordinė telegrama: jos popieriaus ilgis matuojamas net trim myliomis. CN-CP telegramų agentūros pranešimu, prie šios telegramos pasiuntimo trim pamainom dirbo 12 telegrafistų beveik pusę mėnesio. Savo parašus protesto telegramai, prisidėdami prie jos pasiuntimo išlaikę, davė ne tik angli, įvairių tautybių ateiviai, bet ir Montrealeio prancūzai, kurie taip pat nori, kad vaikams būtų leista pasirinkti mokyklas. Tuo pačiu metu Kvebeko miestiečiai dienraštis "Le Journal" rinko parašus CFCF radijo akcijai pasmerkti. Dienraščiui pavyko surinkti tik 91.323 balsus.

Kanados radijo ir televizijos taryba yra įsakiusi Toronto ir Hamiltono televizijos kabelio bendrovėms Buffalo stočių programų skelbimus pakeisti kanadiškais. Iki šių metų pabaigos taryba reikalauja specialaus pranešimo iš kabelio bendrovių apie įsakymo vykdymą. Pastarosios amerikietiško stočių programų pasigauna specialiomis antenomis ir jas kabeliu perduoda torontiečiams bei hamiltoniečiams, iš kurių už kabelio paslaugą imamas mėnesinis mokestis. Buffalo stotys už tai negauna nė cento. Jos neprotestavo, kol jų skelbimai kabeliu pasiekdavo daugiau žiūrovų. Skelbimų pakeitimą kanadiškais, neatsilyginant už programą, amerikiečiai vadina piratizmu, drumsčiančiu Kanados ir JAV santykius. Atrodo, šis klausimas iškils spalio 14-15 d.d., kai Otavoje viesės JAV valstybės sekr. H. Kissingeris. Jam spaudimą daro ne tik amerikiečių televizijos bendrovės, bet ir JAV kongresas. Vedamajį, smerkiantį Kanados radijo ir televizijos potvarkį, jau paskelbė "Toronto Star" dienraštis. Kadangi šio potvarkio pagrindinis tikslas yra kanadiečių skelbėjus nukreipti į Kanados televizijos stotis, dienraštis pataria priimti įstatymą, neleidžiantį nuo pajamų mokesčio nurašyti skelbimų išlaidų amerikietiškosiose stotyse. Skelbimų pakeitimą be jokio atsilyginimo pasigautose J. A. V. stočių programose laikraštis laiko nepateisinamu. Buffalo televizijos stotys grąšina taip patvaryti savo antenas, kad jų laidų iš viso negalės matyti nei Hamiltonas, nei Torontas.

Klevelando skautai, stovyklavę Romuvoje prie Toronto su kapelionu kun. St. Kulbiu, SJ

Nuotr. V. Bacevičiaus

SPORTAS

SPORTAS VISUR

A. Saunoris, daugkartinis Sov. Sąjungos stalo teniso meistras ir Europos vicemeistras, persikėles į Kanadą, vėl įsijungė į stalo tenisą. Nors amžius jau nebe tas ir užsiėmęs mokslu bei darbais, tačiau stalo teniso raketė dar valdo puikiai. Kanados valstybinės parodos metu buvo pakviestas į Kanados stalo teniso rinktinę. Neseniai Ajax įvykusiame stalo teniso turnyre laimėjo pirmas vietas senjorų ir poroje su V. Nešukaitė mišraus dvejetainio klasės. Nepasisekė laimėjimui užbaigti vyrų klasės varžybų. Baigėme, kai pasėkė buvo 19:18 jo naudai, dėl raumens sutraukimo turėjo iš tolimosio žaidimo pasitraukti. Tikėkimės Algį dar dažnai matyti su stalo teniso raketėmis ir linkime jam visokeriopos sėkmės.

Vyt. Gerulaitis vėl pasižymėjo lauko tenise. Hamiltono (Bermuda) įvykusiame turnyre pusbaigėme jis iškėlė temperamentingą Ilie Nastase 1:6, 6:2, 6:0, tačiau baigėme pralaimėjo pranašesniai J. Connors. Dvejetainio varžybose jis iškėlė baigimui žaidimą. Čia poroje su S. Mayer po atkaklios kovos pralaimėjo pajėgiausiam dvejetaini J. Connors — I. Nastase 4:6, 6:3, 6:3.

Jankunis (Jankūnas), Niujorko lietuvis studentas, pasižymi kaip geras suolininkas. Suolyje į augstį jis šoka maždaug 7-1 pėdų (2.15 m).

VYČIO ŽINIOS

Krepšinio treniruotės yra gauta Anapilio salė. Treniruotės vyks vakarais kiekvieną antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį. Antradienio treniruotės skiriamos vyrams. Tikslėn treniruotė turėk bus nustatyta vėliau.

Golfininkų sezono užbaigimo bačius įvyks Prisikėlimo Parodų salėje Ateitininkų žinios

Bendrame posėdyje rugsėjo 24 d. buvo aptarti įvairūs Toronto ateitininkų reikalai. Peržiūrėta jaunųjų, vyr. moksleivių ir studentų veikla. Visos veiklos koordinavimui išrinktas koordinacinis komitetas, susidedantis iš 3 asmenų: dr. O. Gustainienės, K. Manglio ir B. Cepaitienės. Taip pat numatyti būrelių vadovai visiems jaunųjų berniukų ir mergaičių būreliams.

Visiems įsidėmėtinos datos: Hava-jų vakaras, rengiamas tėvų komite- to, įvyks lapkričio 22 d.; bendros Kū- čios — gruodžio 14 d.; metinė šven- tė — vasario 21 d.

Nors šių metų veikla jau prasidė- jo, tačiau oficiali mokslo metų veik- la prasidės Mišiomis spalio 5, sek- madienį, 10 v.r., Prisikėlimo švento- vėje. Visi jaunučiai, vyr. moksleiviai ir studentai dalyvaus organizuotai su vėliau. Pradoms susirinkti į pa- rapijos kavinę 9.30 v.r.

Jaunučių veikla Toronte koordi- nuoti šiais metais sutiko J. Čuplins- kienė.

Rugsėjo "Ateitis". Rugsėjo 14 d. paštui atiduotas "Ateities" žurnalo rugsėjo numeris. Turinyje: K. Bra- dūno eilėraščių puokštė "Mylimos ir žudomos raidės"; K. Trimako aktua- lių įvykių komentarai "Antai..."; A. Zailskaitės "Sukaktuvės"; Pr. Razmino straipsnis "Parapijų klausi- mu"; pokalbis su kunigo darbu lietuvių tarpe besiruošiančių trečios kartos lietuvių Tomu Kaspučiu; R. Juzačio siūlymai pagyventi studentų ateitininkų veiklą; K. Trimakas re- cenzuoja Lietuvos Katalikų Mokslo Akademijos religinio veikalo premi- ją atžymėtą kun. A. Grauslio knygą "Sviesa tamsoje"; "Atžalos", "Veik- la" ir kiti skyriai.

Studentų žinios

Spalio 4, šeštadienį, lietuvių stu- dentų klubas kviečia visus stude- ntus atvykti į U of T Riding Stables, Scarborough College. Ten TULSK yra gavęs leidimą naudotis jų patal- pomis nuo 12.30 ir 3.30 p.p. Jodinė- jimo kaina tik \$2.50 į val. Atsivež- kite pietus. Informacijų teiraukitės pas Snaigę tel. 762-3738.

ADVANCE REAL ESTATE Ltd.

Toronto Real Estate Board narys

1055 Bloor Street West

Rezidenciniai — komerciniai — investicijos — mortgičiai
įkainojimas — namų drauda

A. (BLUE) BLIUDŽIUS

Telefonai: 534-9246 namų 537-2291

gruodžio 6 d. Visi golfininkai ir sve- čiai kviečiami dalyvauti.

Tarpusavio golfo turnyras artėja prie pabaigos. Sužaistos 4 rungtynės: A. Banelis nugalėjo S. Rukšą, M. Ig- natavičius — A. Suproną, V. Balsys (B) — A. Banelį ir M. Ignatavičius — V. Balsys (I) sužaidė lygiomis. Šias rungtynes nutarta peržaisti. Dar yra likę 5 žaidėjai, kurie turi sužaisti 4-5 rungtynes.

Stalo teniso treniruotės ir šiais metais vyks Lietuvių Namuose antra- dieniais nuo 6.30 v.v. Bus sudarytos pradedančiųjų ir pažangesnių grupės; vykdomas tarpusavio turnyras A ir B klasėse ir komandinės varžy- bos. Sudaryta programa sidabro me- daliams iškovoti. Bus leista pakarto- ti egzaminus bronzos medaliams. Į treniruotes kviečiami visi norintie- ji pradėti žaisti stalo tenisą. J. Ne- šukaitis visus mieliai priims.

Ajax atvirose stalo teniso pirmė- nybėse šalia Ontario žaidėjų daly- vavo stalo tenisininkai iš JAV ir Kvebeko. Dauguma laimėjimų atite- ko lietuviams. Buvo ir staigmenų. F. Nešukaitytė ir G. Hsu laimėjo I v. moterų dvejetainio varžybose. Baigmi- niame žaidime jos nugalėjo favori- tes V. ir G. Nešukaitytes. G. Nešu- kaitytė moterų pusbaigėme nuga- lėjo Kanados rinktinės žaidėją G. Hsu, tačiau turėjo pasitenkinti an- tra vieta, baiginiame žaidime pralaimėjusi seseriai Violetai. Mišriame dvejetaini V. Nešukaitytė su A. Sau- noriumi laimėjo I v. G. Nešukaitytė dar laimėjo pirmas vietas mergaičių 15 ir 17 metų klasėse. A. S.

HAMILTONO KOVAS

Miesto parkų lauko teniso pirmė- nybėse R. Raguckaitė su kanadiete laimėjo antrą vietą jaunučių kla- sėje.

McMaster klubo lauko teniso pir- mėnybėse D. Gražauskaitė laimėjo pirmą vietą.

Sachmatų simultane Hamiltono cvečiami dalyvauti ir sachmatų mė- gėjai iš Toronto. K. B.

Skautų veikla

Tryliktoje Romuvos stovykloje daug skautų įsigijo specialybes. Pir- mavo A. Stadytė, įsigijusi 11 speci- alybių, antroji buvo Lydija Radzevi- čūtė su 6 specialybėmis. Mažiau spe- cialybių įsigijo: A. Biretaitė, J. Bi- retaitė, A. Baziliauskaitė, R. Sima- ničiūtė, D. Urbaitytė, L. Karosaitė, L. Zukauskaitė, S. Taralaitė, R. Slapšytė, G. Mažeikaitė, L. Siminke- vičiūtė, V. Valančiūtė, V. Valiukaitė, R. Petkutė, K. Simkutė, R. Trinkaitė, L. Keršytė, A. Sinkevičiūtė, O. Jurėnaitė, R. Tamulionytė, D. Mar- cetytė, D. Valiukaitė, L. Morkūnaitė, A. Sernaitė, D. Kuzmaitė, R. Bube- lytė ir V. Baziliauskaitė.

LS Brolija ir LS Sesierys išlei- do jūr. v. s. Br. Juodelio paruoštą knygą "Jūrinis skautavimas". Ji skir- ta jūrų skautų veiklos 50 m. sukak- čiai paminėti ir labai naudinga jūri- niui skautavimui ar jūrininkystei besi- domintiems. Turinyje — Lietuvos jū- rininkystės istorija, Lietuvos vande- nys, laivininkystės praeitis, plaukio- jantieji pastatai, laivų rūšys ir kla- sės, laivų statybos būdai, buriavimas, navigacinės priemonės bei instru- mentalai, jūrinės tradicijos ir kt. Kny- ga gausiai iliustruota. Ją galima ska- tyti seserijos ir brolių tiekimo sky- riuose. Kaina — \$4.

Sekmadienį, spalio 5, "Satrijos" ir "Rambyn" tuntu oficiali žiemos veiklos sezono pradžia: 10 v.r. pa- maldos Prisikėlimo šventovėje, 4 v. p.p. sueiga Parodų salėje. C. S.

Toronto skautai akademikai, talkinami dail. T. Valiaus, rug- sėjo 27-28 d.d. mažoję Anapi- lio salę surengė dail. M. K. Čiurlionio reprodukcijų parodą. Parodos metu iš magnetofono juostos buvo grojami Čiurlionio kūriniai. Parodą tvarkė ir visą laiką būdę stud. Gaputis, D. Jurksaitytė ir D. Stulgytė. Ją aplankė gana daug žmonių.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir ap- traukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. WA2-7981, 922-8112.

BALTIC MOVERS

Visų rūšių pervežimas baldai ir kt. Vežamas turmas pilnai apdraustas.

Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys

Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West
PARDAVIMAI HIGH PARK RAJONE

QUEBEC — BLOOR, atskiras, 7 kambariai per 2 augštus, plius pla- tus ir gilus sklypas, nauja šildymo sistema, pilnai įrengtas rūsys, pri- vatus įvažiavimas; greitai galima užimti; savininkas gyvena Vanku- veryje; įmokėti apie \$10.000.

ALHAMBRA GATVĖ, atskiras 5 butų namas 14 kambarių (5 kam- bariai pirmame augšte savininkui), pajamos už kitus 4 butus — \$125 į savaitę; savininkas ima atgal vieną mortgičių 10%; įmokėti apie \$30.000.

ALHAMBRA GATVĖ, atskiras, 10 kambarių, pajamų namas, 3 prau- syklos, užbaigtas rūsys, vandeniu šildomas; 9% mortgičius; įmokėti apie \$20.000.

ARTI DUNDAS GATVĖS, atskiras, 6 kambarių medinis namas, labai gražiai ir moderniai įrengtas, privatus įvažiavimas; prašoma kaina tik \$46.900.

PORT CREDIT, ką tik pasiūlytas parduoti gražus, naujas vienaau- gštis, 8 kambariai, elektra šildomas, privatus įvažiavimas, garažas; prašoma kaina tik \$69.900.

60 MYLIŲ UŽ TORONTO, 100 akrų ūkis, parduodamas gana pigia kaina; teirautis pas St. Dargį.

SKUBIAI REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

AL. GARBENIS

Namų tel. HU 9-1543

STASYS DARGIS

Namų tel. 248-9196

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:
9½% už 2 m. term. dep.
8¾% už 1 m. term. dep.
7½% už taupymo s-tas
8¼% už pensijų planą
6% už čekių s-tas (dep.)

IMA:
9½% už asm. paskolas
9½% už mortgičius

AKTYVAI virš 11 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmenines paskolas mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir saskaitų patarnavimas — piniginius perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BOSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Telefonas 532-8723 Toronto, Ontario, M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilninių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)

1113 Dundas St. W., Tel. 533-5454 Lietuviams daroma NUOLAIDA
Toronto 3, Ontario

YOUNG a. BIGGIN LTD. REALTOR

10 pardavimo įstaigų Toronto rajonuose
Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę, mielai jums patarnaus

VYT. V. GIRDAUSKAS

Patarnaujame nuosavybių pirkimo bei pardavimo reikaluose ir MISSISSAUGA apylinkėse
1576 Bloor St. West • Telefonai: Įstaigos: 537-3431
Toronto 165, Ontario • 537-3433

LITHO-ART SPAUSTUVĖ

971 College St., Toronto 4, Ontario
Telefonas: 533-4363

LIETUVIAI SAVININKAI

Ivairūs spaudos

darbai: leidiniai,

programos,

visi verslo bei

reklaminiai

spaudiniai

R. CHOLKAN & CO. REALTOR

REAL ESTATE —
GENERAL INSURANCE

KINGSWAY, puikus 5 butų pastatas, 3 ir 2 miegamųjų, didžiuliai kambariai; balkonai išsina į parką; 5 garažai su privačiu įvažiavimu, vienaaukščio didumo butai, netoli susisiekimo; apie \$40.000 įmokėti, atvira skola; retai pasitaikantis pirkiny.

ROYAL YORK — BLOOR, gražus 6 kambarių vienaaukštis, užbaig- tas rūsys su baru, garažas su privačiu įvažiavimu, viena atvira skola. JANE — BLOOR, apynaujis, gražus dvibutis su užbaigtu butu rūsy, gražus kiemas, garažas su privačiu įvažiavimu, apie \$20.000 įmokėti.

ROYAL YORK — BLOOR, 8 kambarių per du augštus puikus atski- ras namas. Gražus didžiulis kiemas, 3 prausyklos, pilnai užbaigtas rūsys, garažas su privačiu įvažiavimu, netoli Bloor.

SWANSEA, gražus atskiras originalus tributis. Garažai su privačiu įvažiavimu; skubus pardavimas.

VAKARU TORONTE, 5 butų atskiras mūrinis pastatas — trijų ir dviejų miegamųjų. Vandeniu-alyva šildomas; balkonai, garažai su privačiu įvažiavimu.

P. KERBERIS,

2336 Bloor Street West

tel. 763-5555

namų 535-1584

Simon's TELEVISION

2385 Dundas St. W., Toronto 9, Ont. Telefonas 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor — Dundas pokėminio. • Prieš pirkdami kitur, pasiteiraukite apie mūsų kainas. • Garantuotas sutapymas.
TAISOM — PARDUODAM — NUOMOJAM
Savininkai — V. SIMINKEVIČIUS

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Tel. 532-3400
M6H 1A8

AKTYVAI — virš 8 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniais 10-3	term. indėlius 1 metų 9¼%
Antradieniais 10-3	pensijų s-tas 8¼%
Trečiadieniais uždaryta	taupomąsias - savings s-tas 7½%
Ketvirtadieniais 10-7	depozitų - čekių s-tas 6%
Penktadieniais 10-8	DUODA PASKOLAS:
Šeštadieniais 9-12	asmenines 9½%
Sekmdieniais 9.30-1	nekiln. turto 9½%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmdieniais —
9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaides. Nemokamas čekių ir saskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

F. SENKUS REAL ESTATE

21 Lumbervale Ave. • Tel. 533-4414

AUTORITE SALES and SERVICE

Telefonas 531-1305 1636 Dundas St. W.
ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave.
(tarp Dundas ir College)

- Sąžiningas ir patikimas patarnavimas.
- Visi automobilių mechaniniai taisymai.
- Sniginės ir paprastos padangos, Michelin, B. F. Goodrich, Radial ir kt.

Sav. FRANK PETTIT

NUO LŪŠNOS IKI DANGORAIZIO!
Verslo bei pramonės pastatų elektros
įrenginiai, priežiūra ir kiti darbai

ELEKTROS RANGOVAS

Tel. 925-7716 Petras Prakas
Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

AR TURITE SUNKUMŲ SUPRASTI KĄ REIŠKIA GYVYBĖS DRAUDA?

Klauskite mane apie:

- pajamų mokesčių atskaitas
- pensijų planus
- taupomuosius ląkštus
  - invalidumo pajamos
  - nuosavybių draudą
  - šeimos apsaugą
- Studentų draudos fondus mokslui eiti

Juozas Eimis Ramas

Canadian Premier Life
2 Carlton St., suite 714

Raštinė: 363-7881

Namai: 766-5857

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.

telefonas 536-5936

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

DUFFERIN RADIO AND TV

SALES AND SERVICE

Kaip paukščiai išsisklaidę po platių pasaulį, pamažu rikiuojamės tos pačios amžinosios tėvynės link.

S. m. rugpjūčio 14 d. amžinybės kelio pasuko daugeliui londoniečių žinomas lietuvis Jonas Juodagalvis. Velionies gyvenimo kelias nebuvo lengvas, bet, nežūrint to, jis buvo nuspalvintas artimo meilės ir gilaus patriotizmo spalvomis.

J. Juodagalvis gimė 1899 m. sausio 9 d. Ignalinoje, Vilniaus krašte. Kai suskambio Lietuvos laisvės trimto garsai, Jonas negalėjo likti nešališku. Jis nutarė rizikuoti gyvybe, kad pasiektų tuos, prie kurių jis traukė tėvynę mylintį jo širdis. 19 metų būdamas slapta pabėgo iš Lenkijos kariuomenės ir savanoriškai įsijungė į kovos dalinius, kovojančius už Lietuvos nepriklausomybę. Lietuvai, bet ne Lenkijai jis apsisprendė pašvęsti savo gyvenimą, o reikalui esant paaukoti ir savo gyvybę. Didįjį karo tarnybos, apimančios 1918-1922 m. laikotarpį, dalį jis praleido dragūnų pulke. Vėliau buvo perkeltas į motorizuotą batalioną. Geras pažinimas baigęs mokomąją kuopą, gavo I rūšies kvalifikuoto karo šoferio teises ir buvo paskirtas į karo gaisrininkų komandą šoferio pareigoms. Išėjęs iš kariuomenės tarnavo šoferiu Kauno miesto ugniagesių komandoje. Už ypatingus nuopelnus 1940 m. apdovanotas Ugniagesių Sąjungos garbės III laipsnio ženklu "Artimui pagalbon". Kai 1934 m. degančiame name tarp mūro sienų ir požemio lubų atsūdrė beviltiškoje padėtyje moteris ir kai ugniagesiai nutarė, jog neįmanoma ją išgelbėti, Jonas tiek daug turėjo artimo meilės, kad nusprendė rizikuoti savo gyvybe, kad ją išgelbėtų, nors gesinimo ir gelbėjimo akcija visai nepriklausė

šoferio pareigoms. Jis ją išgelbėjo, bet pats buvo sunkiai sužeistas, ypač daug nukentėjo jo galva. Už tai jis buvo apdovanotas ugniagesių kryžiumi ir jį lydinčiu adresu, iškeliančiu jo drąsą ir narsumą. Jis taip pat buvo apdovanotas Gedimino ordino medaliu, kuris būdavo skiriamas asmenims, pasižymėjusiems uoliu ir sąžiningu valstybinių ar visuomeninių pareigų atlikimu. Tarp jo garbės ženklų buvo ir Lietuvos nepriklausomybės dešimtmečio proga savanoriams skirtas medalis.

1928 m. jis vedė Mariją Paškevičiūtę. II D. karo audra jį atskyrė nuo šeimos. Liepojoje jis buvo sunkiai rusų kareivių sužeistas ir kartu su lavonais pakrautas į sunkvežimį. Tačiau ir iš ten jam pavyko sėkmingai išsivaduoti. 1960 m. jis laimingai pasiekė savo šeimą, įsikūrusią Kanados Londone. Žmona ir dukra Aldona Pocienė su šeima ir dabar tebegyvena Londone, o sūnus Algirdas vertėsi advokato praktika ir su šeima gyvena Hamiltone.

Velionis ir paskutinėmis savo gyvenimo dienomis siejo Lietuvos reikalus. Jis negalėjo suprasti ir jautriai išgyveno faktą, kad šių kraštų jaunimas vengia kalbėti tėvų kalba. Jam atiduoti paskutinės pagarbos prisirinko pilna Siluvos Marijos šventovė, o Šv. Petro kapinėse su juo visų vardu atsisveikino organizacijų vadovai ir kiti visuomenės veikėjai bei draugai. Gi vaikaičiai ir kiti artimieji uždėjo ant jo karsto po gelytę ir užbėrė iš Lietuvos atvežtos žemės. Karstą nešė E. Petruskas, S. Keras, B. Misius, A. Kudirka ir du vilniečiai — E. Cienas ir A. Kalnėnas. Už didelę artimo ir tėvynės meilę tegul Augščiausias jam atlygina nenykstančiomis vertybėmis.

D. E.

St. Catharines, Ont.

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESUI aukų rinkimas eina ypatingai gerai. Jau surinkta žymi suma pinigų, bet rinkimas dar nėra baigtas. Lietuviai mieliai aukoja šiam svarbiui reikalui pagal du sąrašus: vienas mūsų pačių atstovai, o kitas — bendriems kongreso reikalams. Gerai organizuotas mūsų jaunimas, remiamas vyresniųjų, tės laisvės kovą už Lietuvos laisvę.

LANKESI pas p.p. Janušonius Antanas Alkaitis iš Klevelando, kur jis dirba kaip chemikas. Antanas yra panevėžietis Stasio, Janušonio jaunystės draugas. Apilankymas proga buvo jam suruoštas priėmimas p.p. Janušonių namuose, dalyvaujant gražiam būreliui draugų.

BENDROS KŪCIOS. Pernai tokių Kūčių nebuvo, bet šiemet vėl jos bus. Tai graži tradicija, naudinga mūsų nedidelei bendruomenei. Turėtumėm ne tik iš anksto nusistatyti jose dalyvauti, bet kuo galint prisidėti prie nelengvo jų paruošimo. Ir šiemet Kūčių pasiruošimui bei jų programai vadovaus skautų veikėja Marija Gverdienė.

KEN JONES per 20 metų dirbo vyriausio inžinieriumi "Thompson Products" įmonėje. Dabar savo vietą užleido kitam, o pats perėjo į vyriausiąją direkciją. Ken Jones yra vedęs Anglijos lietuvaitė, augina tris sūnus, kurių vyriausias yra pasaulinio garso irklotojas.

VOKIEČIŲ LAIKRASTIS "Courier" išspausdino ilgą aprašymą apie praėjusių metų Niagaros vynuogių festivalį, pridėdamas gražią to festivalio

valio karalaitės Viltės Zubrickaitės nuotrauką. Paminėjo ir tai, kad jos senelė Ona Sukienė buvo bolševikų ištremta ligiems metams į Sibirą.

NAUJA APYLYKĖS VALDYBA bus netrukus renkama, nes senosios valdybos kadencija baigiasi. Po nedidelius nesutarimų visi ženkliaro, kad tokių nesusipratimų, keliamų spaudoje, daugiau nebus, todėl ir valdybą neturime spirti į jėgą.

Calgary, Alberta

Nuoširdžiai dėkojame visiems už dalyvavimą mūsų 25 metų vedybinio gyvenimo suruošime pagerbime, už įteiktas brangias dovanas ir sveiklinimus. Mūsų šeima labai dėkinga už tokių nuosirdžių visų kalgariečių ir kitų svečių įvertinimą mūsų šeimos šventės. Ypač dėkojame pagerbimo organizatoriams: p.p. R. M. Vana-gaičiams, E. L. Ammon ir B. J. Jau-goms, paruošusiems tokias puikias vaives ir sukvietusiems svečius. Dėkojame pagerbimo tvarkytojui adv. J. Smith už mūsų bendro gyvenimo linksmosios programos dalies atlikimą, KLB Kalgario apylin-kės pirm. S. Norėkai už sveikinimus ir dovanas.

Alice ir Tony Mackevičius
Calgary, Alta.

Maža garbė svetimom kalbom kalbėti, didelė gėda savosios gerai nemokėti

Lietuvių skyriaus dalis metinėje baltiečių parodoje Sao Paulo centre. M. K. Čiurlonio gimimo šimtmečiui paminėti buvo išskibinta 15 jo paveikslų reprodukcijų su Alfonso D. Petraičio kalba. Gausūs lankytojai domėjosi dailininko kūryba

London, Ontario

A. E. POCIUS pakviestas į Vakarų Ontario universiteto žurnalizmo mokyklą profesoriaus adjunto teismis dėstyti Kanados korporacijų ir finansų institucijų struktūrą, organizaciją ir metodus. Anksčiau jis buvo minėto Londono universiteto biudžeto direktoriumi, o dabar yra universiteto mokslinių tyrimų ir specialių fondų pareigūnas finansams.

Neseniai jis baigė specialų kursą universiteto verslo administracijos mokykloje (School of Business Administration). Tai buvo augšto lygio kursas ir tuo ypatingas, kad jo 24 studentų tarpe buvo ir žymūs pasaulio pareigūnai: Kuwaito valstybės didžiosios "Gulf" alyvos bendrovės viceprezidentas ir pirmininkas administraciniais reikalais, Brazilijos pramonės ministerio pavaduotojas, "Air Canada" transporto viršininkas ir eilė kitų panašaus rango asmenų.

ZURNALIZMO MOKYKLĄ dabartinio lygio yra visai naujas dalykas ir vienintelė tokia visoje Kanadoje. Jon gali įstoti asmenys, baigę bet kurio universiteto ketverių metų kursą (honors). Mokslas trunka vienerius metus — tris trimestrus. Jie sėkmingai baigusieji gauna magistrų laipsnį. (Master of Arts), kuris prilygsta tokiam laipsniui, gautam kituose eilę metų veikiančiuose fakultetuose. Daroma didelė studentų atranka tiek priimant, tiek vėliau mokslui įpusėjus. Į ją neturi vilties patekti baigusieji "honors" kursą žemtesniais kaip B pažymiais per skaitinius dvejus metus. Taip pat reikalaujama labai geros anglų kalbos. Nesant reikiamos pažangos, mokyklą lankymas gali būti nutrauktas ir mokslo eigos metu.

DVI NELAIMES. Šių metų vasarą didelės nelaimės palietė du pavyzdinius Londono jaunuolius — Vytautą Valaitį ir Violetą Misiūtę: nebūdamas kanadiečiai jaunuoliai įvažiavo į nukentėjusiųjų vairuojamus automobilius ir juos sunkiai sužeidė. Policija mano, kad jeigu jie būtų užsėdę diržus, tai būtų neišlikę gyvi. Pilnos smūgio jėgos jie nepatyrė, nes buvo nustumti į kitą automobilio pusę. Jiems teko pereiti operacijas ir keletą savaičių pabūti ligoninėje. Vytautui ne tik nulažtas kijos kaulas, bet ir nutraukta pagrindinė arterija, sukomplikuoti jo gydymas. Greitos pagalbos ir dartinės medicinos pažangos dėka išgelbėta ne tik jo gyvybė, bet ir koja. Violetai sulaužytas dubens kaulas, raktikaulis ir šeši šonkauliai. Po sėkmingo gydymo ligoninėje neseniai abu sugrįžo namo ir jau vaikšto pasiramšiuodami. Linkime atgauti turėtą sveikatą. D. E.

DU AUKSO MEDALIAI A. BAR-KAUSKUI. Šių metų Ontario žaidynėse Londone pirmas vietas rutulio ir disko varžybose iškovojo lietuvis A. Barkauskas, 24 m. amžiaus, ir gavo du aukso medalius. Rutulio parsėkmė vyrų klasėje 16,12 metrų arba 52' 10 3/4", disko — 45,20 metrų arba 148' 3 3/4". Prieš keletą metų jis laimėjo pirmas vietas ir gavo du aukso medalius už rutulį ir diską varžybose visos Kanados vyrų ligi 21 m. klasėje. Beveik kasmet jis laimi vienas iš pirmųjų vietų visos Kanados ir universitetų varžybose vyrų klasėje. Nekartą jis atstovavo Londono sporto klubui "Taurus" lietuvių ir baltiečių pirmenybėse bei Vašingtone įvykusiose varžybose. Jis yra pralenkęs nepriklausomos Lietuvos rekordus. Dabar jis stropiai treniruojasi ateinančių metų olimpiadai ir yra linkęs dalyvauti betkuriose lietuvių, baltiečių ar panašiose atletikos pirmenybėse. Norintieji su juo palaikyti ryšį gali rašyti Daniilui, kurio adresą turi suinteresuotieji sporto vadovai. Linkime Arvydui patekti į olimpiados sportininkų sąrašą. D. E.

"Atžalyno" veikla ir loterija

Toronto "Atžalyno" meno vienetą, praėjus vasaros atostogoms ir pailsėjus visiems šokėjams bei mokytojams, vėl pradėjo pilnu tempu ruošti naujam sezonui. Repeticijos vyksta Toronto Lietuvių Namuose visom trim grupėm net po du kartus ir savaitę, nes čia pat dainų ir tautinių šokių šventė Hamiltone, kurioje dalyvauja ir "Atžalynas". Be to, laukia ir kiti renginiai bei išvykos. Todėl mokytojai, vadovė bei tėvų komiteto nariai maloniai prašo visus tėvus atkreipti dėmesį į repeticijų lankymą, kad be reikalo nepraleidėtų ir nesivėluotų, nes tai apsun-

kina darbą visiems kitiems grupės dalyviams. Šiuo metu yra priimami nauji šokėjai ir visas tris grupes, todėl tie, kurie dar niekur nedalyvauja ir norėtų šokti, prašomi kreiptis pas grupių vadovus bei tėvų komiteto narius. Naujų jėgų laukiame.

Siais metais "Atžalynas", norėdamas pagyvinti savo veiklą ir sudaryti daugiau galimybių išvykom, rengia piniginę loteriją, kuri yra valdžios patvirtinta. Bilietai jau atspausdinti bei platunami visų vienetų šokėjų, mokytojų ir tėvų komiteto narių. Jie taip pat gaunami "Paramos", Priskėlimo parapijos bankeliuose ir Toronto Lietuvių Namuose. Loterijos bilietų atspausdinta 7000. Laimėjimai: pirmas — \$1000, antras — \$500, trečias — \$300, ketvirtas — \$200 ir 25 smulkėsni.

Tikimės, kad Toronto ir apylinkės lietuviai pritaris mūsų užsimonimui ir nupirks po keletą bilietų bei platins tarp sveiktaučių. Laimingų bilietų traukimas įvyks Toronto Lietuvių Namuose š.m. lapkričio 30 d. su įvairia menine programa.

Džiugu konstatuoti, kad bilietų platinimas vyksta sėkmingai. Yra ir tokių tautiečių, kurie perka didesnius skaičius bilietų. Antai Vyta. Mašala nupirko jų už \$75, S. J. Bubulai — \$50, W. Drešeris — \$25. Kvietėmės ir visus kitus įsigyti šios loterijos bilietus ir tuo paremti "Atžalyno" veiklą.

Visuotinis "Atžalyno" narių tėvų susirinkimas įvyks spalio 26, sekmadienį, 5 v.p.p., Toronto Lietuvių Namuose II aukšto salėje. Visi tėvai būtina prašomi dalyvauti, nes bus renkamas naujas komitetas ir svarstomi svarbūs einamieji reikalai.

"Atžalyno" tėvų komitetas

DR. BALIO MATULIONIO MEMORIALINIO FONDO APYSKAITA

Indėliai:	
12. 3.74 Jackus Sonda	\$25.00
12. 4.74 T. H. B.	25.00
12.11.74 Motiejus ir Eugenija Bogutos	16.00
12.13.74 Motiejus ir Eugenija Bogutos	25.00
12.19.74 Leonas Kačinskas	100.00
12.31.74 Palūkanos	.51
2. 1.75 I banko sąskaita (pav. nežinoma)	50.00
2. 5.75 Iš Kanados per Oną Reinytę — Dabkievė aukojė: Dabkai \$20, K. E. Linka \$25, L. E. Bieliauskaitė \$10, J. M. Gudeliui \$20, V. A. Gumauskai \$30, S. J. Pacevičius \$15, A. S. Pacevičius \$15, V. Pranskevičius \$25, G. Balčiūnas \$30,	
iš viso \$190.00	
5.30.75 I banko s-tą (pav. n.)	100.00
5.31.75 I banko s-tą (pav. n.)	15.00
6. 7.75 I banko s-tą (pav. n.)	25.00
6. 7.75 I banko s-tą (pav. n.)	25.00
6.30.75 Palūkanos	10.75
8. 9.75 PLGS ir ALGS per dr. M. Vygantą	50.00
9. 3.75 Palūkanos	5.76
Sąskaitos uždarymo diena	
9. 3.75	

Iš viso \$663.02
Korp. "Fraternitas Lituanica" Čikagoje pasitarimo pagedavimu ir visos šeimos pritarimu fondo pinigai paskirti Lietuvos Medicinos Istorijos Fondui, įrašant a.a. Balį Matulionį Lietuvos medicinos istorijos mecenatu.

Seimos įgaliotas Fondo patikėtinis — HENRIKAS BRAZAITIS
PLUMBING and HEATING J. LISAUKAS
valdžios pripažintas plomberis, atlieka įvairius vamzdžių ir apšildymo darbus.
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. Ph.136. Tel.532-5191

Čikagos lietuvių horizonte

VLADAS RAMOJUS

BALFO RUPESČIAI
BALFas arba Bendras Amerikos Lietuvių Fondas yra JAV lietuvių organizacija, Kanados lietuvių mažai liečianti. Bet pagalvojus apie pokario dienas, praleistas V. Europos stovyklose, nevienam prisimena ir BALFo dovanos. Dauguma mūsų, JAV gyvenančių lietuvių, BALFas atvežė ir į šį kraštą. Nors jau 25 m. suėjo nuo mūsų įsikūrimo JAV, nors V. Europoje lietuvių labai mažai beliko, bet BALFo uždaviniai bei darbai nesumažėjo. Jo šalpa įvairiais keliais pasiekia lietuvių, kurie yra okupantų persekiojami ir net kalnais anapus geležinės uždangos, ji pasiekia Lenkijos lietuvių ir daugelį kitų, reikalingų paramos. BALFo dėka į šį kraštą atvyko muz. Al. Jurgutis, jūrininkas J. Stankevičius, o dabar visas gavo ir Jurašai. BALFo reikalams vien Čikagoje per praėjusių metų rudeninį vaju buvo surinkta per \$32,000. Iš viso JAV veikla per 50 gyvų BALFo skyrių ir turi per 6,000 narių. Centrinė įstaiga dabar yra Čikagoje. Ją tvarko cv pirm. M. Rudienė, raštinės vedėja L. Aleksiene, raštininkas G. Giedraitis ir sandėlio vedėjas J. Mackevičius. Administracijai išleidžiama nedidelė suma, nes kuklios algas gauna tik dvi tarnautojos, įstaigoje dirbančios pilną laiką. Visa tai buvo pranešta specialioje spaudos konferencijoje, įvykusioje BALFo įstaigoje rugsėjo 18 d. ryšium su artėjančiu XVIII seimu lapkričio 8 d. liet. Nekalto Prasidėjimo par. paltpose. Spaudos konferencijoje pranešimus padarė BALFo cv pirm. M. Rudienė, Čikagos aps. pirm. ir seimo globėjas V. Simkus, cv vicepirm. spaudos reikalams žurn. A. Pužauskas. Kadanagi BALFas turi artimus ryšius su didžiosiomis amerikiečių šalpos organizacijomis, o pabėgėlių atgabenimo reikalu ir su Valstybės Departamentu, M. Rudienė papasakojo išpušdžius. Esą po sutarties pasirašymo Helsinkyje sovietai uždėjo daug stipresnę leteną ir iš okup. Lietuvos ištrūkti pasidarė žymiai sunkiau. Gi Valstybės Departamente pabėgėlių reikalus tvarkančiame skyriuje pakeisti viršininkai ir su jais susikalbėti žymiai sunkiau. Brazilijos reikalui BALFas daug dirba, bet mažai kalba. V. Europoje yra aštuoni pabėgėliai iš okup. Lietuvos. Jie į JAV, deja, negalės įvažiuoti. BALFo pareiga juos globoti. Tokių uždavinių BALFas turi daug, ir vadovybė čiūngiasi, kad lietuviai, ypač per rudeninius vajuus, nuosirdžiai atidaro sąsvajias pinigines. Šių metų BALFo vajuus prasidės spalio mėn. Kol kas apie jį dar nerašoma, nes rugsėjo mėn. priklauso LB, ir BALFas nemori jai pakenkti. Tai ypač pabrėžė V. Simkus. Tikimasi, kad lapkričio 8 d. į Čikagą suvažiuos nemažai BALFo atstovų. V. Simkaus pareikimu, seimas vyks nuosavojė lietuviškoje pastogėje, nes šalpos organizacija negali švaistyti pinigų prabangiems viešbučiams. Seimą globos prel. D. Mozeris.

ST. BARO PAKELIMAS
Didysis mūsų tenoras Stasys Baras yra ir gabus finansininkas. Nuo 1958 m. jis dirba toli šimtą milijonų dolerių kapitalo peržengusioje Standard Federal taupymo bendrovėje, vadovaujamoje J. Mackevičiaus, jn. ilgą laiką St. Baras dirbo kaip namų įkainotojas; 1962 m. buvo pakeltas viceprezidento padėjęs pareigoms, gi šį rudnį bendrovės direktorių tarybos pirm. J. Mackevičius, jn., išsiuntinėjo spaudai pranešimus, kad St. Baras pakeliamas b-vės viceprezidentu ir jam pavadma vadovauti taupymo skyriui. Tai atsakingos pareigos lietuviui, kuris, 1958 m. vos pradėjęs dirbti Standard Federal taupymo b-vėje, "Chicago Tribune" festivalyje laimėjo dalininkų varžybose geriausio tenoro vardą. St. Baras, aktyvus mūsų tautinės bendruomenės narys, dažnai įtaigoje b-vės prezidentą skirti didesnes aukas lietuviškiems reikalams, ypač Čikagos Lietuvių Operai, BALFui ir kitiems. Įstaigoje dirba nemažai lietuvių tarnautojų.

CIURLIONIS VIDURMIESTYJE

M. K. Čiurlionio suakutinių metų proga jo pagerbimas rugsėjo 26 d., 8 v.v., įvyko Modernaus meno muzėjuje, 237 E. Ontario St., Čikagos vidurmiestyje. Minėjimą oficialiai rengė pats muzėjus. Čiurlionio tapyba, iliustruodamas skaidrėmis, aptarė muzėjaus kuratorius Ira Licht, o muzikinius Čiurlionio kūrinius atliko pianistas A. Kuprevičius. Dail. K. Varnelis, Meno instituto dėstytojas, daugeliui lietuvių kultūrinę išsiuntę specialius kvietimus minėjime dalyvauti. Galimas dalykas, kad ir minėjimo rengimas amerikiečių meno šventovėje iš dalies buvo įtaigotas dail. K. Varnelio. Tame muzėjuje prieš kiek laiko buvo surengta jo paroda su dviem kitais amerikiečiais dailininkais.

SUKAKTYS

Rugsėjo mėnesį visa eilė žinomų asmenų susilaukė apskrito amžiaus sukaikties. Prof. J. Puzinui, persikėlusiam iš Filadelfijos į Čikagą ir aktyviai čia įsijungusiam į mokslinį ir kultūrinį gyvenimą, suėjo 70 m. amžiaus. Rašytojas Albinas Marius Katiliškis, su šeima gyvenantis Lemont, Ill., susilaukė 60 m. Taip pat 60 m. amžiaus susilaukė ir "Vilties" draugijos pirm. K. Pocius, gyvenantis East Chicago. Rugsėjo 30 d. 25 m. vedybinę sukaikį minėjo aktorai Stasė Klelaite ir Jonas Kelečiai. Jie augina du sūnus: vienas studijuoja universitete, o kitas mokosi Šv. Ignaco gimnazijoje. Visiems sukaiktuvininkam nuosirdūs sveikiniai.

Winnipeg, Manitoba

GERTRŪDA IR PETRAS GALMINAI rugsėjo 13 d. šventė savo 25-rių metų vedybinę sukaikį, kurią surengė jų dukrelė — Kristina ir Branda. P. Galminienė daugelį metų buvo lietuvių šeštadieninės mokyklos mokytoja, vadovavo jaunimo stovykloms. Todėl neuostabu, kad šeštadienio vakarą į jų rezidenciją prisirinko daug žmonių, įteikė gražių dovanų, palinkėjo dar daug laimingų metų.

JUOZO ČEKANAUSKO kapo paminklas pašventintas rugsėjo 14 d.

Pajieškojimai

Jieškoma Antosė Petkevičiūtė, atvažiavusi Kanadon 1925-26 m. Ji yra kilusi iš Sudargo apylinkių, Sakų aps. Apsigyveno Montreale miesto. Vyro pavardė man nežinoma. Žinantieji apie ją prašomi rašyti: Feliksas Mačiulis, 454 So. Clay St., Hinsdale, Ill. 60521, USA. — Taip pat jieškomas Pijus Valčiaitis, kilęs iš Stakių sodžiaus, Raseinių aps. Rodos, apsigyveno Kanadoje. Rašyti F. Mačiuliui augščiau nurodytu adresu.

"Tėviškės žiburiai", atšventę sidabrinę sukaikį, kviečia malonius skaitytojus rasti naujų prenumeratorių.

743-0100

FRANK BARAUSKAS, F.R.I.

Nuosavybių pirkimas ir pardavimas; pirmų ir antrų mortgičių sudarymas

FRANK BARAUSKAS LIMITED, Realtor

Dresher-Barauskas INSURANCE AGENCY LTD.

Visų rūšių drauda • VALTERIS DREŠERIS
• Įstaigos tel. 233-3334 ir 231-2661 • Namų tel. 233-4446 •
• 3828 Bloor St. W. (Prie Kipling ir Six Point Plaza) •

OKULISTAS

L. LUNSKY, R.O.

M. LUNSKY, O.D., M.S.C.

470 COLLEGE ST., TORONTO

Tel. 921-3924

Darbo valandos 9.30 v.r. - 6 v.v.

Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTAS

S. BROGOWSKY, O.D.

412 RONCESVALLES AVE.

(prie Howard Park Ave.)

Kabineto tel. 531-4251

Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 4 v. p.p.

Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

INSURANCE

Namų — Gyvybės — Automobilių — Komerciniai
249-2067 WALTER DAUGINIS 249-2883
35 Landron Cres., Weston, Ontario

DRAUDA

Balio Maskeliūno įstaiga

Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814

2483 Lakeshore Blvd. West, Toronto 14, Ontario

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Lietuviška maisto gaminių krautuvė

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Tel. 535-1258

TORONTO, ONTARIO

• UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU •

• NEMOKAMAS PRISTATYMAS •

ĮVAIRŲS SIUNTINIAI IR DOVANOS

į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą

paprastu ir oro paštu

Dovanos be maito: Motociklai, sklb. mašinos, televizijos priimtuvai, žaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificatus), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse. Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma positeirauti, nes automobilį skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19% svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.

Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ ISTAIGA Baltic Exporting Co. 482 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ontario

Telefonas LE 1-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

V. Bačenės All Seasons Travel, B.D.

2224 Dundas Street W.,

Toronto, Ontario

M 6 R 1 X 3

Visais keliionių reikalais

betkur pasaulyje skambinti

TORONTONT

Anapilio žinios

Telefonas: 277-1270

— Praėjusį sekmadienį Anapilyje 11 v. pamaldų metu pagerbtas dail. M. K. Čiurlionis. Pamaldų metu giedojo, kanklėmis pritarant Čiurlionio ansamblis iš Klevelando. Pamaldos užbaigtos Lietuvos himnu. Padėką visiems Čiurlionio ansamblio nariams ir jų vadovams muz. Alf. Mikulskijai bei Poniai už gražią meninę viešnągę mūsų kolonijoje.

— Pradedamas šeimų lankymas susisiekiant prieš tai telefonu.

— Lapkričio 8, šeštadienį, įvyks Anapilio balius. Jis kasmet rengiamas tuo pačiu laiku. Įdomią programą atliks iš Čikagos atvykęs "Antras kaimas".

— Praėjusią savaitę Sv. Jono liet. kapinės palaidoti: a.a. Julius Paškevičius iš Hamiltono ir a.a. Antanina Tamulevičienė, P. Ancevičienės motina iš Otavos. Velionių seimoms nuoširdi užuojauta.

— Anapilio statybai aukoją \$200: J. Riauba (prisiminimui savo žmonos Pranciškos); \$100: P. Lapinskas. Vietoj gėlių, pagerbiant a.a. Antanina Tamulevičienę, Otavos lietuviai suaukojo \$140. "Plant Product Building" tarnautojai — \$22,25; J. N. Budriai \$20. Prisiminimui a.a. Onos Eidukaitienės paaukoją \$50 A. L. Krasauskai iš Windsor. Visiems geradariams nuoširdi padėka.

— Sekmadienio rinkliava — \$536-01.

— N. Metų sutikimas Anapilyje įvyks gruodžio 31 d. Jau užsakytas orkestras.

— Pamaldos: šį antradienį 9 v.r. už a.a. Petronelę ir Vinčą Butrimus; šeštadienį 7.30 v.r., už a.a. Petronelę Makuzienę; sekmadienį, 10 v.r., už a.a. Joną Ratkevičių (užpr. K. M. Daukai); 11 v.r. už a.a. Prancišką Maliauskienę ir a.a. Kleopą Daulenskį (po pamaldų šventinamas velionies paminklas).

Lietuvių Evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Šį penktadienį, 6.30 v.v., konfirmandų pamoka.

— Šį sekmadienį, 9.30 v.r., pamaldos, šv. Komunija ir sekmadienio mokykla.

— Praėjus sekmadienį visuotiniame parapijos susirinkime kun. A. Žilinskas buvo išrinktas tapti legaliu Išganytojo parapijos klebonu lietuviams, lygiateisiu su kitu tos parapijos klebonu, skirtu anglų reikálams.

KLK Centras posėdžiavo rugsėjo 18 d. Prisikėlimo par. posėdžių kambaryje. Dalyvavo visi nariai, išskyrus prel. dr. J. Tadarauską, kun. P. Ažubali, dr. Br. Povilaitį ir J. Kšivickį, kurie dėl blogo oro ir kitų priežasčių negalėjo atvykti. Posėdyje aptarti trečiojo suvažiavimo ir kiti organizaciniai reikalai. Be kitko, nutarta išleisti poeto kun. K. Žitkaus sukurtus eiliuotus Kryžiaus Kelių tekstus, kurie jau buvo panaudoti išvykoje į Midlandą, stovyklose ir kitur. Ilustracijas nupiešė V. Pranaitis. Numatytos dvi laidos — meniškoji su iliustracijomis, didelio formato, ir praktinė — mažo formato, be iliustracijų.

Sv. Jono lietuvių kapinės pastatyta daug gražių paminklų. Pastebėta vienok, kad įrašai kalkuriuose paminkluose įrašyti daryta lietuvių kalba. Galimas dalykas, kad klaidos įvyksta iš paminklų gamintojų pyks. Kapinių vadovybė atkreipia dėmesį, kad lietuvių kalbos žinovai patikrintų įrašus prieš įkalant į akmenį. Taip pat patartina, prieš duodant tekstą paminklo kalėjui, patikrinti jį kapinių administracijoje.

NATORALUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA, 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5. Tel. 533-8008. Bernardas Naujalis, R. M. Npt. R. N. A.

ISNUOMOJAMAS kambarys ir virtuvė antrame aukšte vienam asmeniui Toronte. Tel. 535-8798.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, prausyklų keramikos, sienų ir grindų darbus. Skambinti po 5 v.p.p. telefoną 535-4329.

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydai tel. 534-5615.

BARONESSA Beauty Salon

Savininkė Alė Kerberienė

2265 Bloor St. W.

kampus Bloor-Durie gatvių

Telefonas 762-4252

Įvairaus stiliaus sušukavimai, pusmetiniai, dažymas, perukai ir t.t. Prieinamos kainos.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Nuoširdžiai sveikiname Grasil-dą ir Juozą Kaknevičius, praėjusį šeštadienį savo draugų tarpe paminėjusius 25 metų vedybinę sukaktį.

— Giliai užjaučiame: Valę Karosienę, Australijoje mirus jos tėveliui; Alių ir Liudą Ciplijauskus, Amerikoje mirus jų broliui Vytautui.

— Santuokai rengiasi Bernardas Pranas Kušlikis ir Mary Ann Vingelytė.

— Pakrikštyta Ramunė ir Kenneth McDonald dukrelė Elizabeth.

— Pensininkų pobūviai vyksta ant radieniais, 4 v.p.p., ateitininkų kambaryje.

— Choro repeticijos — ketvirtadieniais, 7.30 v.v., muzikos studijoje.

— KLK Moterų Dr-jos Prisikėlimo par. skyriaus susirinkimas — sekmadienį, spalio 5 d., po 11.30 v. Mišių par. Parodų salėje. Programoje — kun. A. Prakapo paskaita apie pranašystes.

— Vykstant mūsų šventovės remontui, Mišios laikomos šokiadieniais ateitininkų kambaryje, o sekmadieniais — didžiojoje salėje. Pamaldų metu, ypač senesniejiems, yra gana nepatogu klūpėti ant grindų; tad nesivaržant galima pagarbiai sėdėti ar stovėti. Ataujinimo darbai eina sparčiai pirmyn. Pagalba reikalinga auka ar darbu.

— 1976 m. kalendorius knygos forma jau pradėtas planuoti. Norintieji įdėti savo sveikinimus ar skelbimus prašomi kreiptis į St. Praka-pą 233-4486.

— Ateinantį sekmadienį, spalio 5, visi ateitininkai organizuoti dalyvauja 10 v. Mišiose, o skautai ir skautės — 11.30 v. Mišiose, pradedami savo veiklos metus.

— Praėjusį sekmadienį lankėsi kun. Juozas Bacevičius, OFM, pašaukimų ir tretininkų direktorius ir sakė pamokslus. Čikagoje dalyvaus Amerikos tretininkų suvažiavime.

— Mišios šeštadienį, 8 v. — už Fabijoną, Vaitiekų ir Teresę Steinius, užpr. M. Balčiūnienės; 8.30 v. — už Stasį Cerniauską, užpr. I. A. Gataveckų; 9 v. — už Antaniną Valaitienę, užpr. J. J. Sarūnų; 9 v. — už Birutę Elgaiteienę, užpr. J. J. Sarūnų; sekmadienį, 8 v. — už Jėkūbą Simkų, užpr. St. Bubelienės; 9 v. — už Ireną Gurevičienę, užpr. A. Gurevičiaus; 10 v. — už Stasį Cerniauską, užpr. J. Cerniauskienės; 11.30 v. — už Antaną Paulauską, užpr. parapijos choro; 7 v.v. — Padėkos Mišios, užpr. K. A. Dobilų.

Lietuvių Namų žinios

— Pr. sekmadienio popietėje dalyvavo netoli 300 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: Vyt. Biliūnas iš Floridos, Vyt. Griškevičius iš Buenos Aires, P. ir O. Griškeliai ir Čikagos, J. Bubelis iš Filadelfijos, M. Januskienė iš Winnipego.

— LN Moterų Būrelis praneša, kad spalio 8, trečiadienį, 8.30 v.r., Prisikėlimo šventovėje bus atnašaujamos Mišios už LN ir LN Moterų Būrelio narę a.a. Stasę Bastienę. Lietuvių kviečiami pamaldose gausiai dalyvauti.

— LN naujų narių vajaus komitetas rugsėjo 21 d. posėdyje nutarė šaukti taktininkų susirinkimą spalio 5, sekmadienį, 2 v.p.p., LN posėdžių kambaryje. Kviečiami visi buvę taktininkai ir visi galį šime reikale padėti. Susirinkimo dalyviai bus vaišinami kava.

— Rugsėjo 28 d., 12-3 v.p.p., LN Karaliaus Mindaugo menėje buvo susirinkę evangelikų parapijos nariai. Lietuvių parapijos klebonu % balsų dauguma išrinktas kun. A. Žilinskas. Jam linkime sveikatos ir sėkmės.

— Svetainės "Lokys" dekoravimas vasaros metu buvo sustojęs. Dabar ji toliau dekoruojama pagal arch. A. Banelio planą. Dekoravimas, manoma, bus baigtas šią savaitę.

— "Lokio" lankytojų skaičius didėja, bet pietų valgytojų, užsibaigus atostogoms, sumažėjo. Dabar valgytojų vidurkis yra 23 asmenys į dieną, nors būna dienų, kai valgo per 40 asmenų.

— P. Afrikoje mirusio jauno lietuivio geologo a.a. Stasio Venskiaus atminimui pagerbti jo draugai ir pažįstami vietoj gėlių ant kapo \$373 paskyrė LN remti.

— Pr. savaitę LN įnašus sumokėjo: Birutė Januškaitė \$100, Kazys Dulevičius \$50, Romas Puteris \$20.

JAUNA SEIMA ieško moters prižiūrėti naujagimėi nuo pirmadienio iki penktadienio Martin Grove — Rathburn rajone (Toronte). Tel. 622-5966.

PARDUODAMI skaniausi žemieniai obuoliai. Kreiptis: L. Jakaitis, 5445 8th Line, Oakville, Ont. (viena mylia ir šiaurę nuo Eglinton, Low Base Line) arba tel. 878-4830, Oakville, Ont.

Ieškomas vyras,

kuris norėtų dirbti lietuvių spaustuveje. Kreiptis į "LITHO-ART", 971 College St., Toronto, Ontario. Tel.

533-4363.

Vakarais galima skambinti telefonu 233-7321.

"Paramos" kredito kooperatyvas praneša, kad nuo spalio 1 d. įveda dvejų metų terminuotus indėlius iš 9½%; už naujai įneštus vienerių metų indėlius bus mokama 8¾%.

KLK Moterų Dr-jos Lietuvos Kankinių parapijos skyriaus visuotinis narių susirinkimas įvyks š.m. spalio 5, sekmadienį, po 11 v. pamaldų mažojoje salėje. Narių dalyvavimas būtinas. Kviečiamos viešnios ir prašomos įsijungti į mūsų skyriaus veikimą.

Antikomunistinė demonstracija savo tautinės šventės proga rengia Toronto kiniečiai spalio 5, sekmadienį, 12 v. Dalyviai kviečiamos ir kitos tautinės grupės, jų tarpe ir lietuviai. Prašoma rinktis prie Chinese National League būstinės 12 Hagerman St. (prie Toronto rotušės).

Pradžioje bus demonstruojama su plakatais rotušės aikštėje, vėliau bus žygiuojama gatvėmis. Bendras susirinkimas įvyks Victory kino teatre, Spadina gatvėje. Tautinės grupės kviečiamos dalyvauti su atitinkamais plakatais ir atsiųsti savo kalbėtojus. Pagrindinę kalbą pasakys min. A. Grossmanas. Šią informaciją "T2" redakcijai perdavė lietuvių kilmės (iš motinos pusės) Eleonora Wu, kurios vyrus yra kinietis. Jos dėdė buvo Lietuvos užsienio reikalų ministerijos pareigūnas, miręs Niujorke.

Baltistikos kursas — "Political and Social History of the Baltic Nations" pradedamas dėstyti Toronto universitete spalio 6, pirmadienį. Įvadines paskaitas skaitys profesorai — K. Aun, J. Dreifelds, G. Subins. Iš lietuvių dėsytųjų eilėje įrašytas prof. R. Vaštokas, iš anglų — prof. Brock. Vieną kursą apie Lietuvos karalių skaitys Kęstutis Raudys. Kviečiami susidomėti šiuo baltistikos kursu lietuviai studentai. Kreiptis: University of Toronto, School of Continuing Studies, 119 St. George St., Toronto, Ont. M5S 1A9. Tel. 928-2400.

Ryšių su ilguoju savaitgalio spalio 11 d. Toronto Maironio mokykloje pamokų nebus.

Kanados Lietuvių Dienoje bei dainų ir taut. šokių šventėje spalio 12 d. Hamiltone rengiasi dalyvauti daug torontiečių. Programa — žiūr. skelbime 5 psl. Primenama, kad katalikų pamaldos bus Hamiltono katedroje 1.30 v.p.p. Koncelebracinės Mišias laikys vysk. A. Deksnys, pamokslą sakys vysk. V. Brizgys. Pastarasis Mišias atnašaus Hamiltono Aušros Vartų šventovėje spalio 12 d., 10 v.r., ir teiks Sutvirtinimo sakramentą.

Skautų tėvų komiteto rengiamas bazaras ir šokiai bus lapkričio 15 d. Prisikėlimo salėse. Komitetas, kaip pagrindinė tuntu veiklos ekonominė atrama, rūpinasi šio metinio renginio pasisekimu ir užtat iš anksto kviečia visus tautiečius į bazarą-šokus.

I Augštesniųjų Lituanistinių Kursų Toronte XIII-XII klases šiemet užsirašė 20 studentų, į XI klasę — 17 ir į pradinį lietuvių kalbos kursą — 13. Tuo būdu pradinio kurso klasei dar trūksta 2-3 studentų. Darbas pradėtas rugsėjo 30, antradienį, 6.45 v.v., West Park Secondary School patalpose, III-me aukšte. Priimami ir nauji studentai į visus kursus.

A.a. Stasiui Venskui žuvus P. Afrikoje, vietojė gėlių ant velionies kapo A. Braškys, gyvenąs Sudburyje, paskyrė \$20 auką "T. Žiburiams".

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame už mums suaukštą staigmeną — vaišes mūsų vedybinio gyvenimo 25-rių metų proga ir įteiktas brangias dovanas. Ypačinga mūsų padėka S. A. Kavaliauskams, užleidiems savo erdvę butą. Didelis ačiū mieliem sveikintojams — P. Barakauskinei, B. Maziliauskienei, B. A. Kantvydai už pasakytas gražias kalbas. Ačiū už atsiųstus sveikinimus ir linkėjimus mūsų 25-rių metų proga, o krikšto sūnui Ramūnui Barakauskui už gražų korsažą. Nuoširdžiausiai dėkojame mielom rengėjom už įdėtą darbą, vargą ir už parodytą nuoširdumą. Didelį dėkausmą mums suteikė gausūs bičiuliai savo dalyvavimu: J. P. Barakauskai, J. K. Rūgailai, E. Matušaitienė, E. Graibuvienė, V. Knyvaitė, M. E. Zabulioniai, B. M. Žekai, S. A. Kavaliauskai, J. B. Maziliauskai, B. V. Misevičiai, J. G. Sulcai, P. G. Sutai, M. Adamavičienė, G. Adamavičienė, V. B. Vaičiūnai, B. A. Girčiai, E. Dubininkas, E. Mačionienė, A. Cepurauskaitė, A. Blūdžius, A. Lukas, A. Pavilonis, A. Kantvydas, B. Trukanavičius. Jūsų visų parodytas nuoširdumas mums liks niekad nepamiršamas mūsų širdyje.

Jūsų —

Bronė ir Ignas Jonynai

KLK Toronto apylinkės valdyba ir

Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjunga kviečia visus į

šokių vakarą-BALIU

Įėjimas — \$3.00, studentams ir pensininkams — \$2.00

• Šokių maratonas su ypatingom premijom • Trijų serijų kongresinė loterija. • Baras, vaišės. • Meninė programa.

IŠKILI ČIURLIONIŠKA ŠVENTĖ

Rugsėjo 27 d. KLK Toronto apylinkės valdyba ir Anapilio sodybos taryba surengė plataus masto M. K. Čiurlionio šimtųjų gimimo metinių iškilme. Erdvioje Anapilio salėje iškilme pradėjo apylinkės pirm. Vyt. Bireta įvadinio žodžiu. Pranešė Kristina Imbrasaitė įvokacijai pakvietė kun. P. Ažubali. Dail. T. Valius savo paskaitoje aptarė M. K. Čiurlionį kaip asmenį, kūrėją, veikėją. Būdinčius dailininko darbus gausūs žiūrovai pamatė ekrane. Muzikinės jo kūrybos tuoj pat davė Klevelando Čiurlionio ansamblis, pagiedojęs su "Sancus" ir padainavęs "Anoj pusėj Nemuno" bei "Ant kalno gluosnys". Be to, Čiurlionio kūrybos reprodukcijų parodoje, kurią surengė akademikai skautai, iškilmės dalyviai galėjo pajusti didžiosios autoriaus kūrybos plazdėjimą. Čiurlioniškus vaizdus parodoje lydėjo autoriaus muzika, grojama iš įrekorduotų juostų.

Salia Čiurlioninės programos, Klevelando Čiurlioniečių ansamblis davė įvairių lietuvių kompozitorių harmonizuotų bei sukurtytų dainų. Kadangi ansamblis yra labai šakotas, tai ir jo programa buvo turtinga. Pirmiausia pasirodė mišrus choras, po to keitėsi viena grupė po kitos: vyrų choras, moterų choras su kanklių orkestru, tautinių šokių grupė su choru ir tautinių instrumentų orkestru, mišrus choras su kanklių orkestru. Vietomis dainavo solis-

Suvažiavimas, minėjimas, koncertas

Š.m. lapkričio 1, šeštadienį, Toronto Prisikėlimo salėse šaukiamas trimetis katalikų parapijų ir organizacijų atstovų suvažiavimas, rengiamas Kanados Lietuvių Katalikų Centro. Tai jau trečias tokio pobūdžio suvažiavimas. Jame norima atkreipti ypatingą dėmesį į praktinį parapijų darbą, jų lietuviškumą, jaunimą, susidariusias problemas ir galimą jų sprendimą bendromis jėgomis. Dėlto apie parapijų veiklą padaryti pranešimus kviečiami klebonai arba parapijų tarybų pirmininkai, kad tuo būdu susidarytų bendras vaizdas. Taip pat kviečiami padaryti pranešimus centrinių organizacijų pirmininkai arba jų atstovai. KLK Centro pirmininkas padarys pranešimą apie

savo veiklą. Taip pat bus naujų Centro narių rinkimai. Po pietų numatytas vyskupo M. Valančiaus mirties šimtųjų metinių minėjimas, kuriame paskaitą skaitys kun. prof. St. Yla, o dailiojo žodžio aktorai paskaitys ištraukų iš Sukutuvininko raštų. Apie 5 v.p.p. Prisikėlimo šventovėje bus religinis koncertas, kurio programą atliks smuikininkai — D. Pomerancaitė, Mazurkevičienė su J. Mazurkevičiumi, sol. V. Verikaitis ir akompaniatorius J. Govedas. Po koncerto — ten pat koncelebracinės Mišios, kurioms vadovaus vysk. V. Brizgys. Į popietinę programą — vysk. Valančiaus minėjimą, koncertą ir pamaldas kviečiama ir plačioji visuomenė. Inf.

MOUNTAIN VIEW MOTEL

Tel. (416) 528-7521

1870 Main St. W., Hamilton, Ont.

Hwy. #2, prie MacMaster universiteto. 10 minučių automobiliu arba 15 min. autobusu iki miesto centro. Savininkai — lietuviai.

Dail. T. Valius dalyvavo Amerikos grafikų parodoje Filadelfijoje ir laimėjo premiją (plačiau žiūr. kultūrinėje kronikoje). "American Color Print Society" pirm. R. Hood parashė dail. T. Valiui šį laišką. Stai jo vertimas:

Sveikinimai! Premijų vertintojai paskyrė premiją Ethel Ashton Memorial Award Jūsų kūriniui, išstatytam metinėje ACPS parodoje. Pridedame mūsų čekį.

Tai gražus kūrinyas. Džiaugiuosi, kad Jums buvo paskirtas šis atžymėjimas.

Rasa Mažeikaitė, kurį laiką studijavusi Toronto universitete istorinius mokslus, išvyko tęsti studijų į Dublino universitetą Airijoje. Jos specialybė — viduramžių istorija. Be to, ji studijuoja ir lituanistiką. Yra lankiusi įvairius lituanistikos kursus. Toronto universitete ji buvo įsirašiusi ir į baltistikos kursą.

"Toronto Sun" IX. 22 įdėjo nuotrauką Niagaros pusiasalio vynuogių festivalio karalaitę — šiemet išrinktos Roxanne Mac Dowell ir praėjusių metų — Viltės Zubrickaitės.

Gen. Lietuvos konsulas dr. J. Zmuidzinas rugsėjo 15 d. laišku pasveikino 80 metų sulaukusį Kanados veteraną valstybininką The Right Hon. John George Diefenbaker. Ta proga konsulas išreiškė jubiliatui gilią padėką už jo daugkartinį Lietuvos laisvės bylos paremimą. — Rugsėjo 15 d. dr. J. Zmuidzinas dalyvavo Korėjos ambasadoriaus Kanadai Young Choo Kim priėmimo, surengtame Hyatt Regent viešbutyje gen. konsulato Toronte atidarymo proga.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvo valdyba nutarė mokėti už naujus vienerių metų indėlius 9¼% palūkanų, už registruotas namams įsigyti taupomąsias s-tas — 8¼%. Su D. Britanijos socialinio draudimo įstaigomis išsiaiškinta, kad Kanados pensininkai, kurie po karo atvyko iš Vokietijos į Angliją kaip savanoriai darbininkai ir kuriems darbovietėse nuo 1948 m. buvo atskaityta į pensijų fondą bent 156 savaitių įnašai trejų metų laikotarpyje, turi teisę gauti D. Britanijos pensiją. Šiuo reikalu reikia rašyti angliškai: Department of

MONTREALQUE

Skautų tėvų komitetas ir rėmėjai rugsėjo 27-28 d.d. surengė kūrinių parodą foto menininko A. Kežio, SJ, Aušros Vartų parapijos salėje. Rugsėjo 27 d. po vakarinį Mišių buvo parodos atidarymas. Parodos metu buvo rodoma foto nuotraukų technika ir jų gaminimas laboratorijoje.

Kun. J. Kubilius, SJ, grįžęs iš Jėzuitų pasitarimo Klevelande, parvežė visiems montrealiečiams gražiausių linkėjimų nuo buvusių AV parapijos kunigų — G. Kijausko, L. Zarembo, J. Borevičiaus ir J. Vaišnio.

Metinė AV parapijos vakarienė bus lapkričio 8 d. parapijos salėje. Pakvietimai ir didžiosios loterijos bilietai jau išsiuntinėti. Biliety skaneles prašome gražinti iki lapkričio 8 d. Loterijoje yra vertingi laimikiai: spalvota televizija \$500 vertės, olimpinės loterijos bilietai — gali-mybė tapti milijonierium, geros rūšies foto aparatas, "super loto" bilietai, piniginė dovana \$25 — čekis. Bus vaišės, loterija ir meninė dalis. Kartą į metus susirinkime visi į bendrą parapijos vakarienę.

AV parapijos komitetas savo posėdyje nutarė imti \$5 už dokumentų išrašymą: metrikų ir kitų pažymėjimų.

Katalikų mokyklų komisija teikia visokeriopą pagalbą suaugusiems įvairniams. Kas norėtų išmokti kokio verslo, tesikreipta tel. 725-5221, 5350 Lafond St., Montreal H1X 2X2.

Dr. Romas Knystautas, McGill universiteto profesorius, keletui savaitėjų buvo išskridęs į Europą mokslo reikalais. Dalyvavo mokslinėse konferencijose Prancūzijoje ir Šveicarijoje.

Mirė Vaclovas Šapkauskas, 72 metų; palaidotas rugsėjo 8 d.; Napolis Gurčinas, 80 metų; palaidotas rugsėjo 15 d.

Jonas Meškauskas, nuolatinis Australijos gyventojas, iššęs į pensiją, atskrido pavišėti ilgesniam laikui į Montrealį pas brolių ir seserį Volentį Piešiniene.

Mūsų broliai ir seserys Suvalkų trikampyje laukia iš mūsų pagalbos. Kas turite atliekamų darbų ar avalynės, pristatykite seselėms. Jos jau kelinti metai rūpinasi Suvalkų trikampio lietuvių šelpimu. Siuntinių persiuntimui reikalingi pinigai. Kas galite, prašomi prisidėti prie to šalpos darbo. A. A.

Elena Narbutaitė, anksčiau gyvenusi Toronte, jau senokai gyvena ir dirba Montrealyje farmacijos srityje. Turėdama daug ryšių su kanadiečiais, ji yra išplatinti nemažai literatūros apie lietuvių bei Lietuvos anglų kalba. Vien "Lithuanians in Canada" ji išplatino per 10 egzempliorių.

Sv. Kazimiero parapijos vakarienė ir loterija įvyks spalio 18 d. Gros pulkus orkestras. Organizuoja parapijos komitetas, vadovaujamas pirm. Juozo Asipavičiaus.

Sv. Kazimiero parapijos choras intensyviai ruošiasi dainų šventei Hamiltone. Choriui vadovauja muz. A. Ambrozaitis.

Susituokė Jonas Žukauskas su Rasa Būnyte rugpjūčio 30 d. Vestuvės buvo Sv. Kazimiero parapijos salėje. Taip pat Rocco Costarella su Elena Mickūnaitė rugsėjo 20 d. Vestuvės — Sv. Kazimiero par. salėje.

Sunkiai serga Petras Tamutis. Sveikata Jonas Kalinauskas ir p. Vilkelienė.

Lankėsi iš Jeruzalės kun. Viktoras Garbukas, OFM. Turėjo pokalbį su parapijiečiais apie Izraelį ir rodė skaidres iš Sv. Žemės rugsėjo 15 d. vakare. Svečias kalbėjo įdomiai, ir vakaronė praėjo pakilioje nuotaikoje. Kl.

Mūsų kredito unijos narei

a Marijai Lenketis

mirus, jos sūnui JUOZUI, dukrai MARIJAI LIND-SAY, giminėms bei artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia —

Montrealio Lietuvių Kredito Unijos "Litas" valdyba

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBE • GYVYBE

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA. Tel. 727-3120

6695 — 35th Avenue, Montreal 409 Namų 376-3781